

ጭዕራፍ ሰድስት

ጥቂት ጠብጫሪዎች ለግጭት ምክንያት ይሆናሉ

“የሚቻላችሁ ቢሆን ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር
በእናንተ በኩል የሚያስፈልገውን ሁሉ አድርጉ”

(ሮሜ 12:8)

“በእናንተ መካከል ያለው ጦርነትና ጠብ ከየት የመጣ ነው?
በሰውነታችሁ ውስጥ ከሚዋጋው ከሥጋዊ ምኞታችሁ አይደለም?
የምትፈልጉትን ነገር ማግኘት ሲቻልታችሁ ሰውን ትገድላላችሁ፤
በብርቱ ተመኝታችሁ ማግኘት ሲቻልታችሁ
ትጣላላችሁ፤ ትጋደላላችሁ”

(ያዕ. 4:1-2)

ያዕቆብ “በእናንተ መካከል ያለው ጦርነትና ጠብ ከየት የመጣ ነው?” ብሎ ይጠይቃል። ለጠየቀው ጥያቄ ራሱ በሌላ ጥያቄ መልስ ሲሰጥ “በሰውነታችሁ ውስጥ ከሚዋጋው ከሥጋዊ ምኞታችሁ አይደለም?” ይላል። ብዙ ጊዜ ሰው የሚያጋጥመው ጦርነትም ሆነ ግጭት፤ ከውጪ በሚከሰቱት ሁኔታዎች ወይም ምክንያቶች ብቻ ሳይሆን፤ በሰው ልብ ውስጥ ካለው ሥጋዊ ምኞት እንደሆነ መጽሐፍ ቅዱስ ያናገራል። ጦርነትና ጠብ ከውጪ ሲካሄድ፤ በሰው ልብም ውስጥ የሚካሄድ ሌላ በዓይን የማይታይ ተመሳሳይ ጦርነት እንዳለ ማወቅ አስቸኳይ። ሰው በጣም የሚፈልገው ወይም የሚመኘው ነገር በልዩ ውስጥ ሲኖር፤ ያን የሚመኘውን ነገር ለማግኘት ምንም ያህል ዋጋ ለመክፈል ወደ ጎረቤት

አይልም። በሰው ልብ ውስጥ የሚፈጠረው ምኞት የማደግ ዝንባሌ ስላለው፤ ተራ ወይም ትንሽ የሆነው ምኞት እድገ ራሱንም ሆነ ሌላውን ሰው ሊያጠፋ የሚችል ክፉ ምኞት ሊሆን ይችላል። ሰው የሚፈልገውን ነገር በቀጥተኛው መንገድ ማግኘት ካቀተው፤ ትክክል ባልሆነ መንገድ ለማግኘት መዋከሩ አይቀርም። ምኞትን ይሁንታን፤ ስኬትንና ሥልጣንን ሰው በተፈጥሮው ይፈልጋል። እነዚህን ፍላጎቶችን ለማሟላት ልዩ ልዩ መንገዶችን በመጠቀም ከፍተኛ ጥረት ያደርጋል። እያንዳንዱ ሰው የራሱን ፍላጎት ከሌላው ሰው ፍላጎት ወይም ምኞት ለማስቀደም ስለሚፈልግ፤ ፍላጎቱን እንዳያሟላ መንገዱ ላይ በመቆም እንቅፋት የሆነበት መስሎ ከሚሰማው ሰው ጋር ጦርነትና ጠብ የመፍጠር ዝንባሌ አለው። ስለዚህ ሰው ሰብቻው እስካልኖረ ድረስ ምንጊዜም ቢሆን ከግጭት ነጻ ሆኖ መኖር እንደማይችል የታወቀ ነው። ጳውሎስ “የሚቻላችሁ ቢሆን ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር በእናንተ በኩል የሚያስፈልገውን ሁሉ አድርጉ” (ሮሜ 12:8) በማለት የሚመክረን፤ ምንም ያህል ጥረት ብናደርግ ከአንዳንድ ሰዎች ጋር በሰላም መኖር የማንችል መሆኑን ስለሚያውቅ ነው።

አለመሰማማት ሁልጊዜ መጥፎ (ክፉ) አይደለም። እግዚአብሔርን ደስ የሚያሰኝ መልካም ነገር ሊያስገኝ የሚችል አንዳንድ “አለመስማማት” አሉ። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ግጭት ብዙ የሚያወሳ መጽሐፍ ነው። ኃያል የሆነው እግዚአብሔር ራሱ ከጦርነት ነጻ አይደለም። ከጨለማው ገዢ ከኃጢአትና እንዲሁም ከመከራ ጋር የማያቋርጥ ጦርነት ያካሂዳል። ፍጹም አምላክ የሆነው ኢየሱስም እኛን ለመቤገዥት እንዲህ ዓይነቱ ጦርነት ውስጥ ገብቶ ደምቷል፤ ሞቷል፤ በመጨረሻ ግን ሞትን ድል አድርጎ ተነስቷል። በጦርነት ውስጥ የምናልፍ እኛ ብቻ አሰመሆናችንን ስናውቅ በዚያ እንጽናናሰን። ጳውሎስ፤ መንፈሳዊ ጦርነት ውስጥ ገብተን እንዴት መዋጋት እንዳለብን ለኤፌሶን ሰዎች በጻፈው መልዕክቱ ላይ ገልጸልናል (ኤፌ. 6:10-20)። ግጭት እንደሚያጋጥመን የሚያውቀው ኢየሱስም ግጭቶቻችንን እንዴት መያዝ (ማርገብ) እንዳለብን አንዳንድ መመሪያዎችን ሰጥቶናል። “...እኔ ግን እላችኋለሁ፤ ጠላቶቻችሁን ውደዱ፤ ስደትና መከራ ለሚያደርስባችሁም ጸልዩላቸው” (ማቴ. 5:43)፤ እንዲሁም “...ከፉ የሚያደርግባችሁን ሰው አትበቀሉት። ነገር ግን ቀኝ ጉንፁህን ለሚመታህ ግራ ጉንፁህን አዙርላት” (ማቴ 5:39) ይላል።

ለመሆኑ እነዚህ ክርስቶስ የለጠንን መመሪያዎች በሕይወታችን ተግባራዊ ማድረግ እንችላለን ወይ? ብለን ራሳችንን መጠየቃችን እይቀርም። የሚቻል እይምለለን እንጂ የማንችለውን ነገር እንድናደርግ እግዚአብሔር ስለማይጠይቀን “ይቻላል” ብለን ራሳችንን ማዘጋጀት አለብን። ሕይወታችንን መራራ የሚያደርጉብንን ፍላጎታችንን እንዳናሟላ በመንገዳችን ላይ በመቆም ዕንቅፋት የሚሆኑብንን በኑሯችን ውስጥ እንከርዳድ የሚዘሩብንን ጠብ ጫሪዎችን እለመበቀል የማይቻል ቢመስልም በጌታ ጸጋ ይቻላል።

1. ቤተ ክርስቲያንም ውስጥ ጠብ ጫሪዎች ይገኛሉ

ብዙ ጊዜ ጠብ ጫሪዎች የሚታወቁት ከእፋቸው በሚወጣው ጎጂ ቃል ነው። ምላሳቸው እንደ እሳት ያቃጥላል። እንዳንድ ጊዜ ሙቀቱና ጭሱ በግልጽ እይታይ እንጂ ጤንነትን ይነካል። እንዳንዴም የእገልጋይን የመኖር ተስፋ ያጨልማል። ምላሳቸው ለሰላሳ ይምለል እንጂ መርዛምነት ያለው ነው። ያዕቆብ እንዳለው ትንሽ ይምስል እንጂ ጫካን እንደሚያቃጥል እጥፊ እሳት ነው። እብዛኛውን ጊዜ ጠብ ጫሪዎች በሚፈጥሩት የምላስ እሳት ከፍተኛ ጥቃት የሚደርስበት መጋቢው ነው። ፊት ለፊት ስለማይገጥሙ መጀመሪያ ላይ ማንነታቸው በደንብ አይታወቁም። የሚንቀሳቀሱት ድብቅ ጦር ይዘው ነው። በምዕመናን መካከል የእነርሱን ዓይነት እስተሳስብ ያላቸውን ተባባሪዎች ውስጥ ውስጡን ይፈልጋሉ። እውነተኛው ማንነታቸው እንዳይታወቅ ከፍተኛ ጥረት ያደርጋሉ። አሠራራቸው ረቂቅ ነው። ለምሳሌ፤ ለቤተ ክርስቲያኒቱ ተቆርቋሪ መስለው፤ እንዱን ጠጋ ብለው “ለመሆኑ የዕሁዱን መልዕክት እንዴት አያዝው?” ብለው ይጠይቁታል። ያ ስው በመልዕክቱ ያልተደሰተ መስሎ ከታያቸው፤ ቀጠል ያደርጉና “ለመሆኑ መጋቢያችን ይህኛን ቤተ ክርስቲያን ለመምራት ችሎታን መንፈሳዊነት ራዕይና ጥሪ ያለው ይመስልሃል ወይ?” ብለው ይጠይቁታል። ይህን ዓይነት ጥያቄ የሚያቀርቡት እውነትም ለቤተ ክርስቲያኒቷ በመቆርቆር ሳይሆን ለሚያስቡት ዓላማ ተባባሪ የሚሆናቸውን ስው ለመመልመል፤ እንዲሁም ስለ መጋቢው ችሎታና ጥሪ በሌሎች ልብ ውስጥ ጥርጣሬን ለመፍጠር ነው። ጠብ ጫሪዎች ራሳቸውን የሚያዩት

ለጌታ ሥራ ተቆርቋሪዎች እንደሆኑ አድርገው እንጂ እንደ ጠብ ጫሪነት እይደለም። ምሳሌ እንዲሆን የአሳመነችን ታሪክ አቅርበንላችኋል።

አሳመነች ቤተ ክርስቲያኒቱ መጀመሪያ ስትተክል ከነበሩት ምዕመናን መካከል አንደኛዋ ስለ ነበረች፤ በቤተ ክርስቲያኒቷ ውስጥ ሥልጣን እንዳላት፤ ቤተ ክርስቲያኒቷ የራሷ እንደሆነች አድርጋ የምታስብ ቤት ነች። አንድ ቀን ፓስተር ዘራሁን ቢሮ ሄዳ “የመዘምራን ጓድ መቋቋም አስበት። ሰብዙ ጊዜ ጸልዬ በታለሁ። እኔ ለማቋቋምና ለመምራት እችላለሁ። መግባት የሚፈልገው ገዢ ፈቃደኞች አሉ” አለችው። ፓስተር ዘራሁንም “ጥሩ ሀሳብ ነው፤ ቢሆንም በአሁኑ ጊዜ ሌሎች መቅደም ያለባቸው ነገሮች ስላሉን ትኩረት የምንሰጠው የመዘምራን ጓድ ማቋቋም አይደለም” ብሎ መልስ ሰጣት። አሳመነች ያቀረበችው አሳብ በፓስተር ዘራሁን ዘንድ ተቀባይነት ባለማግኘቱ በጣም አዝናሄደች። ከዚያን ቀን ጀምሮ በፓስተር ዘራሁን ላይ ጥርሷን ነክሰች። ልትጎዳውም ቆርጣ ተነሳች። አንድ ቀን ሰብከቱን ጨርሶ ከመድረክ ሲወርድ ጠጋ አለችና “ፓስተር ዘራሁን፤ ሰብከትህ እንደ ድሮ አይደለም፤ በጣም ተለውጧል” አለችው። ፓስተር ዘራሁንም “እንደተለወጠ ተስፋ አደርጋለሁ፤ ለውጥ የማይታይበት ከሆነ መጀመሪያ ሲጀምር እንደ ነበረው ከሆነ ማችግር አለብኝ ማለት ነው” በማለት መለሰላት።

አሳመነች “ማለት የፈለግሁት ያንን አይደለም። የምለው መልዕክትህ እንደ በፊቱ ማንንም አይነካም። መልዕክትህ ማንንም አይባርክም ማለቴ ነው። ይህንንም ከብዙዎች አፍ ስምቻለሁ” አለችው። ፓስተር ዘራሁን ሲለሚያቀርበው ትምህርትም ሆነ ሰብከት አሳመነች እንዳለችው መሆን አለመሆኑን ለማወቅ ሽማግሌዎች አስተያየት እንዲሰጡት ጠየቀ። የሰጡት አስተያየት አሳመነች እንዳለችው አልነበረም። በሌላ ጊዜ ደግሞ አሳመነች ወደ ፓስተር ዘራሁን ቢሮ ሄዳ “ቤተ ክርስቲያናችን እያደገች ሲሆን ከምዕመናኑ ሁሉ ጋር ቅርብ ግንኙነት ለመፍጠር ስለ ሕይወታቸው ለማወቅ አትችልምና እኔ በዚህ አቅጣጫ ልተባበርህና ልረዳህ ፈቃደኛ ነኝ” አለችው። ፓስተር ዘራሁንም “ስለ ሀሳብሽ አመለግንሻለሁ፤ ቢሆንም የሰውን ሕይ

ወት እየመረመረ የሚያቀርብልኝ በላይ ወይም ንጭ ለባሽ አያስልፈልገኝም አላት። አጥብቃ ስትነዘንዘው ከእርሷ ጋር በላም ለመፍጠር ሲል ፈቃደኛነቱን ገለጸላት። አሳመነች የበዎችን ሕይወት የምትመረምር ጥሩ በላይ ሆነች። በምዕመናኑ መካከል የሚሆነውን ሁሉ ታውቅ ስለ ክርኒ በሁለት ሽማግሌዎች መካከል ትልቅ ግጭት እንዳለ ሰምታ ነገረችው። የተባለው ነገር እውነት ስለ ክርኒ ሊረዳቸው ይሞክር ክርኒ። እንዲሁም እንደ ባልና ሚስት በትዳራቸው ውስጥ ትልቅ ችግር እንደነበረባቸው ባልየው ከሌላ ሴት ጋር ዝሙት እንደፈጸመ አሳመነች ነገረችው። የነገረችው ነገር እውነት ስለ ክርኒ እነርሱንም ሊረዳቸው ይሞክር ክርኒ። በዚህ መካከል አሳመነች እንደ ቀን ፓስተር ዘራሁን ቢሮ መጥታ ባልየው ዝሙት በመፈጸሙ ኃጢአቱ ለቤተ ክርስቲያን ምዕመናን መገለጽና ዲሲፕሊን መደረግ እንዳለበት አሳስበችው። ፓስተር ዘራሁንም “የምክር አገልግሎት እየሰጠኝቸው ነውና ጉዳዩን ለእኔ ተይው” አላት። እርሷ ግን ፈቃደኛ ሳትሆን ለሦስት ሽማግሌዎች ምስጢር ሆኖ የቆየውን ነገር ገልጸ ተናገረች። አሳመነች ይህን በማድረግ አዝና “ለምን ይህን ታደርጊያለሽ? ጉዳዩን እኔ እየተከታተልኩት ነው ብዬ ነገራሽ አልነበረም ወይ?” ብሎ ሲጠይቃት “አንተ ውሳኔ መወሰን ከፈራህ ሌሎች እንዲወስኑበት ብዬ ነው። ኃጢአት ቤተ ክርስቲያናችን ውስጥ እንዲሰለጥን ቅድስና እንዲጠፋ የክርስቶስ ስም እንዲሰደብ አልፈልግም” አለችው። በባልና ሚስቱ ላይ ውሳኔ ተወስነባቸው። በዚህ ምክንያት ባልና ሚስት ከቤተ ክርስቲያን ቀሩ። ጋባቻቸውም ፈረሰ። በዚህ ውስጥ አሳመነች አሸናፊ ሆኖ ብቅ አለች። ነቢይት የሆነች መስሎ ተሰማት። ከዚህ በኋላ አገልግሎቱ “የአማኞችን የተደበቀ ኃጢአት ማጋለጥ ነው” በማለት ብዙ ችግር በቤተ ክርስቲያንቷ ውስጥ መፍጠሯን ቀጠለች።

ከላይ ያየነው ታሪክ እንደ ጠብ ጫሪ የሆነች ሴት የጫሪችው እሳት ነው። ብዙ ጊዜ ጠብ ጫሪዎች የሚፈጥሩት ጦርነት በግልጽ ስለማይታወቅ ውስጥ ውስጡን ከፍተኛ ጥፋት የማድረስ ችሎታ አለው። ብዙ ጊዜ መንፈሳዊ መሪው እነዚህን ጠብ ጫሪዎች መቼ መጋፈጥ መቼ

መሸሽጥ እንዲሁም መቼ የሌላውን ሰው እርዳታ መፈለግ እንዳለበት አያውቅም። መሪው ከጠብ ጫሪው ጋር የሚገጥመው ትግል በጥላቻ የተሞላ እንዳይሆን አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለበት። ጨለማን በሌላ ጨለማ ለማጥፋት እንደማይቻለው ሁሉ ጥላቻን በሌላ ጥላቻ ለማሸነፍ መከራ ማድረግ መንፈሳዊ ሕይወታችንን የበለጠ ያዳክመዋል እንጂ አይረዳውም። እንደ፡ ጸሐፊ፤

• “አውራውን ለማሸነፍ አውራ መሆን ካለብኝ፤ ያገኘሁት ድል ዋጋ የለውም” አለ።

ጠብ ጫሪዎች የቤተ ክርስቲያንቷ መጋቢ እነርሱ እንደሚፈልጉት ካልሆነላቸው፤ እርሱን ለመጣል የሚሞክሩበት እንደኛውና ትልቁ መንገዳቸው፤ ምርር ብሎትና ስልችቶት ቤተ ክርስቲያኑን ጥሎ እንዲሄድ ያልሆነውን “ሆነ”፤ ያላደረገውን “አደረገ” ብሎ በማውራትና በማስወራት፤ ጠልተው ለማስጠላት የነቀፉ ዝናብ በማውረድ ነው። እንዲህ ዓይነቶቹን እስከጋሪ ሰዎች፤ አገልግሎቱን ለማደናቀፍ ከፍተኛ ጥረት የሚያደርጉትን ጠብ ጫሪዎች መሪው መያዝ ያለበት እንዴት ይሆን? ከውስጡ የሚሰማው ስሜት “ምነው እግዚአብሔር እነዚህን ሰዎች ከዚህ ቤተ ክርስቲያን ነቅሎ ቢወስድልኝ” የሚል ይሆናል። ያልተረዳው ነገር ቢኖር እንዲሁ ጠብ ጫሪ ቢሄድ፤ ሌላ ጠብ ጫሪ የሚተካ መሆኑን ቤተ ክርስቲያን ምን ጊዜም ቢሆን ከእስከጋሪ ሰዎች ነጻ መሆን የማትችል መሆኗን ነው። ያለን ምርጫ እንደ ብቻ ነው። ይኸውም፤ የበቀል እርምጃ እንዳንወስድ ነው። ጳውሎስ ለሮሜ ቤተ ክርስቲያን በጸፈው መልዕክቱ “...ከፋውን ነገር በመልካም ነገር አሸንፍ እንጂ በከፋ ነገር አትሸነፍ” (ሮሜ 12:21) በማለት ይመክረናል።

ምዕራፍ አምስት ላይ እንደገለጽነው፤ በየትኛውም ቤተ ክርስቲያን ውስጥ መለስተኛም ሆኑ ትላልቅ ግጭቶች በተለያዩ ምክንያቶች ይፈጠራሉ። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚፈጠሩት ግጭቶች ከምክንያቶቹ መካከል አንደኛው፤ እንደ ወይም ከእንደ በላይ የሆኑ ጥቂት ጠብ ጫሪዎች የሚያደርጉት ጠብ የመዝራት እንቅስቃሴ ነው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉትን ጠብ ጫሪዎች ከነት ሲሆን “አንታላኒስት”

(Antagonist)²⁴ ሲላቸው፤ ማርሻል ሼሊ ደግሞ “ድራገንስ” (Dragons)²⁵ ብሎ ይጠራቸዋል። “ድራገን” ከንፍ ያለው፤ ከአፋ አሳት የሚተፋ አስፈሪ የሆነ አውሬ ሲሆን፤ እርሱም እውነትነት ያለው ሳይሆን፤ አፈ ታሪክ ነው። የጠብ ጫሪዎችን አጥፊነት በግል ሕይወቱ የተረዳው ማርሻል ሼሊ ጠብ ጫሪዎችን የመስላቸው በዚህ አደገኛ በሆነ አሳት በሚተፋ አውሬ ነው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚገኙት በአጥፊነታቸው ይህን ከላይ የጠቀስነውን የሚመስሉ አደገኛ የሆኑ የሰው አውሬዎች፤ የፈጠራ ሳይሆን እውነተኛነት ያላቸው አውሬዎች ይገኛሉ። መጀመሪያ የሚቀርቡት እውነተኛውን ባሕሪያቸውን ገልጸው በማሳየት ሳይሆን ወዳጅ ወይም ተቆርቋሪ መስለው ነው። በተቻላቸው መጠን እውነተኛውን ባሕሪ ያቸውንና አሠራራቸውን ለማንም ገልጸው አያሳዩም። ይሄ ራሱን የመደበቅ ባሕሪያቸው ነው የበለጠ አደገኞች የሚያደርጋቸው።

እነዚህ “ድራገንስ” የሚመስሉ የቤተ ክርስቲያን ጠብ ጫሪዎችን “በደንብ ልናውቃቸው ይገባል” የምንለው ልንሸሻቸው፤ ልናጠፋቸው፤ ወይም ልናርቃቸው ሳይሆን፤ ደቀ መዝሙር ልናደርጋቸው መሆን አለበት። ጠብ ጫሪዎች ያለአንዳች አጥጋቢ ምክንያት ወይም ጥቃቅን ምክንያት እየፈለጉ ከመንገዳቸው በመውጣት በሌላው ላይ ተቃውሞ የሚያሳዩ ወይም የሚያስሙ ናቸው። እነዚህ ጠብ ጫሪዎች “ይሄኛ ያ አልተደረገም፤ ይሄኛ ያ አልተፈጸመም” በማለት የሚያገረመርሙ ናቸው። የሚፈጥሩት ችግር ከራስ ወዳድነት የሚፈልቅ ሲሆን፤ ከመገንባት ይልቅ ማፍረስ የሚቀናቸው ናቸው። እነዚህ ጠብ ጫሪዎች ፊት ለፊትም ሆነ በስውር የሚዋጉ፤ የቤተ ክርስቲያን መሪዎችን የሚያላብዱና ለጨንፈቸው መላጥ ዋና ምክንያቶች ናቸው። ከላይ እንደገለጸ ነው “ድራገንስ” ከአፋቸው እንደ አሳት የሚያቃጥል ነቀፋ የሚተፋ ሲሆን፤ አንዳንዶቹ የሚያደርሱት ጥቃት ሥውር ሳይሆን ፊት ለፊት ነው። በሌላው ላይ የሚወረውሩት ትችትም ሆነ ነቀፋ የሁሉም የተለያዩ ነው። የአንዳንዶች ትችት ወይም ነቀፋ ይህን ይመስላል፡

- ጠንቃቃ ቢሆን፤ “...መንፈሳዊነቱን ያበዛዋል... ይመጸደቃል...”

²⁴ Kenneth C. Haugk. Antagonists in the Church, Augsburg Publishing House, Minneapolis, MN, 1988.
²⁵ Marshal Shelley. Well Intentioned Dragons, Bethany House Publishers, Minneapolis, MN 1985.

- መንፈሳዊ ቋንቋ የማይጠቀም ከመስላቸው፤ “...መንፈሳዊነት ይጎድለዋል ሥጋዊ ነው...”
- ለጥያቄያቸው እጁን ካልሰጠ፤ “...ኃይለኛ ነው፤...ልሳሳ ይጎድለዋል...”
- ትህትን ካሳያቸው፤ “...ጥንካሬ ይጎድለዋል፤...ደካማ መሪ ነው”
- ጥሩ አስተማሪ ከሆነ፤ “...ቃል ብቻ ነው፤ መንፈስ ቅዱስ የለውም...”
- ሕዝቡን የሚያነቃቃ ከሆነ፤ “...የማስተማር ጸጋ የለውም...”

በማለት ይተቻሉ። ከእነርሱ ነቀፋና ትችት ነጻ መሆን የሚችል በዓለም ውስጥ በሕይወት ያለ ሰው ሳይሆን ገና ያልተወለደ ሰው መሆን አለበት። ስለዚህ እነዚህ የጠብ ጫሪነት መንፈስ የተጠናወታቸውን ሰዎች ለማስደስት መሞከር ራሱን ያለአግባብ ማድከም ነው።

ብዙዎች ተስፋ ቆርጠው አገልግሎታቸውን ለቀው ለመውጣት የሚቃጣቸው፤ ቤተ ክርስቲያንን በመጋቢነት ወይም በሽምግልና ለማገልገል ኃላፊነትን ቢቀበሉ፤ “ከጠብ ጫሪዎች (ድራገንስ) ጥቃት ይደርስብናል” ብለው አውቀውና ተዘጋጅተው የገቡ ባለመሆናቸው ነው። ጠብ ጫሪዎችን መቼ መቋቋምና መሸሸጥ እንዲሁም መቼ የሌሎችን ዕርዳታ መጠየቅ እንዳለባቸው ብዙ አገልጋዮች አያውቁም። በጠብ ጫሪዎች ምክንያት ጥቃት እየደረሰባቸው መሆኑን የሚያውቁት፤ የራስ ምታት ሕመም ሲለማቸው፤ የደም ግፊታቸው ሲጨምርና እንዲሁም የሚሰማቸው የመንፈስ ውጥረት በቀላሉ የማይጠፋ መሆኑን ሲረዱ ነው። ያኔ “ምን ሆኖለሁ?” በማለት ራሳቸውን መጠየቅ ይጀምራሉ። የችግራቸው ዋና ምክንያት ጠብ ጫሪዎች መሆናቸውን ሲረዱ፤ እነርሱን እንዴት መያዝና ማስተናገድ እንዳለባቸው ግራ ይጋባሉ። አንዳንድ መሪዎች፤ አውሬ (ድራገን) ሆነው ሊያጠቁቸው የሚመጡባቸውን ጸብ ጫሪዎች ሊቋቋሟቸው የሚሞክሩት፤ እነርሱ ራሳቸው አውሬ (ድራገን) ሆነው በመዋጋት ነው። ይህ ትክክለኛ መንገድ አይደለም። ሐዋርያው ጳውሎስ “እግንም ከፉን በኩሉ አትመልሱ፤ በሰው ሁሉ ፊት በጎ የሆነውን ነገር ለግድረግ ትጉ። ቢቻላችሁ ሰበከላችሁ ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ኑሩ። ወዳጆቹ ሆይ! ለእግዚአብሔር ቁጣ ፈንታ ስጡ እንጂ አትበቀሉ፤ በቀል

የእኔ ነው-፤ እኔ ብድራትን አመልክሁ ይላል..." (ሮሜ 12:17-19)
በማለት ትክክለኛውን መንገድ ይነግረናል።

2. የቤተ ክርስቲያን ጠብ ጫሪዎች ባሕሪ፤

ኬነት ሲ. ሆግክ የቤተ ክርስቲያን ጠብ ጫሪዎችን ሲገልጽባቸው፤
"ተጨማሪነት የሌለው መረጃ በመያዝ ለመንገዳቸው ወጥተው የትኛውም
ሰው ሊያሟላ የማይችላቸውን ፍላጎታቸውን የሚያቀርቡ ለዘወትረው
ሌላውን ሰው በተለይ በአመራር ላይ ያለውን ሰው እንዲሁም አገል
ግሎቱን የሚያጠቁ ናቸው። እነዚህ ጠብ ጫሪዎች የራስ ወዳድነት ባሕሪ
የሚታይባቸው በመገንባት ፈንታ የሚያፈርሱ ናቸው" ይላቸዋል።

የቤተ ክርስቲያን ጠብ ጫሪዎችን የበለጠ ለመረዳት ከላይ በተሰጠው
ገለጻ ውስጥ ዋና ዋና ፍሬ ሀሳቦችን እንመለከታለን።

ሀ. ተጨማሪነት የሌለው መረጃ ያቀርባሉ - ጠብ ጫሪዎች
የሚያቀርቡት ክርክር ባይ የሆነ ወይም ተጨማሪነት የሌለ
ውን መረጃ በማቅረብ ነው። "ባዶ እንስራ ብዙ ድምጽ ይሰማል"
እንደሚባለው ጠብ ጫሪዎችም እውነትነት የሌለው ወይም
ባዶ የሆነ መረጃ ይዘው የተቃውሞ ድምጾቸውን አጉልተው
ያስማሉ። በጣም ጥቂት ነገር ይዘው ግለም እንደ ተገለበጠ
አድርገው በማውራት በምዕመናኑ መካከል ሁከት ይፈጥራሉ።
ከምዕመናኑ መካከል አንድ ወይም ሁለት ሰዎች በተለያዩ ምክን
ያት ከቤተ ክርስቲያን ቢቀሩ፤ "ቤተ ክርስቲያኒቱ ስትፈራርስ
ዝም ትላላችሁ? ... ስንበተን እያየችሁ ለምን አንድ ነገር አታደ
ርጉም?... ሰው ሁሉ ቤተ ክርስቲያኒቷን ጥሎ እየሄደ ነው እኮ"
በማለት አጋንው በማውራት ተንጫዊተው ሕዝቡን ለማን
ጫጫት ይሞክራሉ። የጠብ ጫሪነት ባሕሪ ካላቸው ምዕመናን
መካከል አንድ ከላይ የገለጽኩትን ዓይነት ድምጽ ሲታሰማኝ
የጠብ ጫሪዎች ባሕሪ ስለሚገባኝ፤ "አይዘን! ለእግዚአብሔር
አትቆርቆረለት፤ እርሱ መሥራት አቅቶት ልታገዝው አትሞ
ክሪ" የሚል መልስ ሰጠኝት።

ለ. ችግር ለመፍጠር ከመንገዳቸው ይወጣሉ - ጠብ ጫሪዎች
ሁከት ያነሳሉ። ችግርን ራሳቸው ይፈጥሩታል እንጂ፤ ችግር
እስኪፈጠር ድረስ ቁጭ ብለው አይጠብቁትም። ሰብከቱ ሁሉ
እነርሱን ለመዋጋት ሲባል የተሰበከ አድርገው በመውሰድ አጻፋ
ውን ለመመለስ ከፍተኛ እንቅስቃሴ ያደርጋሉ። ጠብ ጫሪዎች፤
(1) በትንሽ ምክንያት ሁከት ቀስቅሰው "ሆን" ለሚሉት ነገር
አጥጋቢ ያልሆነ ምክንያት ይሰጣሉ። (2) "አደረግ" ብለው የሚ
ከሉትን ሰው ድካም አጋንው ያወራሉ። (3) ልክ እንደሆነና
እንዳልሆነ ማረጋገጥ የማይቻለውን ነገር አቅርበው "ልክ ነው"
የሚሉ ናቸው።

ሐ. ፍላጎታቸውን ሁሉ ማሟላት አይቻልም - ጠብ ጫሪዎች ምን
ጊዜም ቢሆን አይረኩም። "የጠየቁት ነገር ቢሟላላቸው ረከተው
ይቀመጣሉ" ማለት አይደለም። ለምሳሌ፤ ፓስተሩ ቅር ካሰኛ
ቸው "ኪፓስተርነቱ ይውረድ" ብለው ቢጠይቁና እንደ ጥያቄ
ያቸው ቢፈጸምላቸው ረከተው አይቀመጡም። ሌላ ችግር ይፈ
ልጋሉ። ትንሽ ነገር ቢሰጣቸው ጥቂት ቆይተው ሌላ ብዙ ነገር
ይፈልጋሉ። ስጠብ ጫሪዎች የጠየቁትን መስጠት ሰላማዊ አያ
ደርጋቸውም። እንዲያውም የበለጠ ጉልበት ይስጣቸዋል።

መ. በሌላው ሰው ላይ ጥቃት ማድረስ ያስደስታቸዋል - ጠብ
ጫሪዎች ማጥቃት (መተናኮል) ከባህሪያቸው አንደኛው ነው።
ሌላውን ምንም ያህል ዋጋ ቢያስከፍለውም እነርሱን ከተመቻ
ቸውና የሚፈልጉትን እስካሰገኘላቸው ድረስ ስለሌላው መታዳት
ፈጽሞ ግድ የላቸውም። ነቀፋቸው በእውነት ላይ የተመሠረተ
አይደለም። ዋናው ዓላማቸው ሁሉንም በቁጥጥራቸው ሥር
ለማዋል ነው።

ሠ. በመገንባት ፈንታ ማፍረስ ይቀናቸዋል - የጠብ ጫሪዎች
የሥራቸው ፍሬ መገንባት ሳይሆን ማፍረስ ነው። የእግዚአብ
ሔርን ሕዝብ በማቀራረብ ፈንታ እርስ በርሱ እንዳይፈላለግ
ብትንትኑን ማውጣት ያስደስታቸዋል። ግጭትና መከፋፈል
ጎልቶ በሚታይበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ሁልጊዜ ለችግሩ
ምክንያት የሆኑ አንድ ወይም ሁለት ጠብ ጫሪዎች መኖራቸው
ይታወቃል።

ፈ. ራስ ወዳድ ባሕሪ ያላቸው ናቸው - ጠብ ጫሪዎች ሌላውን የሚዋጉት በተዘዋዋሪ የራሳቸውን ፍላጎት ለማሟላት ነው። "ለክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ግድ ብሎኝ ወይም ተቆርቋል ነው" ይበሉ እንጂ ጥናው ዓላማቸው የራሳቸውን ፍላጎት ለማሟላት ነው።

ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ያሉ እንዳንድ ጠብ ጫሪዎች ጥሩ ዓላማ ያላቸው ሊሆኑ ይችላሉ። ይሁን እንጂ ግንኙነትን የሚያሻክሩ ለብዙ ዎች የጨጓራ መላጥ ምክንያት የሚሆኑ ናቸው። ራሳቸውን የሚመለከቱት እንደ ተቆርቋሪዎች እንጂ እንደ "ጠብ ጫሪዎች" አይደሉም። ጠብ ጫሪዎች ሁሉም አንድ ዓይነት አይደሉም። የተለያዩ መልክና አሠራር ያላቸው ናቸው።

- ① እንዳንዶቹ የፓስተሩ (የመጋቢው) ተቆርቋሪዎች ወይም አዛኞች የሚመስሉ ናቸው።
- ② ፓስተሩ ያላየውን የሚያዩ፣ ያልሰማውን የሚሰሙ፣ ያላሸተተውን የሚያሸቱ ወይም የፓስተሩ ዓይን ጀሮ፣ አፍንጫ መሆን የሚፈልጉ ናቸው።
- ③ የፓስተሩ ቦዲ ጋር ሆነው በዙሪያው የሚቆሙ ናቸው። ፓስተሩን የነካ የዓይናቸውን ብሌን እንደ ነካ ጠላታቸው አድርገው ይመለከቱታል፤ ያኮርፉታል፤ ከሕብረተሰቡ ውስጥ ተቀባይነት እንዳያገኝ ያደርጉታል።
- ④ የፓስተሩ ክብሮ መቼዎች ናቸው። "ፓስተርዬ!" በማለት እያቆላ መጡ የሚጠሩት የሌለውን "አለው" ያላደረገውን "አደረገ" ያልሆነውን "ሆነ" በማለት የሚያደንቁት ናቸው።

ክልላቸው ወድደውት ሳይሆን ሥልጣኑ በእርሱ እጅ ነው ብለው ስለሚያምኑ በእርሱ ዘንድ ተፈላጊነት ለማግኘት ሥልጣን ካለበት አካባቢ ለመገኘት እንዲያስችላቸው ነው። ይኸውም ለው ከመሥመር የወጣ ድርጊት ፈጽሞ እንደ እግዚአብሔር ቃል ቢገባጽ፤ ከአገልግሎቱ ገለል ቢል፤ ሽንጣቸውን ገትረው የሚጋደሉለት፤ እርሱ ከሚነካ ቤተ ክርስቲያን ብትፈርስ ግድ የሌላቸው ናቸው። እነዚህን በሚመስሉ ሰዎች የተክበበ መጋቢት "ዛሬ ጌታ አትሰበክ ብሎኛል..." ብሎ ቁጭ ቢል፤

መዝሙር አዘምሮ ሕዝቡን በመንፈሳዊ ረሃብ የሚገድል ቢሆን እንኳን "ፓስተራችን ተነካባን" ብለው ሁከት የሚፈጥሩ ናቸው። አንደኛዚህ ዓይነቶቹ የግጭቱን እሳት ይጭሩና ከማንኛውም ለው የበለጠ ለቤተ ክርስቲያን ህልውና የሚያስቡና የሚቆረቆሩ ይመስላሉ።

- ሌሎች ጠብ ጫሪዎች ደግሞ ራሳቸውን የፓስተሩ (የመጋቢው) አለቃ እንደሆኑ አድርገው የሚመለከቱ ናቸው።
- መጋቢውን እንደ ቤት አሽከራቸው የፈለጉትን እየተሸቆጠቆጠ እንዲያደርግላቸው የሚፈልጉ ናቸው።
- ቤተ ሲቀይሩ ዕቃቸውን ማንንዝ፣ በየጊዜው ቤታቸው ብቅ እያለ "እንዴት ከረማችሁልኝ" ማለት ከሥራ ጋላፊነቱ ውስጥ አንደኛው የሚመስላቸው ናቸው።

ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እነርሱ የማይደግፉት ወይም የማይቀበሉት ነገር ያለ ከመስላቸው "ህሳቡን አልደግፈውም" በማለት በግልጽ አይናገሩም። ተቃውሟቸውን የሚገልጹት አስራት መስጠታቸውን በማቆም ነው። አንዳንዶቹ ፓስተሩን መቅጫ መሣሪያ አድርገው ይጠቀሙበታል። በሚሰጡት ገንዘብ አማካኝነት ስዎችን፣ ፕሮግራሞችን በቁጥጥራቸው ውስጥ ለማዋል የሚሞክሩ ናቸው። ፕሮግራሙ ጥሩ ቢሆንም ባይሆንም እነርሱን ደስ ካላቸው አስራታቸውን ይስጣሉ። ደስ ካላላቸው ግን ፕሮግራሙ ምንም ያህል ጥሩ ቢሆን አይሰጡም። የመጋቢው አለቃ የሆኑ ይመስል፤ ቤተ ክርስቲያን ቢሮ ደውለው ካላገኙት "ቢሮ ደውሎ አላገኘኹህም፤ የት ነበርክ?" ብለው ለመጠየቅ የሚቃጣቸው ናቸው። "አስራቴን የትም ለሚዞር ለው ደምዝ መክፈያ እንዲሆን አልሰጥም" ይላሉ። ኑሯቸው ውጪ አገር ከሆነ ላሉበት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን በመስጠት ፈንታ "አሥራቴን ወደ ኢትዮጵያ እልካለሁ" በማለት በስማቸው የሚጠራ ቤተ ክርስቲያን በአሥራታቸው ለመግዛት የሚሞክሩ አሉ። ኢትዮጵያ ውስጥ ያሉት ደግሞ የሚፈልጉትን ዓይነት ሥልጣን ካልተሰጣቸው ወይም ቤተ ክርስቲያን እነርሱ በሚፈልጉት ዓይነት ካልተመራች፤ "አሥራቴን ወደ ገጠር ነው የምልከው" በማለት የቤተ ክርስቲያን መሪዎችንና መጋቢዎችን የሚያስፈራሩ አሉ። የሚያሳዝኑ ግን የሚያስፈራሩበት የአሥራት ገንዘብ የጌታ እንጂ የራሳቸው እንዳልሆነ የማያውቁ መሆናቸው ነው።

3. የቤተ ክርስቲያን ጠብ ጫሪዎችና ዓይነታቸው

ጠብ ጫሪዎች ሁሉም አንድ ዓይነት እንዳልሆኑ ከላይ ገልጽናል። እነዚህን ጠብ ጫሪዎች ለይቶ ማወቅ ግጭትን ለማርገብ ወይም የቤተ ክርስቲያንን ለላም ለመጠበቅ ይረዳል። ኬነት ሲ ሆክ ጠብ ጫሪዎችን በሦስት ይከፍላቸዋል።²⁶

3.1. እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች አሉ (Hard-Core Antagonists)

እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች የአዕምሮ ሁከት ያለባቸው የሰሜት ቀውስ (Psychosis)፣ ይኸውም ሁኔታዎችን (እውነትን) በትክክል ማየት የሚሳናቸው ማንነታቸውን በትክክል ማወቅ የተሳናቸው የሰሜት ቀውስ የሚታይባቸው የሥነ ልቦና ችግር ያለባቸው የማይታዩ የው ነገር የሚታያቸው ናቸው። የሰሜት ቀውስ እንዳለባቸው የሚታወቀው በሁሉ ነገር ሌላውን በጣም የሚጠራጠሩ በመሆናቸው ነው። ለባኪው ሊለብክ እነርሱን ሆን ብሎ በሰብከቱ እንደነካቸው ለዎች ሊያጠቁቸው ያይመባቸው መስሎ ስለሚመስላቸው “ሳይቀድመኝ ልቅደም” በሚል እሳብ “ሊያጠቃኝ ያገባል” ብለው የተጠራጠሩትን ሰው በተለያዩ መንገዶች ሊጎዱት ሙከራ ያደርጋሉ። እንደ ሌላው የአዕምሮ ሕመም ይህ ችግር ያለባቸው ለዎች ጤናማ ስለሚመስሉ በቀላሉ ተለይተው የሚታወቁ እይደሉም። በተለይ በኢትዮጵያውያን አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ እንዲህ ዓይነት ችግር ያለባቸው ለዎች ተለይተው ስለማይታወቁ ብዙ ችግር ያደርሳሉ። ልብሱን እውልቆ ያበደ ካልሆነ ጤናማ እለባበስ ካለው የአዕምሮ በሽተኛ ነው ብለው እያሰቡም ዕብደቱንም እንደ መንፈስ ቅዱስ ሥራ የሚያዩትም አሉ። “ተገለጠልኝ... ታየኝ” የሚሉ ውን ሁሉ እምነው ይቀበሉታል። እንዲህ ዓይነቶቹ ናቸው ዛሬ “በመንፈስ ቅዱስ ጌታ ገለጠልኝ” በማለት የብዙዎቹን ቤትና ትዳር የሚያፈርሱ።

እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች በሌላው ላይ ችግር ለመፍጠር የሚያስደንቅ ኃይለኛ ፍላጎት ያላቸው ከፍተኛ ዋጋ ለመክፈል ፍጹም

ወደ ጓላ የማይሉ ናቸው። እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች ሁሉም የሰነ ልቦና ችግር ያለባቸው አይደሉም። ሙሉ ጠነኞች ናቸው። ድርጊታቸው ግን ጤና ካለው እዕምሮ የወጣ እይመስልም።

አንድ ጊዜ በአንድ አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች ማንቻለህና ምናለብሽ የተባሉ ባልና ሚስት ነበሩ። መጋቢ ስጦታው እነዚህ ባልና ሚስት በሚያመልኩበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ አስር ዓመት ያህል አገልግለዋል። እነዚህ እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪ ባልና ሚስት የመጋቢ ስጦታው ጨንፈ እስኪሳጥ ድረስ ልዩ ልዩ የአድማ ቅስቀሳ በማድረግ ነፍሱን አስጨንቀውት ነበር። አንዱን ተወግዞ ሲል፣ ሌላ ነገር ፈጥረው ይነሳሉ። ከአስር ዓመት አገልግሎት በኋላ መጋቢ ስጦታው ሌላ ተለቅ ያለ ቤተ ክርስቲያን በመጋቢነት እንዲያገለግል ጥሪ ደረሰው። በወቅቱ ያለበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በየጊዜው በሚፈጠረው ችግር ምክንያት በጣም መሮት ስለ ነበረ፣ ከዚያ ሁኔታ የሚያስወጣው ጥሪ ሲያገኝ ዕድሉን ለመጠቀም ወደ ጓላ አላለም። መጋቢ ስጦታው አዲሱን አገልግሎቱን ለመጀመር ለአስር ዓመት ያገለገለበትን ቤተ ክርስቲያን ተስናብቶ ከቤተሰቡ ጋር በአይሮፕላን በረረ። መጋቢ ስጦታው ባገኘው ዕድል ማንቻለህና ምንአለብሽ ደስ አላላቸውም። ለአማኞች ተቆርቋሪ መሰለው “እዚህ ሲያምሰን ከርሞ ማንነቱን ወደማያውቁት ቤተ ክርስቲያን መሄዱ ትክክል አይደለም። የዚህን ሰው ማንነት የማያውቁትን ሰዎች የማሳወቅና የማስጠንቀቅ ግዴታ አለብን” በማለት ይህንን ሰው በስልክ መዋጋት ጀመሩ። ይሄ ሁሉ አልበቃ ብሏቸው፣ ለቤተ ክርስቲያኒቱ ሽማግሌዎች መጋቢ ስጦታው ቀደም ሲል በነበረበት ቤተ ክርስቲያን የፈጸመው በደል፣ የሠራው ስህተት ብዙ እንደሆነ በመግለጽ፣ ረጅም ደብዳቤ ጽፈው፣ ሃያ የሚሆኑ ሰዎችን አስፈርመው ረጅም ደብዳቤ ላኩ። ይህንን ለማድረግ የፈለጉበትን ምክንያት ሲገልጹ፣ “...ይህን ደብዳቤ ለመላክ የተነሳኩት የክርስቶስ ልጆች ስለሆናችሁ፣ በዚህ ሰው ምክንያት ለብዙ ጊዜ እንደተጎሳገረው፣ እናንተም እንዳትጎዱ ለማስጠንቀቅ ነው” አሉ።

²⁶ Kenneth C. Haugk. Antagonists in the Church, Augsburg Publishing House, Minneapolis, MN, 1988.

ማንቻለህና ምንአለብሽን የመሳሰሉ እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች ምንም ያህል ክፍተኛ ዋጋ ቢያስከፍላቸውም የሚያስከፍለውን ሁሉ ከፍለው በሌላው ሰው ላይ ችግር ለመፍጠር ወደ ኋላ የማይሉ ናቸው። ጳውሎስ የኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን መሪዎችን "...ለራሳችሁና ለመንጋው ተጠንቀቁ፤ ጌታ በገዛ ደሙ የዋጁትን ቤተ ክርስቲያን ጠብቁ። እኔ ከሄድሁ በኋላ ለመንጋው የማይራሩ እንደ ተኩላ ጨካኞች የሆኑ ሰዎች እንደሚገቡባችሁ ዐውቃለሁ" (ዮሐዋ. 20:28-29) በማለት ያስጠነቀቃቸው ከላይ የገለጽናቸውን ሰዎች በእዕጥርው ደዞ ይመስለኛል። እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች ከላይ በምሳሌ የጠቀስናቸውን ሁለት ሰዎች ይመስላሉ። ምንም ያህል ገንዘብ ቢያስወጣቸውም ምንም ያህል ጊዜ ቢጠይቃቸውም ጉዳዩ እነርሱን የሚመለከት ቢሆንም ባይሆንም ሥነ ለማጥቃት የሚፈልጉትን ሰው ከማጥቃት ወደ ኋላ አይሉም። በእነርሱ ምክንያት የሌላው ሰው ሕይወት ጉዳት ላይ ቢወድቅ ሀሊናቸውን ፈጽሞ የሚቆረቆራቸው አይደሉም። በቅድሚያ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ለማድረግ እንደነዚህ ዓይነቶችን ማንነታቸውን ሳይሆናቸውና አሠራራቸውን ማወቅ ይጠቅማል።

3.2. ኃይለኛ ጠብ ጫሪዎች (Major Antagonists)

በሁለተኛ ደረጃ ውስጥ ያሉት ጠብ ጫሪዎች ደግሞ ከላይ ካየናቸው መለስ ያሉ ናቸው። እንደ መጀመሪያዎቹ በእዕምሯቸው በጣም የተረበሹ አይደሉም። ይሁን እንጂ ተመሳሳይ ጠባይ ያላቸው ናቸው። እጅግ ኃይለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች (Hard-Core Antagonists) የሰሜት መረጋጋት ስለ ሌላቸው ከእነርሱ ጋር በሀሳብ መግባባት አይቻልም። ኃይለኛ ጠብ ጫሪዎች ግን የማሰብ ችሎታቸውን መጠቀም ቢችሉም ከሚቃወሙት በውጭ ጋር መወያየት ፈቃደኞች አይደሉም። ኃይለኛ ጠብ ጫሪዎች እንዲሆንላቸው የሚያቀርቡት ጥያቄ ማብቂያ የለውም። የሰሜት ቀውስ (Psychosis) ሁኔታዎችን (እውነትን) በትክክል ማየት የሚሳናቸው ባይሆኑም ግን ማንነትን ማወቅ የሚያሳጣ የእዕምሮ በሽታ ያለባቸው ባይሆኑም በመጠኑም ቢሆን የእዕምሮ ሁከት ያለባቸው ናቸው። ይሁን እንጂ እውነትን መለየት የተሳናቸው አይደሉም። በመጠኑም ቢሆን የእዕምሮ

መረጋጋት የሌላቸው በግል ሕይወታቸው ውስጥ በአጋጣሚቸው ወይም በደረሰባቸው ችግር ምክንያት ደስታ የሸሻቸው የበደለኛነት ሰሜት የሚያጠቃቸው ለመለወጥ ቢፈልጉም መለወጥ ያቃታቸው ናቸው። በጥላቻ የተሞሉ ለሥልጣን ከፍተኛ ጥማት ያላቸው ናቸው። በዚህ ምክንያት ባሉበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጠብ ጫሪዎች ናቸው። የሚፈልጉትን ቢያገኙ እንኳን ተረጋግተው የሚቀመጡ አይደሉም።

3.3. መሐከለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች (Moderate Antagonists)

መሐከለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች ከላይ ካየናቸው ከሁለቱ የሚለዩበት ሁለት ነገር አላቸው። አንደኛው መሐከለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች እንደ ሌሎች ጠብ ለመጫር ከመንገዳቸው የሚወጡ አለመሆናቸው ነው። ጠብ የሚፈጥር ሁኔታዎች ሲያጋጥማቸው ያንን ሁኔታ ይጠቀማሉ እንጂ ጠብ ቆስቋሾች (አነሳሾች) አይደሉም። ይህም ማለት ጠብ ጫሪ ለመሆን ሁኔታው በግልጽ ሲያጋጥማቸው በሁኔታው ይጠቀሙበታል ማለት ነው። ሁለተኛው መሐከለኛ የሆኑ ጠብ ጫሪዎች እንደ መጀመሪያዎቹ ሁለቱ ጠብ ለመጫር ትጋት የላቸውም። የተፈጥሮ ባሕሪ ችግር አለባቸው ነገር ግን ችግራቸው እንደ መጀመሪያዎቹ ሁለቱ በጣም የከፋ አይደለም። ሦስቱም ዓይነት ጠብ ጫሪዎች ክፋት ምቀኝነትና ተንኮል ያለባቸው ናቸው። ጠብ ጫሪዎችን በክፋት ሳይሆን በጎና እውነተኛ የሆነ ለውጥ ለማምጣት ከሚንቀሳቀሱትና ከሚተጉት ሰዎች መለየት በጣም አስቸጋሪ የሚሆንበት ጊዜ አለ። በጎና እውነተኛ የሆነ ለውጥ ለማምጣት ከሚንቀሳቀሱትና ከሚተጉት ሰዎች ጋር በሀሳብ ባንሰማግጥ ከያዙት (ከተነሱበት) ዓላማ ፎቀቅ አይሉም። ለውጥ ፈላጊዎች ከሆኑ ትኩረት የሚሰጡት በህሳብ ወይም በጉዳዩ ላይ እንጂ በሰውየው ላይ አይደለም። እንደ መረዳት ያለብን ነገር ቢኖር አልፎ አልፎ ማንኛውም ለውጥ ጠብ ጫሪ የሚመስል በት ጊዜ የሚኖር መሆኑ ነው። ሁሉም አጥፊ ተንኮለኛና "ራስ ወዳድ" መስል ባህሪ የሚያሳይበት ጊዜ አለ። ግጭት ምን ጊዜም የሚከሰት ቢሆንም ጠብ ጫሪ የሆኑ ሰዎች የሚፈጥሩት ግጭት ግን እጅግ በጣም ከፋና አጥፊ ነው። ጠብ ጫሪዎችን አስቀድሞ ማወቅ ሊያደርሱ ከሚችሉት ጉዳት ራሳችንን ለመጠበቅ ያስችለናል።

4. ጠብ ጫሪዎች ተለይተው የሚታወቁበት ምልክታቸው

ጠብ ጫሪዎች ሁሉ እንደ ዓይነት ስላልሆኑ ተለይተው የሚታወቁበት ልዩ ልዩ ምልክቶች እሷቸው። ምልክቶቹ ሁሉ እኩል ማንነታቸውን አይገልጽም። እውነተኛ ጠብ ጫሪ የሆኑትን ካልሆኑት ለይቶ ማወቅ በጣም አስፈላጊ ነው። ለይተን ካላወቅናቸው ደግሞ ጤናማ የሆነ እንቅስቃሴ የሚያደርጉትን ልንገፋቸው እንችላለን። ምሁራን ጠብ ጫሪዎችን በምን ዓይነት ሁኔታ እንደገለጹባቸው መረዳት ይጠቅማል። ኬነት ሲሆኑ የቤተ ክርስቲያን ጠብ ጫሪዎችን የገለጹበትን ህላብ እንደገና እንመልከት።

“ተጨባጭነት የሌለው መረጃ በመያዝ ከመንገዳቸው ወጥተው የትኛውም ሰው ሊያሟላ የማይችላቸውን ፍላጎታቸውን የሚያቀርቡት አዘውትረው ሌላውን ሰው በተለይ በአመራር ላይ ያለውን እንዲሁም ሥራውን የሚያጠቁ ናቸው። እነዚህም ጥቂቶች የራስ ወዳድነት ባሕር ያላቸው በመገንባት ፈንታ የሚያፈርሱ ናቸው” ይላል።

ቀጥሎ የጠብ ጫሪዎችን ማንነት (መልክ) ሊያሳዩን የሚችሉትን አንዳንድ ጥያቄዎችን ራሳችንን እንጠይቅ። ለእነዚህ ጥያቄዎች የምንሰጠው መልስ ለእብዛኛዎቹ “አዎን!” የሚል ከሆነ ጠብ ጫሪዎች መሆናቸውን እናረጋግጣለን።

- በባሕርው ረብሻ ፈጣሪ ነው?
- የሚያሳየው ተቃውሞ ምክንያት የሌለው ነው?
- ችግር ለመፍጠር ሲል ከመንገዱ ውጪ ይወጣል?
- ጥያቄውን ወይም ፍላጎቱን ማሟላት የማይችል ነው?
- ተቃውሞውን ያስማበት ከብደት በሌለው ወይም እውነትነት በሌለው ምክንያት ነው?
- ተቃውሞውን ያስማበት ምክንያት የራሱን ፍላጎት ለማሟላት ነው?

ጠብ ጫሪዎች ተለይተው የሚታወቁበት ሌላ ሁለት ዋና ዋና ምልክቶች አሏቸው።

1ኛ፣ በተፈጥሯዊ ባሕርያቸው ይታወቃሉ

ጠብ ጫሪዎች ባላቸው ተፈጥሯዊ ባሕር ተለይተው ይታወቃሉ። እነዚህም ባሕርያት ብዙ ሲሆኑ ከእነርሱ ውስጥ እምስቶቹን በእጭሩ ለመግለጽ እንሞክራለን። እነዚህ ባሕርያት ጠብ ጫሪዎች ባልሆኑትም ለዎች ላይ ሊታዩ ይችላሉ። ይሁን እንጂ በጠብ ጫሪዎች ላይ ግን ግልጽ በሆነ ሁኔታ ይታያል። ጠብ ጫሪዎች።

(ሀ) ስለ ራሳቸው መልካም የሆነ ግንዛቤ የላቸውም

ማንኛውም ሰው ስለ ራሱ ያለው ምስል (Self Concept)፣ በእጭሩ ሰው ለሰሜቱ፣ ለህላቡ፣ ንቁ ለሆነውና ላልሆነው ህሊና “የሰነ ልቦና” (Psychological) ግንዛቤ ነው። ሰው ስለ ራሱ ያለው እመለካከት ለሚኖረው ሕይወት ወሳኝነት እለው። ሰው ስለ ራሱ ያለው ግንዛቤ መልካም ከሆነ፣ ሕብረተሰቡ በእካባቢው ያለው ሕዝብ መልካም ሆነው ይታዩታል። ስለ ራሱ ቀና የሆነ ግንዛቤ ከሌለው ግን ሰውንና ሁኔታዎችን የሚያየው አጨልሞ ከመሆኑ የተነሳ ዓለም ሁሉ በእርሱ የተቆጣጠረ ሰው ሁሉ በጠላትነት የሚያየው መስሎ ይሰማዋል። ስለ ራሱ መልካም ግንዛቤ ያለው ሰው ከሌሎች ሰዎች ጋር ጤናማ የሆነ ግንኙነትና ሕብረት ይኖረዋል። እንዲሁም ፍሬያማ ሕይወት ይኖራል። ስለ ራሱ መልካም ያልሆነ ግንዛቤ ያለው ከሆነ ግን በዙሪያው ያለው ነገር ሁሉ ጨልሞ ይታየዋል። መጥፎ ነገር ብቻ ይደርሳል ብሎ ያምናል። የጠብ ጫሪነት ባሕር የሌላቸውም ሰዎች ስለ ራሳቸው መልካም ግንዛቤ የሌላቸውም እሉ። ይሁን እንጂ ይህን ዓይነት ችግር ያለባቸው ሰዎች ከሰው ሁሉ ሽሽተው ለብቻቸው ተገልገው ይቀመጣሉ። ጠብ ጫሪዎች ግን ራሳቸውን ለማሳደግ ወይም ከፍ ለማድረግ ሌሎችን ዝቅ ሊያደርጉና ሊያፈራርሱ ሲሞክሩ ይታያሉ። ስለ ራሳቸው መልካም ያልሆነ ግንዛቤ ያላቸው በውስጣቸው የሚፈጠረውን የግል ትግል የሚገልጹት ሌላውን ሰው በመዋጋት ነው። በሌላው ሰው ድካም መጥፎ ዕድል፣ የራሳቸውን የዋጋቢነት መንፈስ በሌላው ሰው ሕይወት ውስጥ ሲከቱ ደስ ይላቸዋል።

(ለ) ራሳቸውን ከመጠን በላይ የመውደድ ዝንባሌ ይታይባቸዋል
(Narcissism)

ራስን መውደድ የሰው ተፈጥሯዊ ባሕሪ ሲሆን ራስን የማምለክ (በጣም የመውደድ) ባሕሪ የሚያሳይ ሰው ግን ለራሱ ከፍተኛ ሥፍራ የሚሰጥ ሁሉ ነገር በእርሱ ላይ ያተኮረ ሰው ሁሉ ከፍ አድርጎ እንዲመለከተው እንዲያደንቀው የሚፈልግና የሚጠይቅ ነው። ከላይ ሲታይ ስለ ራሱ ጥሩ አመለካከት ያለው ይምስል እንጂ የሚሰማውን የዝቅተኛነትን ስሜት ለመሸፈን የሌሎችን ምስጋና ስለ እርሱ የሚሰጡትን መልካም አስተያየት የተራብ ነው። በውስጡ የሚሰማውን የዝቅተኛነትና የዋጋቢ ስነትን ስሜት ለመሸፈን ቢሞክርም እይሠራለትም። በራሳቸው ፍቅር የሰከሩ ሰዎች ከሌሎች ምስጋናን ይፈልጉ እንጂ ለመቀበልም ሆነ በዚያ ለመጠቀም ችሎታ የላቸውም። በራሳቸው ፍቅር የሰከሩ ሰዎች የሌሎችን መብትና ስሜት ማክበር አስቸጋሪ ይሆንባቸዋል። ብዙዎች ግን ጠብ ጫሪዎች በራሳቸው ፍቅር የተሞሉ እንደሆኑ ለይተው ማወቅ አይሆንላቸውም። ራሳቸውን በጣም የሚወዱ ጠብ ጫሪዎች ያልሆኑትን መስለው ለመታየት ልዩ ጥበብና ችሎታ ያላቸው ናቸው። ለሌሎች የሚያስቡ ይምስሉ እንጂ ዋና ጥማታቸው የራሳቸውን ፍላጎት ለማሟላት ነው። ጠብ ጫሪዎች ሌላውን የሚቃወሙት በራሳቸው ጥቅም ሲሉ ነው። ጠብ ሲጭሩ “ለራሴ ብዬ እይደለም... ለጌታ ሥራ ብዬ ነው... የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ሲፈርስ ሲበላሽ ዝም አልልም...” ይላሉ። ይሁን እንጂ አባባላቸው በእውነት ላይ የተመሠረተ እይደለም።

(ሐ) ሞገደኛነት ይታይባቸዋል (Aggression)

ጠብ ጫሪዎች የሞገደኛነት ባሕሪ ያላቸው ናቸው። በራሳቸው ሕይወት በዓለም ላይ በሚያጋጥማቸው ሁኔታ ወይም ሰው የተቆጡ ናቸው። ቁጭ ብለው የተሠራባቸውን በደል የሚቆጥሩ ናቸው። ከዚህ በፊት የደረሰባቸውን በደል ካጠራቀሙበት መዝገብ እውጥተው በማሰብ ቁባቸውን (ንዴታቸውን) የማባባስ ባህሪ ያላቸው ናቸው። ማንኛውም ሰው እልፎ አልፎ የሞገደኛነት ስሜት እለው። ጠብ ጫሪዎች ግን ሞገደኛነት ዋናው መለያቸው ነው። ያጠቃቸው የመሰላቸውን ሰው ለመበቀል ከዚህ በፊት ደረሰባቸውን የሚሉትን በደል የሚያብሰለሱ ናቸው። ጠብ

ጫሪዎች ሞገደኛ ሲሆኑ በንዴት መገንፈላቸው እግባብነት ያለው እንደሆነ ለማሳመን የሚሰማቸውን ስሜት በሌላው ሰው ላይ ለመወርወር “እከሌ በደል ፈጸመብኝ” በማለት ሌላውን ይከሳሉ። ያን ዓይነት ባሕሪ ያላቸው ምክንያት ትክክል እንደሆኑ ራሳቸውን ለማሳመን ነው። ሞገደኛነት ሁልጊዜ በቁጣ ወይም በንዴት ንግግር ይገለጻል ማለት አይደለም። ሰላማዊ የሚመስል ሞገደኛነት (Passive Aggression) ተንኮል የተሞላበት ሞገደኛነትም አለ። ሌሎችን በዚህ ባሕሪው የሚያበላጭ ነው። ለምሳሌ “ሰላማዊ የሚመስል ሞገደኛነት” ያለበት ሰው የቦርድ አባል ቢሆን ነገሩን በማዘግየት ከሕጉ (ደንቡ) ውጪ በመሥራት ነገሩን ለማበላሸት የተሰጠውን የሥራ ኃላፊነት በማዘግየት ስብሰባ ዘግይቶ በመምጣት ከሰብሰባ በመቅረት እንቅፋት ይፈጥራል።

(መ) ችኮነት ይታይበታል (Rigidity)

ስሜትና የሰው የግል ሁኔታ ማደግ ሲያቆም ችኮነትን ያስከትላል። የችኮነት ባሕሪ ያላቸው ሰዎች የሌላውን ሰው እሳብ መቀበል ፈጽሞ የማይሆንላቸው “የእኔ መንገድ ካልሆነ ሌላ መንገድ የለም፤ እኔ እንደምለውና እንደማስበው ካልተሠራ ትክክል አይደለም” የሚሉ ናቸው። ችኮነት ባሕሪ ያላቸው ጠብ ጫሪዎች ሰላም የሚሰማቸው ከሌላው ጋር መስማማት የሚችሉት የእነርሱ ሀሳብ ተቀባይነት ካገኘ ብቻ ነው። ሀሳባቸው ተቀባይነት ካላገኘ ያልተቀበላቸውን ሰው ለማጥቃት ወይም ለመበቀል ወደ ኋላ የማይሉ ናቸው። የመሪነት ሥልጣን ባላቸው ሰዎች ላይ የሚቀኑ ናቸው። ምክንያቱም የእነርሱን እሳብ ያስቀለብላሉ ብለው ስለሚፈሩ ነው።

(ሠ) አምባገነንነት ይታይባቸዋል (Authoritarianism)

አምባ ገነን ሰዎች እርስ በእርሳቸው በሚቃረኑ ሁለት ነገሮች ተለይተው ይታወቃሉ። 1ኛ፣ ኃይለኞች ናቸው (ሥልጣን እላቸው) ለሚሏቸው ሰዎች ራስን ማስገዛትና ማድነቅ ይፈልጋሉ። 2ኛ፣ ሌሎች ራሳቸውን እንዲያስገዙላቸው ሥልጣንን ከመጠን በላይ ይፈልጋሉ። አምባገነንነትን የመጠማት ዝንባሌ ያላቸው ሰዎች ዓለምን ብርቱዎችና ደካሞች በማለት

ለሁለት ይከፍሉታል። ጠንካራ (ብርቱ) ነው ለሚሉት ሰው ራሳቸውን ማስ ገዛት፤ ደካማ ነው ብለው የሚያስቡትን ለማጥቃት፤ አባንሶ ለማየት ዝን ባሌ አላቸው። ለዚህ ነው ብርቱ የሚባሉት ለጠብ ጫሪዎች በቀላሉ የማይ ሸነፉት።

5. የሰነ ልቦና በሽታ ስሜት (Psychiatric Syndromes)

ጠብ ጫሪዎች ተለይተው የሚታወቁበት ግልጽ የሆነ ምልክት ያላቸው ቢሆኑም፤ በተጨማሪ ግጭት ለመፍጠር የተቃረቡ መሆናቸውን የሚያሳይ ሌላ ምልክትም ያላቸው ናቸው። ጠብ ጫሪዎች ተለይተው የሚታወቁበት ሌላው ምልክት የሰነ ልቦና በሽታ ስሜት (Psychiatric Syndromes) ነው። ይኸውም ለዎችን የመጠራጠር ወይም ያለማመን ባሕሪ (Paranoid Personality) ነው። ሰዎችን የመጠራጠር ወይም ያለ ማመን ባሕሪ መጠኑና ዓይነቱ ይለያያል። መጠነኛ ከሆነ ጥርጣሬ ጀምሮ እስከ የአዕምሮ ህመምተኛ የሚኖረንን ዓይነት ከፍተኛ ጥርጣሬ (Paranoid Schizophrenia) ድረስ ይለያያል። አብዛኛዎቹ ጠብ ጫሪዎች መካከለኛና ከዚያ በመጠኑ ከፍ ያለ ተጠራጣሪነት የሚታይባቸው ናቸው። የመጠራጠር ጠባያቸው ተለይቶ የሚታወቀው ሌሎችን ማመን የሚያቅ ታቸው ሆነው ሲታዩ ነው። ቃላት ይሰነጥቃሉ፤ “እንዲህ ሲል፤ እንዲህ ማለቱ ነው” በማለት ለሁሉም ነገር ትርጉም ይፈልጉለታል። አለመስ ማማት፤ መከራከር በእነርሱ ዘንድ የተለመደ ነው። ተጠራጣሪነት ጠባይ ካላቸው ጋር አብሮ መሥራት አስቸጋሪ ነው። የሰው አዕምሮ ማንበብ የሚችሉ ይመስላሉ። ሌላው ሰው ያላሰበውን “አሰበሃል” በማለት አካባቢ ያቸው ካለው ሰው ጋር ይጋጫሉ። ይሄም ባሕሪያቸው ብዙ ጊዜ ከሰው ጋር ይጋጫቸዋል፤ ችግር ውስጥ ይከታቸዋል። በፍርሃት ውስጥ የሚኖሩ ናቸው። ሰው ሁሉ እነርሱን ለማጥቃት የተነሳባቸው ይመስላቸዋል። ራሳ ቸውን ስለማያምኑት ስሜታቸውን በተቻላቸው መጠን ለመጫን ይሞክሩ ራሱ። የሚሰማቸውን ነገር በሌላው ሰው ላይ ይለጥፉታል።

አንዳንዶች ደግሞ ስሜታቸውን መንፈሳዊ ለማድረግ “መንፈስ ቅዱስ ነገረኝ” ይላሉ። እነርሱ የሚሰማቸውን ሰው ሁሉ የሚሰማው ይመስላቸዋል። “በመካከላችን ፍቅር የለም... የተደበቀ ኃጢአት አለ... ዛሬ አት ሰበክ ብሎኛል...” እነዚህና እነዚህን የመሳሰሉ አባባሎች የተመለቃቀሰ

ባሕሪ ያላቸው ሰዎች የሚናገሩት ሲሆን ይችላሉ። እንዲህ ዓይነቱን ባሕሪ ለመለወጥ በፍጹም አይቻልም። ከእንዲህ ዓይነቱ ሰው ጋር በሰላም ለመኖር የምንሞክር ከሆነ፤ ጠባቤን ለመለወጥ ሙከራ አናድርግ። ባሕሪውን ለመለወጥ ከመሞከር ይልቅ፤ ያ ሰው ጥቃት አንዳ ይደርስበት የሚከላከለው የትኛውን ስሜት እንደሆነ ለማወቅ እንሞክር። ካወቅን፤ ያንን ስሜቱን የሚነካ ውይይት እንዳንጀምር እንጠንቀቅ። ተጠራጣሪ ባሕሪ ያለው ጠብ ጫሪ አንዱ ባለማወቅ ሰላምታ ሳይሰጠው ቢያልፍ፤ “ሰላምታ ያልሰጠኝ ስለሚጠላኝ ነው” በማለት በዚያ ሰው ላይ ይቆጣል። ተጠራጣሪ ባሕሪ ያለው ጠብ ጫሪ የቤተ ክርስቲያኑ መሪ ያደረገው ትንሽ ስህተት ቢኖር፤ መሪውን ለማስወገድ ሌሎች አብረውት እንዲሰለፉ ሁኔታውን አጋኖና አተልቆ ያወራል።

6. በመሪነት ላይ ያለ ሰው ጠብ ጫሪዎችን ለይቶ ማወቅ ይጠቅመዋል

አውነተኛ ጠብ ጫሪ የሆኑትን፤ ጠብ ጫሪ ካልሆኑት ለይቶ ማወቅ ያስፈልጋል። በሁለቱ መካከል ያለውን ልዩነት ካላወቅን ግን፤ ግጭት ሲያጋጥመን ሁልጊዜ የጠብ ጫሪ መንፈስ በሌላቸው ሰዎች ላይ ያለ አ ግባብ ልንፈርድባቸው እንችላለን። ጠብ ጫሪዎች አጥጋቢ ያልሆነ (አውነተኛነት የሌለው) መረጃ ይዞ ከመሥመር የወጣ፤ ማብቂያ የሌለው ጥያቄ ማቅረብ፤ ሌላውን ሰውም ሆነ የሠራውን ሥራ ማጥቃት ነው። እነዚህ ጠብ ጫሪዎች፤ ራስ ወዳድነት ባሕሪ ያላቸው ሰዎች፤ በመሪነት ሥፍራ ያሉትን በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ በመገንባት ፈንታ ማፍረስ የሚቀናቸው ናቸው። ጠብ ጫሪዎች የሚገኙት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ብቻ ሳይሆን፤ በማንኛውም ዓይነት ድርጅት፤ ይኸውም በንግድ፤ በሕዝ ባዊ አስተዳደርም ሆነ በየኒሽርሲቲዎች ውስጥ ሊገኙ ይችላሉ። በተለይ ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በግልጽ የሚታዩት ምሳሌ ሁሉ የአገልግሎት ድርሻ ሊኖረው ስለሚችል ነው። አንዳንድ ሰዎች በተፈጥሯቸው ጠብ ጫሪዎች ስለሆኑ በየትኛውም ሥፍራ ሊገኙ ይችላሉ። ምናልባት እኛ ባለንበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጠብ ጫሪዎች ባይኖሩ፤ ሌላ ቦታ ስለ ሄዱ ነው እንጂ ጠብ ጫሪዎች የሌላው ማለት አይደለም።

በጠብ ጫሪዎች ምክንያት ብዙ ጉዳት የደረሰባቸው አንዳንድ መጋቢዎች ከልምምዳቸው ያገኙትን መረዳት ለሌሎች ትምህርት እንዲሆን በማለት በጸፏቸው መጽሐፍት ውስጥ ብዙውን አስፍረውታል። ይህንን ያደረጉበት ምክንያት ጥርጥር ወይም አለመተማመንን በወዳጆች መካከል ለመፍጠር ሳይሆን፤ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የግጭት መነሻ ወይም ምክንያት ነው ብለው የሚያስቡትን ሌሎች እንዲያውቁት ወይም እንዲማሩ በት ለማድረግ ብቻ ነው።

1. ለመጋቢው የጨጓራ መላጥ እንዲሁም የራስ ምታት ምክንያት የሚሆኑትን ብዙ ጊዜ መጋቢው አገልግሎቱን ሲጀምር በጣም ቅርብ የነበሩት ተቃዋሚው ሳይሆኑ ደጋፊው፣ ጠላቱ ሳይሆን ወዳጁ የነበሩ ሰዎች ሊሆኑ ይችላሉ። ለመጋቢው ጥሪ ሲደረግ፣ ከፍተኛ ድጋፍ የሰጡ ይሆናሉ። በጠብ ጫሪዎች እጅ ጥቃት ደርሶባቸው ያለፉ መጋቢዎች እንደገለጹት ለመጋቢው ከፍተኛ ተቃዋሚ የሚሆኑት አዲሱን ኃላፊነታቸውን ለመቀበል ቀድሞ የነበሩበትን ሥፍራ ለቀው ሲመጡ የተቀበሏቸው ቤታቸው ያስተናገደቸው፣ አካባቢውን ያሳዩዋቸው፣ ቤተ ክርስቲያኒቷ ያለፈችበትን ታሪክ የነገሯቸው፣ ያለማመደቸው ሰዎች እንደሆኑ ይገልጻሉ። ብዙ ጊዜ ጠብ ጫሪዎች (ድራገንስ) የሚፈጠሩት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በጣም ተደማጭነትና ተቀባይነት ካላቸው ሰዎች መካከል ነው።

የመጋቢው የቅርብ ሰዎች የነበሩት በአጭር ጊዜ ውስጥ ተለውጠው መጋቢውን የሚገፉ ሰዎች ሊሆኑ የቻሉበት ምክንያት ምን ይሆን?

2. ምናልባት ከመጋቢው የጠበቁትን ነገር ሳያገኙ በመቅረታቸው ይሆናል። ብዙ የአገልግሎት በር እንዲከፍትላቸው፣ ከማንኛውም የቤተ ክርስቲያን አባል የበለጠ የተሰየ ክብር እንዲሰጣቸው፣ "ማንኛውንም ነገር እኔን ሳያማክር አይሠራም" ብለው ጠብቀውት ይሆናል። እንደጠበቁት ሆኖ ካላገኙት በተቻላቸው መጠን የሚሳሰቡትን መንገድ መቀየስ ይጀምራሉ።

3. ቀደም ሲል፣ ይኸውም መጋቢው ከመምጣቱ በፊት ከፍተኛ ተደማጭነት የነበራቸው፣ አሁን ግን መጋቢው ከመጣ በኋላ ቀድሞ

የነበራቸውን ኃይልና ሥልጣን ያስከለከላቸው ወይም ያላጣቸው ስለሚመስላቸው ነው።

4. ምናልባትም ኃይለኛ የሆነ የተፈጥሮ ባሕሪ ሰላላቸው ይሆናል። ምክንያቱ ምንም ይሁን ምንም፣ እነዚህ ሰዎች የመጋቢው ኃይለኛ ተቃዋሚዎች ሆነው ብቅ ይላሉ።

5. በሌላው በስል ደግሞ ቤታቸው ውስጥ በነበረው የጸሎትና የመጽሐፍ ቅዱስ ጥናት ምክንያት ቤተ ክርስቲያኒቷ ከተጀመረች፣ ቤተ ክርስቲያኒቷ የክርስቶስ መሆኗ ይቀርና የእነርሱ ሀብት ወይም ድርጅት አድርገው ይመለከቷታል። ከእነርሱ የበለጠ በቤተ ክርስቲያኗ ላይ ሥልጣን ያለው ሰው ሲመጣ፣ ሥልጣናቸውን የነጠቃቸው ስለሚመስላቸው የዚያ ሰው ዋና ጠላቶች ሆነው፣ ከፍተኛ የተቃውሞ ቅስቀሳ ያደርጉበታል።

6. አንዳንዶች ለቤተ ክርስቲያን በርከት ያለ ገንዘብ በተለያየ ጊዜ ሰጥተው፣ ያ የሰጡት ገንዘብ በቤተ ክርስቲያኒቱ ውስጥ ከፍተኛ ሥፍራና ተደማጭነት የሚያሰጣቸው መስሎ የሚሰማቸው አማኞች አሉ። በማወቅም ሆነ ባለማወቅ፣ በተለያየ ጊዜ ለቤተ ክርስቲያኒቱ ያደረጉትን ስጦታ መጋቢው ያልተረዳላቸው ከመሰላቸው፣ የጠበቁትን ዓይነት የክብር መቀመጫ ካልሰጣቸው፣ ከፍተኛ ተቃውሞና ቅስቀሳ ያካሂዱበታል። ቤተ ክርስቲያኒቷ ቆማ የምትንቀሳቀሰው እነርሱ በሚሰጡት ገንዘብ ብቻ ስለሚመስላቸው፣ አስፈላጊታቸውን መስጠት ያቆማሉ። እነርሱ ብቻ ሳይሆኑ ሌሎችም እንዳይሰጡ ለማድረግ መከፋ ያደርጋሉ።

7. አንዳንዶች ደግሞ በግል ለመጋቢው የገንዘብ ስጦታ ያደርጋሉ። በየጊዜው በግል የተወሰነ ብር ኪሶ ውስጥ ሻጥ ያደርጉላታል፤ መላ ልብስ፣ ጫማ ይገዛሉታል። ይህን የሚያደርጉት አገዛው ለትጥ ወድደውት ሳይሆን፣ የራሳቸው ንብረት ሊያደርጉት ፈልገው እንደሆነ አይረዳም። ይህን ዓይነት ስጦታ መቀበል የለመደ መጋቢ እነዚህ ሰዎች ቤሕይወታቸው ሲስቱ ለመገሰጽና ለመምከር አቅም እንደሚያሳዩው አያውቅም። እንደጠበቁት ካልሆነላቸው፣ የሚፈልጉትን ካልሰጣቸው የመጋቢው ጠላት፣ ተዋጊ የሚሆኑት እነዚህ ናቸው። የቤተ ክርስቲያን መፈሰሰ ከምዕመ

ናት ስጦታ ሲቀርብላቸው ከመቀበላቸው በፊት አስፈላጊውን ጥንቃቄ ግድረግ አለባቸው። ካልሆነ በራሳቸው ላይ ትልቅ ችግር መጋባቸው እንደሆነ ግወቅ አለባቸው። ይህን ሰንል ጥሩ ልብ ኖሯቸው ሌላ ዓላማ ሳይኖራቸው ከፍቅር የተነሳ የሚሰጡ የሉም ማለታችን አይደለም።

አብሯቸው በነበረበት ወቅት ይውደዱትም ይጥሉትም፤ ቀድሞ ከነበረው መጋቢ ጋር መላቀቅ የሚያቅታቸው እንዳንድ ምዕመናን አሉ። በአዲሱ መጋቢ ላይ ተቃውሟቸውን ለማስማት ከፈለጉት 'የድሮ መገቢያችን እንዲህ አያደርግም ክበር... እንዲህ ያደርግ ክበር' ይላሉ። ሰውየው ለቆ በሄድም፤ መንፈሱ ቤተ ክርስቲያንን ለቅቆ ስለማይሄድ ብዙ ጊዜ በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ግጭትን ይፈጥራል። አጠገባቸው በነበረበት ጊዜ ይኮንኑት የነበሩት ሰዎች ከሄደ በኋላ መልአክ አድርገው ይሰሉታል። ይህን የሚያደርጉት እውነት ወደውትና አድንቀውት ሳይሆን፤ እሁን ያለውን መጋቢ "ደካማ ነህ... ፍላጎታችንን አታሟላም..." ለማለት ነው።

ጠብ ጫሪዎች በቀላሉ ደጋፊ የመስብስብ ችሎታ አላቸው። በቤተ ክርስቲያን ውስጥ የሚፈጠረው ግጭት እየተባባሰ የሚሄደው በተከታታዮቻቸው ድጋፍ ምክንያት ነው። ሌሎች ጠብ ጫሪዎችን የሚከተሉበት ምክንያት ምንድነው?

- (1) እንዳንድ ሰዎች ጠብ ጫሪዎችን እንደሚገባው ባለግወቅ ለእውነት ተቆርቋሪዎች ወይም እውነት ፈላጊዎች እድረገው ስለሚመለከቷቸው ነው።
- (2) ከመልካም ወሬ ወይም ዜና ይልቅ መልካም ያልሆነ ወሬ ስሜትን የበለጠ መቀሰቀስ ስለሚችል ነው።
- (3) እንዳንድ ሰዎች በጣም የዋሆች እንዲያደርጉ ያዘዟቸውን የሚያደርጉ የነገሯቸውን ሁሉ ሳይጠፉ ሁሉንም "አሜን" ብለው የሚቀበሉ በመሆናቸው ነው።
- (4) እንዳንድ ሰዎች ጠብ ጫሪዎችን ስለሚፈሩ ነው። ከሕዝቡ ተላይቀው እንዳይታዩ ይፈልጋሉ። እንዳንዶች ከጠብ ጫሪዎች ጋር የሚተባበሩት የራሳቸውን እንዳንድ ስሜት ለመግለጽ እንዲችሉ ነው።

- (5) ጠብ ጫሪዎች ብዙ ጊዜ የሚከተሏቸውን ሰዎች ስለ ራሳቸው መልካም የሆነ ስሜት ወይም አስተያየት እንዲሰማቸው ስለሚያደርጉ ነው።

ቤተ ክርስቲያን ለረጅም ጊዜ ጠብ ጫሪዎች ሥራቸውን በቀላሉ ማካሄድ የቻሉበት ሥፍራ ነው። በሌላ ዓይነት ሕብረት ውስጥ ውጤታማ የማይሆኑት ያንን ዓይነት ባሕሪ በቀላሉ ስለማይታላፍ ነው። ጠብ ጫሪዎች ከፍት የሆነ ሥልጣን ያለበትን ሥፍራ ለይቶ የማወቅ ያንን ቦታ ለመያዝ ድፍረት ያላቸው ሰዎች ናቸው። ያንን ሥፍራ እንዳይዙ ለማስቆም ሥልጣን ማንም ሰው የለውም ብለው ያምናሉ። የምዕመናኑ ቁጥር እነስተኛ ከሆነበት ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጠብ ጫሪዎች ፍላጎታቸውን ለማሟላት ቀላል ይሆንላቸዋል። ኮሚቴ... ሽማግሌዎች... ዲያቆናት ቁጥራቸው ጥቂት በመሆኑ ለጠብ ጫሪዎች ይመቻሉ። ቤተ ክርስቲያን ውስጥ ጠብ ጫሪዎች የሚገኙበት ሌላው ምክንያት በእንዳንድ ሁኔታዎች ላይ በግልጽ የሚጸለይ፤ የሚጠና፤ የሚሰበክና ሕዝብ በግልጽ የሚወያይበት በመሆኑ ጠብ ጫሪዎች የራሳቸውን ፍላጎት ለማሟላት ቀላል ስለሚሆንላቸው ነው።

7. መፍትሄ የማይገኝለት ግጭት ይኖራል?

ሐዋርያው ሳውሎስ "የሚቻላችሁ ቢሆን ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም ለመኖር በእኛን በኩል የሚያስፈልገውን ሁሉ አድርጉ" (1ኛ 12:18) ሲል፤ መፍትሄ የማይገኝለት ግጭት ሊኖር እንደሚችል ያሳየናል። ከእንዳንድ ሰው ጋር የተቻለንን ሁሉ ብናደርግ ግጭቱን ማስወገድም ሆነ ማርገብ የማንችልበት ጊዜ አለ። ለሰላም ሰንል የምንወስደው እርምጃ በከፋ የሚተረጎምበት ጊዜ አለ። ያለንበት ዓለም "የተመሰቃቀለ ባሕሪ" (Character Disorder) ስንካላ ያደረጋቸው ሰዎች የሞሉበት ስለሆነ፤ ምንም ያህል ጥረት ብናደርግ ከሰው ሁሉ ጋር በሰላም መኖር አንችልም። የተመሰቃቀለ ባሕሪ ካላቸው ሰዎች ጋር መኖር በጣም አስቸጋሪ ነው። ይህን ሰንል ሀኪምና የሚያስፈልጋቸውን የአዕምሮ ሕመምተኞችን ማለታችን አይደለም። እነዚህ አባቶች ምንላቸው ሰዎች እውነቱን የሳኩ ወይም የተዘበራረቡበቸው፤ አዕምሯቸውን ነካ የሚያደርጋቸው፤ (Psychopath)፤ ትክክሉን ትክክል ካልሆነው መለየት የሚያቅታቸው

ወይም የአዕምሮ ህመምተኞችን ማለታችን አይደለም። አስቸጋሪ የምን ላቸው ለዎች በውስጣቸው ስሜታቸው የተዘበራረቀባቸው በዓለም ውስጥ ያሉትን ለዎች ሌላው ሰው እንደሚያቸው የማያዩ ናቸው። እንደነዚህ ዓይነት ሰዎች በሕብረተሰቡ ላይ ከፋ ነገር ያደርሳሉ ተብለው የሚፈሩ በሰንሰለት ታሥረው ወይም ተዘግቶባቸው መቀመጥ ያለባቸው አይደሉም። የሕመም ስሜት ናሯቸው የመድሐኒት ወይም የምክር ሕክምና (Therapy) የሚያስፈልጋቸው አይደሉም።

የተለየ አስተሳሰብ ያላቸው ሰለ ሌሎች ሰዎች ልዩ ዓይነት ስሜት ያላቸው ናቸው። እነዚህ የተመሰቃቀለ ባሕሪ ያላቸው ሰዎች ሌሎች በእነርሱ አካባቢ መሆናቸው ምችት የማይሰጣቸው ይሁን እንጂ እነርሱ ግን ስለ ራሳቸው መልካም አስተያየት ያላቸው ናቸው። ስለ ራሳቸው ከፍተኛ ግምትና ጥሩ አስተያየት ሰላላቸው ለለውጥ በጣም አስቸጋሪዎች ናቸው። ሌላውን የሚያበሳጩው ባሕሪያቸው እነርሱ እንደ መልካም ነገር የተቀበሉት ነው። ከእንደነዚህ ዓይነቶች ጋር ተቻችሎ መኖር ለብዙዎች አስቸጋሪ ነው። ጥረታችን እነርሱን ለመለወጥ ሳይሆን ከእነርሱ ጋር በተቻለን መጠን በሰላም ለመኖር እንዲሁም በመንገዳችን ላይ ለይተን እንድናውቃቸው ብቻ ነው። እነዚህ “የተመሰቃቀለ ባሕሪ” (Character Disorder) ያላቸውን አስቸጋሪ ሰዎች ለይተን የምናውቃቸው እንዴት ነው? ባሕሪያቸው ምን ይመስላል? አስቸጋሪ ሰዎችን ለይተን የምናውቅባቸውን መንገዶችና ባሕሪያቸውን “ከአስቸጋሪ ሰው ጋር መኖር...”²⁷ በሚለው መጽሐፌ በሰፊው የተዘረዘረ ሰለሆነ መጽሐፉን እንድታነቡት አሳስባችኋለሁ።

ጭምዕራፍ ሰባት

ሁልጊዜ “እሺ!” ማለት ግጭትን አያረግብም

“ከፋ ሰው ማንም ሲያሳድደው ይሸባል፤
ጸድቅ ግን እንደ አገላለጽ መሉ ነው”

(ምሳሌ 28:1)

የተለመደውን የዕለት ተግባራችንን ስናከናውን ጥሩ ሠራተኛ፣ ጥሩ የሥራ መሪ ሆንን ኃላፊነታችንን ጥሩ አድርገን ለመወጣት እንዲሁም በኑሯችን ውስጥ ጥሩ እናት፣ ጥሩ ሚስት፣ ጥሩ አባት፣ ጥሩ ባል ሆንን ቤተ ሰባችንን በመልካም ሁኔታ ለማስተዳደርና ለመምራት የሁላችንም ምኞት ነው። ይሁን እንጂ ሌሎችን ደስ ለማሰኘት እንዲሁም ፍላጎታቸውን ለማሟላት ስንል የራሳችንን ፈቃድና ፍላጎት መስዋዕት ማድረግ አለብን ማለት አይደለም። ያለአግባብ ራሳችንን ችላለንምና ከሆነ ራሳችንን መጉዳታችን ብቻ ሳይሆን ከተፈጥሮ ባሕሪያችን ውስጥ ጠቃሚ የሆነውን ትልቅ ነገር ማጣታችን ይሆናል። ይኸውም ራሱን ችሎ አለመቆም ነው።

- ምሁራን የሌላውን ይሁንታ (Approval) ለማግኘት ተብሎ ማንን ትን የማጣት ሂደት ራሱን ችሎ አለመቆም (Codependency) ይሆናል ይላሉ።²⁸

²⁷ David Hawkins, When Pleasing Others Is Hurting You, Harvest House Publishers, Eugene, OR, 2004

አንዳንድ ሰዎች በራሳቸው ህልውና የማያምኑ እንዲሁም የራሳቸው የሆነ እቋም የሌላቸው በመሆናቸው ከሚያጋጥማቸው ሰውም ሆነ ሁኔታ ጋር ለመስማማት ሲሉ እንደ እስሰት የሚለዋውጡ ናቸው። የራሱን ፍላጎት ችላ ብላ ሁልጊዜ “እሺ” እያለች የምትኖር ሴት ኃይለሻ የሆነ ሌላውን በቁጥጥሩ ሥር የማድረግ ባሕሪ ላለው ወንድ ትመቻለች። ይሁን እንጂ በኑሮዋ ደስተኛ ሴት እይደለችም። የግል ስሜቱን ብዙ ጊዜ ችላ እያለ የሚያልፍ ሰው እውነተኛውን ህልውናውን ከይያልፈውን “ኛ” እያለ አስመስሎ የሚኖር ሰው ነው። ሁልጊዜ ሌላውን ለማስደሰት የሚፈልግ ሰው የራሱን ደስታ የራሱን ፍላጎትና ምርጫ መተው ብቻ ሳይሆን በሕይወቱ የእግዚአብሔርንም ዓላማ ችላ ማለቱ ነው። ጳውሎስ “እርስ በእርሳችሁ በወንድማማች መዋደድ አጥብቃችሁ ተዋደዱ እንዲሁ ሌላውን ከራሱ በማስለጥ እርስ በእርሳችሁ ተከብሩ” (1ኛ ሚ 12:13) ሲል የራሳችሁን ፍላጎት እየተዋችሁ ሁልጊዜ ሌሎችን ማስደሰት እለባችሁ ማለቱ እንዳልሆነ እርግጠኞች ነን። ሌሎችን ለማስደሰት ሲሉ የራሳቸውን ፍላጎት ችላ እያሉ የሚኖሩ ሰዎች እውነተኛውን ስሜታቸውን ደብቀው ይኑሩ እንጂ እውነተኛ የሆነ ደስታና ሰላም ያላቸው አይደሉም። ከሰው ጋር የተቀራረበ ግንኙነት ፈጥሮ በሰላም ለመኖር “ሁልጊዜ ሌሎችን ማስደሰት አለብን” ብለው የሚያምኑ አንዳንድ ሰዎች እይጠፋም። ስለ ሆነም እንዲያደርጉ ለተጠየቁት ነገር ሁሉ “አምሴ! ...አልችልም” ያሉ እንደሆነ ሌሎች ቅር የሚሰኙባቸው በሌሎች ዘንድ ተቀባይነት የሚያላቸው ስለሚመስላቸው ብዙ ጊዜ “እሺ” የማይባለውን ሁሉ “እሺ” እያሉ ይኖራሉ። እንዲህ ዓይነቶቹ “የሕይወታችሁ ዋና ዓላማ ምን ድነው?” ተብለው ቢጠየቁ እውነቱን የሚናገሩ ከሆነ “እኔ የምናረው ለራሴ ሳይሆን ሰውን ሁሉ ደስ ለማሰን ነው” የሚል መልስ እንደሚሰጡ እንጠራጠርም። ይህን ዓይነቱ ባሕሪ ሳጂ እንጂ ጠቃሚ አይደለም። እንዳንዶቻችን ይህንን በሚመስል ሕይወት ውስጥ አልፈን ተጎድተናል።

1. ሁልጊዜ ሌላውን ሰው ለማስደሰት የሚሞክሩ ሰዎች፤ ራሳቸውን ችላ የሚሉ ናቸው

- ሁልጊዜ ሰውን ለማስደሰት የሚሞክሩትን ሰዎች መስማታቸውን ገልጠን የማየት አቅም ይኖረን እውነተኛ ደስታ እንደሌላቸው

እናይ ዘርዘር ይህን ዓይነቱ ባሕሪያቸው ከፍተኛ ዋጋ እያሰከፈ ላቸው የሚኖሩ ናቸው።

- ስለ ሌላው ሰው ስሜት ሲጨነቁ የራሳቸውን ስሜት ችላ ይላሉ። በዚህ ዓይነት የሚለማቸውን ስሜት በተደጋጋሚ ችላ እያሉ ሲመጡ እውነተኛው ስሜታቸው ለረጅም ጊዜ በውስጣቸው ታፍኖ ሲቆይ አንድ ቀን ይፈነዳና እነርሱም ሆኑ ሌሎች ይጎዱበታል።
- የራሳቸውን ፍላጎት ችላ ብለው የሌላውን ሰው ፍላጎት ብቻ ለማሟላት ሲጥሩ የራሳቸውን እየረሱ ይመጣሉ። እንዲሁም ቀስ በቀስ ለራሳቸው ያላቸው ግምት ይቀንሳና በመጨረሻ በዝቅተኝነት መንፈስ ይሞላሉ።
- የራሳቸውን አባብ ችላ ብለው የሌሎችን አባብ ብቻ የሚከተሉ ሲሆኑ የቀስበቀስ የራሳቸው የሆነ መመሪያ ወይም እቋም የሌላቸው ሁኔታውን እያዩ እንደ እስሰት የሚለዋውጡ ሰዎች ይሆናሉ።
- ሌላውን ለማስደሰት ሲሞክሩ እምነው የተቀበሉትን እንዲሁም እግዚአብሔር የሰጣቸውን ምሪት መቀበል እንዲሁም ድምጹን መለማት ችላ ማለት ይጀምራሉ።
- ሰው ሁሉ እንዲወዳቸውና እንዲቀበላቸው ብዙ ጥረት የሚያደርጉ ከሆነ ሌላው ያልተቀበላቸው ከመስላቸው ዓለም በላያቸው ላይ የተደፋባቸው ይመስላቸውና በእዕምሮ ጭንቀት መስቃየት ይጀምራሉ።
- ሌሎችን ለማስደሰት ሲሉ እውነተኛውን እነርሱነታቸውን እየተዉ ይመጣሉ። ያልተረዱት ነገር ቢኖር ግን ሌላው ሰው እንዲቀበላቸው (ውሳኔያቸውን እንዲያጸድቅላቸው) ሲጥሩ የራሳቸው የሆነ እቋም የሌላቸው ራሳቸውን ችለው የማይቆሙ “ጥገኞች” የሚያለኛቸው መሆኑን ነው።

ጳውሎስ “...እንዲሁ ሌላውን ከራሱ በማስለጥ እርስ በእርሳችሁ ተከብሩ” (1ኛ ሚ 12:13) በማለት የሰጠው ምክር በውስጣችን እንዳንድ ጥያቄ ላይፈጥርብን እንደማይቀር ከላይ ገልጻል። ስለ ራሳችን ፍላጎት ዝናስብን ማለብ ከሚገባን በላይ ያለብን ራስ ወዳዶች የሆንን ይመስለንና

የበደለኛነት ስሜት በውስጣችን ይፈጠራል። በዚህ ምክንያት እንዳንደቻችን ራሳችንን ችላ ስንል እንታያለን። ፍላጎታችንን ችላ በማለታችን ምክንያት የጣልነውን እኛነታችንን መልሰን ለማግኘት ስንሞክር በውስጣችን ባደነት ይሰማንና በቁጣና በበደለኛነት ስሜት እንለቃያለን። በመሠረቱ ለሌሎች ማሰብ እንድንችል፣ በቅድሚያ ለራሳችን ማሰብ ይገባል። ክርስቶስም እንኳን ቢሆን ለማረፍ፣ ለመጸለይ፣ የበለጠ ራሱን ለመጨረሻው አገልግሎት ለማዘጋጀት፣ ከእርሱ ብዙ የሚፈልጉትን ሰዎች ትቶ ለብቻው መሆንን የመረጠበት ጊዜ እንደነበረ እናውቃለን። ከመጠን በላይ ራስ ወዳዶች እንዳንሆን፣ እንዲሁም የራሳችንን ፍላጎት ችላ ብለን የሌሎች መጠቀሚያም እንዳንሆን እስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ እለብን። ማንኛውም ነገር ሚዛኑን ሲለቅጥ ከጥቅሙ ይልቅ ጉዳቱ ያመዝናል።

ትርሲት በዕድሜዋ ሰላሳውን ጨርሳ አርባውን ጀምራለች። ይሁን እንጂ፣ ያለዕድሜዋ ያረጀች ትመሰላለች። የፊቷ ገጽታ ደስታ የሸሻች መሆኗን ይገልጻል። ከባሏ ከሰሜኑ ጋር ከተጋዙ አሰራ አራት ዓመት ሆኗቸዋል። የዘጠኛና የእስራ ሁለት ዓመት ዕድሜ ያላቸው ሁለት ወንዶች ልጆች አሏቸው። ሰሜኑ በተሰቡት በጥሩ ሁኔታ ለማስተዳደር የሚጥር ታታሪ ሰው ነው። ሁለቱም ጥሩ ሥራ ስለ ክብራቸው ይህን ያህል የገንዘብ ችግር አልነበረባቸውም። ከአምስት ዓመት በፊት ግን ሰሜኑ ይሠራበት የነበረው የንግድ ድርጅት በመክሰሩ፣ ሠራተኞች የግድ መቀነስ ስለነበረበት፣ ብዙዎች ከሥራ ሲባረሩ ሰሜኑ ጥሩ ሠራተኛ ስለ ክብረ ደሞዱን በመቀነስ በሳምንት ሦስት ቀን ብቻ እንዲሠራ ተፈቀደለት። ምርጫ ሰልጠናው ያንኛውን አመስግኖ ተቀበለ። ከዚህ በኋላ የሰሜኑና የትርሲት ሁኔታ መልኩን እየለወጠ መጣ። በገቢያቸው ሁለት ልጆችን ማሳደግና ማስተማር በጣም እየከብዳቸው መጣ። ለውጡ ትርሲትና ሰሜኑን ብቻ ሳይሆን ልጆቹም እንደ ቀድሞው መኖር ባለመቻላቸው ለውጡ ተለምዷቸው ክብር። ሰሜኑ ሦስት ቀን ብቻ ሠርቶ በሌላው ቀን ቤት መቀመጡ፣ የበለጠ ገንዘብ የምታስገባው ትርሲት በመሆኗ ሰሜቱ እየተጎዳ መጣ።

የሰሜኑ የሥራ ሁኔታ ከመለወጡ በፊት ትዳራቸው የጣፈጠ ክብር። ኃላፊነቱ በእርሷ ሜንቃ ላይ በመውደቁ እያዘነ፣ በተቻለ

ለው መጠን ፍቅሩን ለመግለጽ ይሞክራል። ይሁን እንጂ፣ በአንዳንድ ሁኔታው ብዙ ለውጥ አመጣጡ ትዳራቸው የሚጠና ከርበትን ሁኔታ በማሰብ ፈንታ ስለ ራሱ ሁኔታ ብቻ በማሰብ ጊዜ ማጥፋት ጀመረ። በቀላሉ ይቆጣል፤ ምክንያት ፈልጎ ብሰጭቱን ያሳያል። ጊዜውን ከቤተሰቡ ጋር በማሳለፍ ፈንታ፣ ከምጥቱና ቴሌቪዥን ላይ ማጥፋት ጀመረ። ቀስ በቀስ ትርሲት የምታደርገውን ነገር ሁሉ ማድረግ እንዳለባት፣ ግዴታዋና ኃላፊነቷ እንደሆነ አድርጎ መመልከት ጀመረ። የሚገባትን ምስጋናም ሆነ ማበረታቻ ቃል መስጠቱን አቆመ። ትርሲት የምታደርገውን ጥረት በማየት ፈንታ በራሱ ላይ ያተኮረ (ራሱን የሚወድ) ሰው ሆነ። ረዳት መሆኗ ቀርቶ ገረዱ እንደሆነች አድርጎ መመልከት ጀመረ። ሦስት ቀን ብቻ በመሥራቱ ብዙ የትርፍ ጊዜ ቢኖረውም፣ ከውጪ ሠርታ ስትመጣ፣ ቤትም ውስጥ ያለውን ሥራ መሥራት የእርሷ ኃላፊነትና ግዴታ አድርጎ ስለሚመለከት፣ ቤቱ ውስጥ በምንም ዓይነት ሥራ ላይ አይተባበርም ክብር። ብዙ ጊዜ ቁጭ ብሎ ስለ ራሱ የሚያዝን ሰው ሆነ። ልጆቹም እያደጉ ሲመጡ፣ የራሳቸውን ዓለም መፍጠር ጀመሩ። የልጆቹን ፍላጎት ለማሟላት እርሱ እቤት ቁጭ ብሎ የምትሯሯጠው እርሷ ክብረች።

ትርሲት በዚህ ዓይነት ኑሮ ውስጥ ደስተኛ እንዳልሆነች ግልጽ ነው። አሁን ካለችበት ሁኔታ መድረስ የቻለችው በአጭር ጊዜ ውስጥ በተፈጠረው ሁኔታ ምክንያት እይደለም። ከዚህ በፊት የኖረችበት ሕይወት አሁን ባለችበት ሕይወት ከፍተኛ አስተዋጽኦ አድርጓል። ባደገችበት ባሕል፣ የቤት ሥራውን ሁሉ መሥራት ያለባት ቤት (ሚስት) ነች። ቤት መቀቀል፣ ቤት ማጽዳት፣ ለልጆች ጥንቃቄ ማድረግ ይጠበቅባታል። ከጥዋት እስከ ማታ ድረስ በልዩ ልዩ ሥራ ያለ ዕረፍት ጎንበስ ቀና ካላሉ፣ ኃላፊነታቸውን የዘነጉ፣ መሥራት የሚገባቸውን ሳይሰሩ የቀሩ ይመስላቸውና የበደለኛነት ስሜት ያጠቃቸዋል። ትርሲት ወላጆቿ ቤት በክብረችበት ወቅት በዚህ ዓይነት ሕይወት ውስጥ አልፋለች። የሌላውን ሰው ፍላጎት ብቻ ማሟላት እንጂ፣ ስለራሷ ፍላጎት መሟላት ግድ አልነበራትም። እርሷ ከመዝናናቷ

በፊት በቅድሚያ ሌሎች መዝናናታቸውንና ደስተኛ መሆናቸውን እርግጠኛ መሆን ነበረባት። የእርሷን ሕይወት በሚመለከት ከፍተኛ ጉዳይ ላይ ሌሎች እንዲወስኑ ትፈቅድና ውሳኔው ሳይሰማማትና ሳይሰበሰቡትም ውሳኔያቸውን ትቀበላለች። በውስጧ የሚፈጠረውን ቅሬታ የተሰፋ መቁረጥ በሚታይና ንዴቷን ማንም እንዳያውቅበት በውስጧ ደብቃ ትይዛለች። ከዚህ የተለየ ኑሮ ይኖራል ብላ ስለማታሰብ ሁኔታውን እንዳለ ተቀብላ ትኖራለች።

ይሄ ችግር በቅርቡ በተፈጠረው ሁኔታ የመጣ ሳይሆን በረጅም ጊዜ ውስጥ የተጠራቀመ መሆኑን ራሷ ስትገልጽ እንዲህ አለች። “የራሴን ፍላጎት ችላ ብዬ የልጆቼንና የባሌን ፍላጎት በማሟላት ብዙ ደክሜአለሁ። ሁልጊዜ እነርሱን ብቻ ደስ ለማለፍት ሞክራለሁ። ምግብ ተዘጋጅቶ ጠረጴዛው ላይ ሲደረደር ሴተሰቡ ሁሉ ደስ ብሎት ሲመገብ ሳይ ደስ ይለኛል። እነርሱን ደስ ለማለፍት ከአቅሜ በላይ የሆነ ሽክም ብሽክምም ምንም አይለማችም ነበር። ሥራውም በመጣ ስሜንህ ቀኑን ሙሉ ቤት ቁጭ ብሎት እግሩን ዘርግቶ ቴሌቪዥን ሲያይገ ረጅም ጊዜ ኮምፒውተር ላይ ሲያጠፋ ምንም ዓይነት ቅሬታ አይለማችም ነበር። የእርሱ ደስታ የቤተሰቡ ሁሉ ደስታ እንደሆነ አድርጌ እወስደው ነበር። ወደ ጓሳ መሰሰ ብዬ የኖርኩትን ኑሮ ሳስታውስ ግን ለእኔ የሚጠነቀቅልኝና የሚያስብልኝ በው እንዳልነበረኝ አያለሁ። ሌላው ቀርቶ እኔም እራሴ ለራሴ ግድ አልነበረኝም። ልጅ ሆኜ የራሴን ሀሳብና ስሜት ችላ እል ነበር። ካደግሁና ትዳር ከያዝኩም በኋላ ይህን ተቀብዬ መኖር ጀመርኩ። አሁን ግን በዚህ ዓይነት መንገድ መኖር እንደሌለ ብኝ እየገባኝ መጣ።

የሚያሳዝነው ትርሴት ሌሎች ለእርሷ ፍላጎት እንዲያስቡ ማንንም ያልጠየቀች መሆኗ ነው። የዚህም ዋናውን ምክንያት ስትገልጽ “እኔ ለሌሎች ካደረግሁና የእነርሱን ፍላጎት ካሟላሁ ሌሎች ስለእኔ ፍላጎት ያስባሉ ብዬ በማለብ ነው። ሁሉም ሰው እኔ እንደማስብው ያስባል ብዬ አምን ነበር። ለሌላው በማለብ መደረግ ያለበትን ያደርጋሉ ብዬ ገመትኩ ነገር ግን

እንዲህ ዓይነት አስተሳሰብ ያለኝ እኔ ብቻ መሆኔን መጨረሻ ላይ ተረዳሁ። ባሌም ሆኑ ልጆቼ ዕርዳታ መጠየቅ ችግራቸው አይደለም። እነርሱ ግን የዕርዳታ እጃቸውን ለእኔ መዘርጋት አይሆንላቸውም። ይሄን ሁሉ ችግር በራሴ ላይ እንዳመጣኑ አሁን ገባኝ አለች።

2. ሰውን የማስደሰት ባሕሪ (ዝንባሌ) ምክንያቱ ምን ይሆን?

የትርሴትን ሁኔታ ስንገመግም በኑሮዋ ደስታ የራቃት በተሰፋ መቁረጥ መንፈስ የተሞላች እንደ ነበረች መገንዘብ አያቅተንም። የሌሎችን ሰዎች ፍላጎትና ፈቃድ ለማሟላት ስትሯሯጥ የራሷን ፍላጎትና ስሜት ችላ ያለች ቤት ሆና አናያታለን። በወቅቱ ዕርዳታ አግኝታ አስፈላጊውን ለውጥ ካላደረገች የአዕምሮ ጭንቀት በቀላሉ ሊደርስባት እንደሚችል ግልጽ ነው። በትዳራቸው ትርሴት ያለችበትን ዓይነት ሁኔታ ውስጥ የሚገኙ የራሳቸውን ፍላጎትና ስሜት ችላ ብለው ሌላውን ሁልጊዜ ደስ ማለፍት ያስባቸው መስሎ የሚሰማቸው ብዙዎች አሉ። ምክንያቱ ምን ይሆን?

2.1. የያዙት አቋም ወይም ያሉበት ሁኔታ ልክ ስለሚመስላቸው ነው

ሁልጊዜ ሰውን ለማስደሰት ጥረት የሚያደርጉ ሰዎች ስሜታቸውን አይግለጹ እንጂ ከውስጣቸው ፍጹም ደስተኞች አይደሉም። ከዚህ ዓይነት ሕይወት ነጻ እንዲወጡ ሊረዳቸው የሚችለውን ሰው ይፈልጋሉ። ድሁን እንጂ ብዙ ጊዜ የሚረዳቸውን ሰው ለመፈለግ ድፍረት አይኖራቸውም። የመረጡት መንገድ ይኸውም የራሳቸውን ፍላጎት መስዋዕት አድርገው ሁልጊዜ ሌላውን ብቻ እያስደሰቱ መኖር ልክ እንዳልሆነ ያውቃሉ። ድሁን እንጂ ሰው ሁሉ የሚከተለው ይህን ዓይነት መንገድ መስሎ ይታያቸዋል። ሁኔታዎችን በትክክል የመመልከት አቅም ስለሌላቸው በትዳራቸው ደስተኛ የመሆን መብት እንዳላቸውና እንደሌላቸው እንኳን እርግጠኞች አይደሉም። ትርሴት “በዚህ ዓይነት ሕይወት ውስጥ ዘመኔን ስላሳለፍኩ ሌላ ከዚህ የተሻለ መንገድ መኖሩን

እጠራጠራለሁ። ባሌ ትዳሩን የሚመራው አሁን በያዝነው መንገድ ነው። እኛ ብቻ ሳንሆን ሰው ሁሉ ትዳሩን የሚመራው በዚህ ዓይነት ነው። እኛ ከሌሎች የተለየን እይደለንም ትላለች። ቀጥላ "ሁኔታው ግን ያስፈራኛል፤ ያለው የመልካም ኑሮ መንገድ ይሄ ብቻ ነው?" ብላ ራሷን ትጠይቅ ነበር።

ትርሲት እውነቱን በትክክል ማየት ስትጀምር "በትዳራችን ውስጥ ምንም ዓይነት ችግር የለም፤ ሁሉም መልካም ነው" የሚለውን አቋሟን እየተወች መጣች። የሰው ዕርዳታ እንደሚያስፈልጋትም ተገንዝሳ ምክር ፍለጋ ለመሄድ ፍላጎት እደረባት። ይሁን እንጂ "ምን ልሁን ብዬ ነው ምክር ፍለጋ የሚሄደው?" በማለት ራሷን መታዘቧ ግን አልቀረም ነበር። ትርሲት በኑሮዋ እርካታ የሌላት ሰላምና ደስታ የጎደለው ሕይወት እየኖረች መሆኗን አምና መቀበል አቃታት። ይህን ዓይነት ስሜት ያላት ትርሲት ብቻ አይደለችም። ብዙዎች እርሷን የሚመስሉ ባለትዳሮች በትዳራቸው እርካታ ቢሰጡ በመሆናቸው ራሳቸውን እየወቀሱና እየታዘቡ የሚኖሩ አሉ። እግዚአብሔር ለሁላችንም ሁኔታዎችን በትክክል የመመልከትና የመመዘን ችሎታ ስለ ሰጠን እንዲህ ዓይነቶቹ በሕይወታቸው እውነተኛ ለውጥ የሚፈልጉ ከሆነ ከሁሉም አስቀድሞ ያለባትን ሁኔታ በትክክል ማየትና መመዘን መቻል አለባቸው። አንዳንድ ጊዜ የማንኛውም ሰው አመለካከት ከመሰመር የሚወጣት ጊዜ አለ። ይሁን እንጂ ወደ ትክክለኛው አመለካከት መመለስ ይቻላል።

2.2. ከመጠን በላይ የሌላውን ሰው ድጋፍ መፈለግ

ከሌሎች የተለየ ሀሳብ ይዞ መቆም ወይም ተለይቶ መታየት እንዳንደችን በጣም ያስፈራቸዋል። በተለይ ትልቅ ናቸው ከሚባሉት ሰዎች ጋር በሀሳብ የተለዩ መሆን እንደሌለባቸው ተነግሯቸው ያደጉ ናቸው። ስለ ራሳቸው ደካማ ግምት (አስተያየት) ያላቸው ሚስቶች፣ ክራሳቸው የበለጠ ሳላቸውን ነው ማስደሰት የሚፈልጉት። ሳላቸው በእነርሱ መደሰቱን ሲያዩ ያ የበለጠ ያስደስታቸዋል። ሚስቶች የባሎቻቸውን ድጋፍ ከመጠን በላይ የሚፈልጉ ከሆነ ባሎች ሚስቶቻቸውን በቁጥጥራቸው ሥር ለማዋል ቀላል ስለሚሆንላቸው በጣም ደስ ይላቸዋል። አንዳንድ ሰዎች

የሌላውን ሰው ድጋፍ ከመጠን በላይ የሚፈልጉበት ምክንያት ምን ይሆን? ከብዙ ምክንያቶች ውስጥ ሁለቱን ከዚህ በታች አስፍረናል።

- አንደኛው ስለራሳቸው ያላቸው ግምት ዝቅተኛ በመሆኑ ነው። ስለ ራሳቸው ትክክል ያልሆነ ነገር እየተነገራቸው ካደጉ ስለራሳቸው ላይ እምነት ስለማይኖራቸው የሰዎችን ድጋፍ ከመጠን በላይ ይፈልጋሉ።
- ሁለተኛው ሌላው ሰው ካልተደሰተባቸው መኖር የማይችሉ ስለሚመስላቸው ሁልጊዜ ሌላውን ለማስደሰት ከፍተኛ ጥረት ያደርጋሉ። ሌሎች ስለ እነርሱ ጥሩ የሆነ አመለካከት እንዲኖራቸው የራሳቸውን ፍላጎት መስዋዕት ያደርጋሉ።

"የራስን ፍላጎት መተው" ታዲያ ምን ስህተት አለበት? መጽሐፍ ቅዱስ "ራሳችንን መካድ" እንዳለብን ያስተምረን የለም ወይ? ብለው የሚጠይቁ አንዳንድ ሰዎች እይጠፉም። ስለ ራሳችን ትክክለኛ የሆነ አመለካከት ሲኖረን ይገባል ስንል ከሆነው በላይ ራሳችንን ከፍተኛ እንዲሁም ከሆነው በታች ራሳችንን ዝቅ ማድረግ የለብንም ማለታችን ነው። ራስን በትክክል መመልከት ማለት እግዚአብሔር ሲፈጥረን የሰጠንን ዋጋ መረዳት ማለት ነው። በእግዚአብሔር አምላካ እንደ ተፈጠርን የእግዚአብሔር ልጆች የክብር ካህን እንደሆንን መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ሐዋርያው ጳውሎስ "ራሳችሁን በእግባቡ መዝኑ እንጂ ከሆናችሁት በላይ ራሳችሁን ከፍተኛ እድርጋችሁ እንዳታስቡ በተሰጠኝ ጸጋ እያንዳንዳችሁን እመክራለሁ" ይላል (ሮሜ 12:3)። ሰዎች ስለ እኛ በሚሰጡት አስተያየት ወይም ግምት ላይ ትኩረት ካደረግን ስለ እኛ ያላቸው ግምት ዝቅ ያለ ከሆነ የተሸናፊነት ስሜት እንደሚያጠቃን ግልጽ ነው። ጳውሎስ "ለክርስቶስ ካላችሁ አክብሮታዊ ፍርሀት የተነሣ እንዳችሁ ለእንዳችሁ ተገዙ" ይለናል (ኤፌ. 5:21)። ይህን ሲለን በዚህ ሂደት ውስጥ ራሳችንን ያለአግባብ ማጎባቀል አለብን ማለት እይደለም። እግዚአብሔር በሰጠን የመንፈስ ቅዱስ ስጦታ የክርስቶስን እካል ማገልገል እንዳለብን ሁሉ ለራሳችንም ጥንቃቄ እንድናደርግ መጽሐፍ ቅዱስ ይነግረናል (1 ቆሮ. 3:16-17)። እኛ የመንፈስ ቅዱስ ማደሪያ በመሆናችን እስፈ

ላጊውን ጥንቃቄ ለራሳችን ማድረግ አለብን። ለራሳችን መጠንቀቅ ካልቻልን፤ ከእግዚአብሔር ቃል ውጪ መኖራችን ይሆናል።

2.3. ውሳኔ ላለመወሰን ሽሽት

እግዚአብሔር ለሰው ልጅ ከሰጠው ልዩ ልዩ ስጦታዎች መካከል አንደኛው፤ ሁኔታዎችን መርምሮና መዘኖ የመወሰን ነጻነትና ችሎታ ነው። የሚያስዘነው ግን ሌላውን የማስደሰት ባሕር ያላቸው ሰዎች፤ እግዚአብሔር በሰጣቸው የመወሰን ነጻነት የማይጠቀሙ መሆናቸው ነው። ሰውን ሁልጊዜ ማስደሰት ያለባቸው መሰሉ የሚለማቸው አንዳንድ ሰዎች፤ እንደ ዓይነት ውሳኔ አድርገው ምናልባት ሌላውን ላያስደሰተው ወይም ቅር ሊያሰኘው ይችላል ይሆናል ብለው በመፍራት በተቻላቸው መጠን ውሳኔ ከማድረግ ይሸሻሉ። የተለያዩ አማራጭ ነገር ሲገጥማቸው፤ እነርሱ መርጠው ከመወሰን ይልቅ ሌላ ሰው መርጠው ውሳኔ ቢያደርግላቸው ደስ ይላቸዋል። ሰውን ሁልጊዜ ማስደሰት አለብን ብለው የሚያስቡ ሰዎች አማራጭ ነገር ሲገጥማቸው ምርጫቸው ምን እንደሆነ ቢጠየቁ፤ “ምርጫዬ ይሄ ነው” በማለት እንደ ነገር መርጠው ከመወሰን ይልቅ፤ ሰውን አስቀደም ይሆናል በሚል ፍርሃት፤ “ግድ የለኝም... መወሰን አልችልም... ሌሎችን ማስደሰት እፈልጋለሁ... ምን እንደሚሻለኝ እላውቅም ይህን ያህል ትልቅ ነገር አይደለም... የትኛውም ቢሆን ግድ የለኝም” የሚል መልስ ይሰጣሉ። ይሁን እንጂ፤ እዚህ ላይ ያልተረዱት እንደ ነገር ቢኖር፤ ለመወሰን ማመንታታቸው፤ ሊያስደሰቱት የሚፈልጉትን ሰው የበለጠ የሚያስቆሙት መሆናቸውንና እንዲሁም “የእኔ ሀሳብ፤ የእኔ ምርጫ ዋጋ የለውም” የሚል መልዕክት ለራሳቸውም ሆነ ለሌላው የሚያስተላልፉ መሆናቸውን ነው።

2.4. ፍርሃትንና ንዴትን መከድ

ሁልጊዜ ሰውን ለማስደሰት የሚፈልጉ ሰዎች ብዙ ጊዜ ደስተኞች እንዳልሆኑ ከላይ ገልጸናል። በቃላት ገልጸው እይናገሩት እንጂ፤ እነርሱ ሌላውን ለማስደሰት የሚጥሩትን ያህል ሌላው ስለ እነርሱ ለምን እንደማያስብ ብዙ ጊዜ ጥያቄ ይሆንባቸዋል። ይህንኑ ሲያስቡ ያለፅን ቅልፍ የሚያድሩበት ጊዜ አለ። ሁኔታው እንዳስቆጣቸውና እንዳላዘኙ ናቸው መግለጽ ግን አይፈልጉም። በተቻላቸው መጠን ስሜታቸውን ስመደበቅ ይሞክራሉ። በውስጣቸው የሚሰማቸውን ፍርሃት፤ ጉዳት፤ ሃፍረት ወዘተ እንዳይታወቅባቸው ለማድረግ ከፍተኛ ጥረት ያደርጋሉ። ከውጪ የደነዘዙ ይመስላሉ፤ ከውስጥ ግን በነገሩ በጣም ከማሰባቸው የተነሳ ጨንፈቸው እየተላጠ ነው። ብስጭታቸውን አይግለጡት እንጂ፤ ውስጣቸው በቁጣና በተስፋ መቁረጥ እንዲሁም በህዘን የተሞላ ነው። አልፎ አልፎ በአሽመር የሚናገሩት ንግግር እውነተኛውን ስሜታቸውን ያሳያል። ባሎቻቸውን ሲነቅፉ፤ ልጆቻቸውን ሲስድቡ፤ የታፈነውን ስሜታቸው በመጠኑ ከፈት እድርገው ለራሳቸው ፋታ መስጠታቸው ነው። ባሎቻቸውን ሁልጊዜ ማስደሰት ያለባቸው የሚመስላቸው ሚስቶች ያሉበትን ሁኔታ ለመቋቋም ራሳቸውን ማደንዘዝ ተለማምደዋል። ይሄም እየቆየ ሲመጣ ወደ መንፈስ ጭንቀት ውስጥ ይከታቸዋል።

2.5. ግጭትን መፍራት

ሰውን ሁልጊዜ ማስደሰት ያለባቸው የሚመስላቸው ሰዎች መጎዳትን በጣም ስለሚፈሩ ከሌላው ጋር የተቀራረቡ ግንኙነት ለመፍጠር እይደፍሩም። ሰውን ሁልጊዜ ማስደሰት ያለባቸው መስሎ የሚታያቸው ሰዎች ግጭትን በጣም ይፈራሉ። ሰው ሁሉ እንዲወዳቸውና እንዲቀበላቸው ይፈልጋሉ። ይህንን ባሕሪያቸውን ለናይ ከሰው ጋር ተቀራርቦ መኖርን የሚፈልጉ ይመስላል። ብዙ ጊዜ ከሰው ጋር ያላቸውን ግንኙነት ለረጅም ጊዜ ጠብቀው መቆየት እይሆንላቸውም። ለምን እንደዚህ እንደሚሆን ግን አይገባቸውም። ባልና ሚስት እንዱ የሌላው ሀሳብ ካልተሰማማው፤ “አልተሰማማኝም” የማለት ነጻነት ሊኖራቸው ይገባል። “እንደ አካል ናቸው” የሚለው ሀሳብ የራሳቸው የሆነ መለያ የሌላቸው፤ በሁሉም ነገር ተመሳሳይነት ያላቸው ናቸው ማለት አይደለም። እግዚአብሔር “ሰው

ብቻውን ይሆን ዘንድ መልካም አይደለም። ብሎ የምትሰማውን ረዳት ፈጠረለት። እግዚአብሔር አዳምን እንዲያጽናናው (እንዲረዳው) ሌላ ወንድ አልፈጠረለትም። ነገር ግን በአዳም ሕይወት ውስጥ እርካታን ለመጨመር ከእርሱ የተለዩትን ሴት ፈጠረለት። ሁለቱ የተለያዩ ወይም ልዩ የሆኑትን ሰዎች አንድ ያደረገበት ምክንያት፤ አንዱ የጎደለውን ለሌው እንዲያሟላ እስከ ነው።

ከሁለት እንዳቸው ወይም ሁለቱም ራሳቸውን መሆን ባይችሉ፤ በግንኙነታቸው ውስጥ የሚደርሰውን ጉዳት ገምተን ይሆን? ከሁለት እንዳቸው በነጻነት ሀሳብ በመስጠት ፈንታ ሌላውን ለማስደለት ቢሞክር በግንኙነታቸው ውስጥ ምን እንደሚፈጠር እስከ ይሆን? በትዳር ውስጥ ግጭትን መፍራት ትልቅ ጉዳትን ያመጣል። ይኸውም፤ ያልተሰማመበትን ነገር ገልጸው በመወያየት መፍትሄ እንዳይፈልጉለት ያደርጋቸዋል። ግጭት እልፎ እልፎ ካልታየ፤ ምንም ዓይነት እለመስማማት የለም ማለት ሳይሆን፤ ከሁለት አንዳቸው ስሜታቸውን የሚደብቁ፤ ለራሳቸውና ለኑሮ ጓደኞቻቸው የማይገልጹት ነገር እንዳለ ያመለክታል። ስሜታቸውን ከተደባበቁ፤ ስሁለቱ መካከል እውነተኛ የሆነ መቀራረብ እንዳይኖር ያደርጋቸዋል። ዶክተር ዴቪድ ሃውኪንስ፤

- “እግዚአብሔር ለሰው ያቀደው እውነተኛና የጠበቀ ወዳጅነት (ቅርብነት) ሁለት የተለያዩ ሰዎች ድካማቸውን ሳይሸሽጉ፤ እንዲሁም ውስጣቸውን ግልጽ አድርገው በማሳየት የሚፈጥሩት አንድነት ነው።²⁹ አለ።

3. ሰውን የማስደለት ፍላጎት ከእርብትብትነት ባሕሪ የመጣ ይሆን?

“እርብትብትነት” ለሚለው ቃል ሁሉም የተለያዩ ትርጉም ይሰጠው እንጂ፤ ደካማነትን የሚያሳይ ስመሆኑ ብዙዎች ስዚህ ቃል እንዲታወቁ አይፈልጉም። እርብትብትነት የሚያመለክተው ትክክል ላልሆነ ነገር በቀላሉ እጅን መስጠት፤ እንዲሁም ሌላውን ለማስደለት የሚጨነቅ ማለት

²⁹ Dr. David Hawkins. Where Pleasing Others is Hurting You. Harvest House Pub. Eugene, OR, 2004.

ነው። “እርብትብትነት! ተብዬ እጠራለሁ” ብሎ በመፍራት እውነትን የማይቀበሉ ወይም ችኩ የሚሆኑ አሉ። እውነት የሆነውን ነገር መቀበል፤ እርብትብትነት ወይም ሰውን ማስደለት ማለት አይደለም። እርብትብትነት የሆነውንና ያልሆነውን ለይተን ማወቅ ያስፈልገናል፤

3.1. እርብትብት ሰው

- ቶሎ (በቀላሉ) እጅ ይሰጣል።
- እርብትብት ሰው ሌላውን ለማስደለት ስለሚፈልግ፤ የራሱን ጉዳይ ችላ ብሎ ሌላውን ያስቀድማል።
- እርብትብት ሰው ራሱን ሁልጊዜ ዝቅ አድርጎ ይመለከታል—ከእንደነዚህ ዓይነት ሰዎች ጋር ለረጅም ጊዜ አብሮ መቆየት አስቸጋሪ ነው።
- እርብትብት ሰው የሚፈልገውንና የማይፈልገውን ነገር ለይቶ አያውቅም። ልቡ እምን ሳይ እንዳረፈ ወይም ምን ግድ እንደሚለው አይታወቅም።
- እርብትብት ሰው በቀላሉ ሌላው ሰው ይጠቀምበታል። በዚህ ምክንያት ነው ሰዎች “በእርብትብትነት” መታወቅ የማይፈልጉት።

3.2. እርብትብት ያልሆነ፤ በአግባቡ የሚደራደር ሰው ግን፤

- እውነትን በሂደት ውስጥ ይፈልጋል።
- ችኩነት ያለው ሳይሆን፤ አሰራሩን በሆነ ጊዜ “በጅ” ወይም “እሺ!” ይላል። ብዙ ጊዜ ግን እጁን በቀላሉ አይሰጥም። ለሁሉም ወገን የሚሰማውን (የሚያስደስተውን) ውሳኔ ለማግኘት ከሌላ ሰው ጋር በአግባቡ ይወያያል።
- የሌላውን ሰው ፍላጎት፤ ሲያስበልጥ ወይም ሲያሳንስ በእኩልነት ይመለከታል። ራሱን ዝቅ አድርጎ የሚመለከትበት ምንም ዓይነት ምክንያት የለውም።

- የሚያምነውን የጋ የሚሰጠውንና የሚፈልገውን ያውቃል፤ ምክንያቱም እግዚአብሔር ለሕይወቱ ያለውን ምሪት ስለሚያውቅ ነው።
- ሲሳተፍ ትምክህቱን ችላ ብሎ ሰህተቱን አሞኖ ይቀበላል። እርሱ ከያዘው የተሻለ መንገድ ሲያይ አሳቡን መለወጥ ከባድ አይሆንበትም።
- ግንም ሰው ያለአግባብ እንዲጠቀምበት አይፈልግም። እንዲህ ዓይነት ሰው ወዳጅ አልባ አይደለም። ብርታትም ልሰላሴም ያለው ነው። ጠንካራ (ብርቱ) ነው፤ ነገር ግን ትሁትም ነው።

እንዲህ ዓይነት ሰው ግጭትን ለማርገብ ሲሞክር፤ “እርብትብ” ወይም “ደካማ” ተብሎ አጠራረው። ብሎ አይፈራም። እንደ አንበሳ ደፋር፤ እንደ በግ የዋህ እንድንሆን እግዚአብሔር ስለሚረዳን፤ ደካማ ለሆነ ነገር በቀላሉ እጃችንን እንሰጥም።

4. ሰውን ለማስደሰት የሚጥሩ ሰዎች “እምቢ” ማለት ይከብዳቸዋል

ብዙ ሰዎች ምንም ነገር ቢጠየቁ፤ የተጠየቁትን ነገር ለማድረግ ከእቅማቸው በላይ የሆነ ቢሆንም “እምቢ” ማለትን ይጠላሉ። እንዲህ ዓይነት ሰዎች ዊልያም በክስ “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobics) ብሎ ይጠራቸዋል።³⁰

- “አልችልም!... እምቢ!” ማለትን ይፈራሉ። “እምቢ” ማለትን የሚፈሩ መሆናቸውን የሚያውቁ እንዳንድ ሰዎች ከመጠን በላይ ሊጠቀሙባቸው ይሞክራሉ።
- በጀታቸው የማይፈቅደውን በወቅቱ የማያስፈልጋቸውን ዕቃ፤ እንዳንድ ጮሌ ነጋዴዎች በቀላሉ እግባብተው ያስገዟቸዋል።
- በተለይ በሰለጠነው ዓለም ውስጥ ያሉ ገንዘብ የተጠሙ ሀዲዎች የማያስፈልግቀዱ ጥገና እንዲያደርጉ ይገፋፏቸዋል።

- የኑሮ ጓደኞቻቸው፤ ልጆቻቸው፤ ጓደኞቻቸው፤ ዘመዶቻቸው በቀላሉ ደካማቸውን አውቀው መጠቀሚያ ሊያደርጓቸው ይችላሉ።
- ሀቀኝነት የሌላቸው የቤተ ክርስቲያን መጋቢዎች ከእቅማቸው በላይ እንዲሰጡ ይገኛቸዋል።
- ፖለቲከኞች ራሳቸውን ለማሳደግ ይጠቀሙባቸዋል።

እነዚህ “እምቢታ-ፈሪዎች” ብዙ ጊዜ ከእቅማቸው በላይ የሆነውን ነገር ለመስጠትም ሆነ ለማድረግ እንዴት እሺ እንዳሉ፤ መጠቀሚያ መሆን እንዴት እንደቻሉ፤ እያፈሩና እንዲሁም ልባቸው በሀዘን ተሞልቶ ራሳቸውን ይጠይቃሉ። “ቶሎ እንዴት እሺ! አልኩ?” በማለት እየተጸጸቱ ራሳቸውን ይጠይቃሉ።

4.1. “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) ምክንያት የመፍጠር ችሎታ አላቸው

“እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) የማይሆንላቸውን ነገር እንዲያደርጉ ሲጠየቁ በግልጽ፤ ፊት ለፊት “አልችልም... አይሆንልኝም” ለማለት አቅም ስለሚያንሳቸው፤ እውነተኛ ያልሆነ ምክንያት የመፍጠር ችሎታ አላቸው። የሚሰጡት ምክንያት ካጡ ግራ ይጋባሉ።

ተመሳጥን መኪናውን ለአንድ ሰዓት ያህል እንዲሰጠው ሰዩምን ጠየቀው። ሰዩም “እምቢታ-ፈሪ” በመሆኑ “አይሆንም! አልሰጥህም” ማለት ስለፈራና የማይሰጥበት ምክንያት ስላጣገ ሳይወድ መኪናውን ሰጠው። ሰዩምን የሚመስሉ እንዳንድ “እምቢታ-ፈሪዎች” ብዙ ጊዜ ለመስጠት ፈቃደኞች የማይሆኑበትን የተለያዩ ምክንያቶች ይሰጣሉ። ምክንያት ሳይሰጡ ፊት ለፊት “አዝናለሁ መኪናዬን ለማንም አላውሰም!” በማለት ፈንታ “አልችልም! ምክንያቱም...”፤ “ብሰጥህ ደስ ይለኝ ክበር! ግን...” በማለት የተለያዩ ምክንያት ያቀርባሉ። ትልቁና ዋናው ምክንያታቸው “እምቢ! ያልኩ እንደሆነ ከዚያ ሰው ጋር እጋጫለሁ፤ አስቀይማለሁ” በማለት እንደሆነ ግልጽ ነው።

³⁰ William Backus. Bethany House, Minneapolis, Minnesota, 1985.

ለዎች የሚሰጡት ምክንያት በሌላው ዘንድ አጥጋቢ ምክንያት የማይሆንበት ብዙ ጊዜ አለ። ወጥረው የሚይዙት ምንም ዓይነት ምክንያት የማይቀበሉ አንዳንድ ችግሮች የሆኑ ሰዎች አሉ። “እምቢታ-ፈሪው” የሚሰጠው ምክንያት የሚያጣበት ጊዜ አለ። በተለይ መዋሸት የማይፈልግ ከሆነ ምን ዓይነት ምክንያት እንደሚያቀርብ የሚቸገርበት ጊዜ አለ። የተጠየቀውን አሰራር መሰሉ ራስ ወዳድነት መስሎ ይለማቸው ይሆን? ብዙ ይፈራል። ግጭትን ለማርግብ “እሺ!” ማለትን የማይጠቀሙ ወይም “እምቢታ-የማይፈሩ” ሰዎች እንደ ነገር እንዲሰጡ ወይም እንዲያደርጉ ሲጠየቁ ማድረግ የማይችሉት ከሆነ የሚሰጡት መልስ ለመሆኑ ምን ዓይነት ይሆን?

- ♦ “የለም አልችልም! ከእኔ ጋር አይሄድም! በጣም አዝናለሁ”
- ♦ “ስለ ራት ግዝግዥ አመለካከት ስለጋበዝክኝ አመለካከት ምን አልችልም...”
- ♦ “ዛሬ ልሠራለሁ አልችልም! ምናልባት ወደ ፊት ጊዜ ሲኖረኝ...”
- ♦ “መኪናዬን ልሰጥህ አልችልም! አዝናለሁ...” ይላሉ።

4.2. “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) “እምቢ!” ማለት የሚከብዳቸው ለምን ይሆን?

“እምቢታ-የማይፈሩ” ሰዎች ለተጠየቁት ጥያቄ “አልችልም” የሚል መልስ መስጠት የሚከብዳቸው ምክንያቱ ምን ይሆን? ሁሉም የራሱ የሆነ የተለያዩ ምክንያት አለው።

- ♦ “እምቢ! ብለው ይጎዳል ብዬ በመፍራቴ ነው...”
- ♦ “እምቢ! ብል ይጠላኝ ይሆናል...”
- ♦ “ወዳጅነቴን አጣ ይሆናል...”
- ♦ አስቆጣጣ ይሆናል ብዬ እፈራለሁ...”
- ♦ “የተጠየቅሁትን እሺ! ባልል! የበደለኝነት ስሜት ስለሚሰማኝ ነው...”

ለተጠየቀው ጥያቄ ሁሉ “እሺ!” የሚል ሰው አዲስ የተፈጠረ ጠባዩ ባይሆን በልጅነት ዕድሜው የተለማመደው ጠባይ ነው። እንዳንድ ወላጆች ወይም አሳዳጊዎች በቁጥጥራቸው ሥር ያሉትን ልጆቻቸውን “እምቢ!” ማለት ትክክል እንዳልሆነ ገና ሀጻን እያሉ አዕምሯቸው ውስጥ ተጭነው ይከቱባቸዋል። በተለይ በኢትዮጵያውያን ሕብረተሰብ ውስጥ ልጆች “አዋቂን እምቢ!” ማለት ነውር ነው” እየተባሉ ያድጋሉ። ልጆቻቸው የማይወዱትን ምግብ እየደበደቡ በግድ የሚያበሉ ወላጆች አሉ። እርግጥ ነው ወላጆች ይህን የሚያደርጉት ልጆቻቸውን ስለሚወዷቸው እንጂ ስለሚጠሏቸው አይደለም። ይሁን እንጂ በባሕሪያቸው ላይ ምን እንደሚያስከትል ወይም ምን ዓይነት ትጽቦና እንደሚያሳድር የሚያውቁት አይመስለኝም። ልጆች ለወላጆች ታዛዥነታቸውን ለማስመስከር የማይወዱትን ነገር “እምቢ!” በማለት ፈንታ “እሺ!” እያሉ ያድጋሉ። ከሰው ሁሉ ጋር መስማማት የሚችሉት ቢወዱም ባይወዱም “እሺ!” ያሉ እንደሆነ ብቻ መስሎ ይለማቸዋል። ወጣት ልጆች በጓደኞቻቸው መተው ስለማይፈልጉት ጓደኞቻቸው እንዲያደርጉ የጠየቁቸውን ሁሉ ቢስማማቸውም የባይስማማቸውም ዝም ብለው “እሺ!” ይላሉ። በዚህ ምክንያት ነው ብዙ ወጣት ልጆች መጥፎ ጠባይ እየለመዱ ራሳቸውን ችግር ውስጥ የሚከቱት። ዛሬ ብዙ ወጣቶች ሱስ የሚያስይዝ ዕጽ (Drug) የሚወስዱትን ጓደኞቻቸው ሲለጧቸው “እምቢ!” ለማለት አቅም ስለሚያንሳቸው ነው። ዛሬ በአሜሪካ ተለቪዥን ልጆችን ለማስተማር “እምቢ በል” (Soy “No!”) የሚል ማስታወቂያ ያወጣሉ። ልጆች ሁልጊዜ “እሺ!” በማለት ያድጉና ትልቅ ሲሆኑ ከሕብረቱ ተለይተው ባለመታየት ሲሉ ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጪ የሚያስወጣቸው መሆኑን ቢያውቁም የተጠየቁትን ሁሉ “እሺ!” ብለው ያደርጋሉ። የመስማማት ልማድ ከሚፈለው ጋር አብሮ መፍሰስ የተጠየቁትን ሁሉ “እሺ!” ማለት ሊወጡበት የማይችሉት እስራት ውስጥ ይከታቸዋል። ሌሎችን ማሳዘን ቅር ማስኘት በተለይ ታላቅ ናቸው ብለው የሚያበረታቸውን ማስቀየም አይፈልጉም። አንዳንዶች ይህን የመሰለውን ባሕሪያቸውን አይወዱትም። እያዘኑና እያፈሩ “እርብት-ብትነቴ ያባፍረኛል። እሺ! ጌታዬ ...” ብቻ የምልገ የተለማማጭነት ባሕሪ ያለኝ ነኝ” ይላሉ።

4.3. "እምቢ" ማለት ሲገባ "እምቢ" አለማለት የሚያስከፍለው ዋጋ

ብዙዎች "እምቢታ-ፈሪዎች" በመሆናቸው ምክንያት እንዲያደርጉ ለተጠየቁት ነገር ሁሉ "እሺ!" በማለታቸው ብዙ ጉዳት ይደርሱባቸዋል። "ይህን ዓይነት ድካም አለብኝ" ብሎ አምኖ መቀበልና ይህንን ዓይነትን ጠባይ ለመለወጥ እርምጃ መውሰድ ትልቅ የአሸናፊነት መንገድ ነው። "እምቢ!" ማለት በጣም ስለሚያስፈራቸው ከዚህ ሁኔታ ውስጥ ለመሸሽ የተለያዩ መንገዶችን ይጠቀማሉ። "እምቢታ-ፈሪዎች" (No-Phobic) መሆናችንን እንረዳለን።

- ♦ እያደረግን ያለነው ነገር ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጪ እንደሆነ በልባችን እርግጠኞች ብንሆንም "ይህን የማድረግውን ነገር ባለማድረግ ከእኔ አቅም በላይ በሆነ ምክንያት ነው" እንላለን?
- ♦ በሥራ ገቢታችን ላይ በጥቃቅት ምክንያት አሁንም አሁንም ስልክ እየደወለ የሚያስቸግረንን ሰው "በሥራ ሰዓት አትደውልልኝ" ማለት ያቅተናል?
- ♦ የማያስፈልገንን ነገር ወይም አቅማችን የማይፈቅደውን ዕቃ እንደንገዛ ግፊት ሲደርስብን "መግዛት አልፈልግም" ማለት ከባድ ይሆንብናል?
- ♦ ከመስመር የወጣ ነገር ሀሊናችን የማይቀበለውን ነገር እንድናደርግላቸው ለሚጠይቁን ሰዎች "እምቢ!" ማለት ያስፈራናል?
- ♦ አንድ ሰው በእኛ ቅር እንደተሰኘ ብንሰማ ለብዙ ቀናት ወይም ሰዓታት እንጨነቃለን?
- ♦ አንድ ሰው በእኛ ላይ አንድ ዓይነት ጥሩ ያልሆነ አስተያየት ቢሰጥ ወይም ቢናገር ሌሊቱን ሙሉ ያንን እያሰብን ያለ እንቅልፍ እና ድራለን?
- ♦ አንድ ሰው ባይወደን ስሜታችን ስብርብሩ ይወጣል?
- ♦ ሌላውን ሰው ቅር ከማሰኘት ይልቅ ለማድረግ የማንፈልገውን ነገር ማድረግን እንመርጣለን?

♦ "መስማት የሚፈልጉት ይህንን ነው" በማለት መናገር የማንፈልገውን ነገር እንናገር ይሆን?

ከላይ ባየናቸው ሁኔታ ውስጥ "እምቢ!... አልችልም... አይሆንም..." ለማለት ከባድ ሆኖብን የተለያዩ ምክንያት በመስጠት ከሁኔታው ለማምለጥ እንሞክራለን? በዚህ ምክንያት የበደለኛነት መንፈስ ተሰፋ መቁረጥና ቅሬታ ብዙ ጊዜ በውስጣችን የሚሰማን ከሆነ "እምቢታ-ፈሪዎች" (No-Phobic) መሆናችንን እንረዳለን። "እምቢ!" ማለት አቅቶን ሁልጊዜ እውነት ያልሆነ ምክንያት በመስጠታችን እውነትን በፍቅር ባለመናገራችን የበደለኛነት ስሜት ይሰማን ይሆን? በዚህ ምክንያት ለራሳችን ያለን ግምት ዝቅተኛ ቢሆን ወይም የዝቅተኛነት ስሜት ቢሰማን ይህን ያህል ሲደንቀን አይገባም። "እምቢ!" ማለት ባለመቻላችን ምክንያት ጉዳት ቢደርስብን ጉዳቱን ያደረሰው እኛው ራሳችን እንጂ ሌላው ሰው እንዳልሆነ ተረድተን ጎጂ የሆነውን ባሕሪያችንን ለመለወጥ መሞከር አለብን።

- "እምቢታ-ፈሪዎች" (No-Phobic) ከሆንን ብዙዎች ይጠቀሙብናል።
- ♦ ሰዎች ያለአግባብ መጠቀሚያ ያደርጉናል።
- ♦ በፈለገበት ጊዜ በእኛ ለመጠቀም ሲፈልጉ በጣም ቸሮች ደጎችና ሩህሩህ ልብ ያለን መሆናችንን በማድነቅ ስለ እኛ ያወራሉ።
- ♦ አንድ ነገር ሲፈልጉ ያስታውሱናል፤ የፈለጉትን ካገኙ በኋላ ግን ዞር ብለው አያዩንም።
- ♦ "እምቢ!" የማለት አቅም እንደሌለን ስለሚያውቁ ግንም የማይፈልገውን ሥራ እንድንሠራ ይጠይቁናል።
- ♦ ሁልጊዜ "እሺ!" ስለምንላቸው ይንቁናል እንጂ እያከብሩንም እንደመጠቀሚያ ዕቃ እንጂ እንደ ሙሉ ሰው አድርገው አይመለከቱንም።

መልካም ለሆነው ነገር ሁሉ ምሳሌያችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው። እርሱ በምድር በነበረበት ወቅት ለመሆኑ የተጠየቀውን ሁሉ "እሺ!" ይልክር ወይ? እንዳንደቻችን ኢየሱስን በተሳሳተ ሁኔታ በአዕምሯችን የሳልነው አለን። ኢየሱስን የምናስብው "ፍጹም ሰላሳጥ ሁልጊዜ እሺ! ባይገኝ ግንም ቅር ማሰኘት የማይወድ ሁሉን "እሺ" ባይ አድርገን ነው።

ይሁን እንጂ፤ ኢየሱስ እኛ የምናስበውን ዓይነት ባሕር ያለው አልነበረም። ኢየሱስ ራሱን ደካማ አድርጎ ያሳየበት ጊዜ መጽሐፍ ቅዱስ ውስጥ የትም ቦታ ተጽፎ እናነብም። ኢየሱስ የመንግሥቱን ሥራ እየሠራ በነበረበት ወቅት ከሕዝቡ መካከል አንድ ሰው፤

- “መምህር ሆይ! ወንድሜ ውርስ እንዲያካፍለኝ ንገረው” አለው። ኢየሱስም “አንተ ሰው! በእናንተ ላይ ፈራጅ ወይም ጥፋት ያደረገኝ ግንዛቤ? ሲል መለሰለት (ሉቃ. 12:13)።

ኢየሱስ በግልጽ “እምቢ!” ነው ያለው። “ብዙ ሥራ አለብኝና ጊዜ የለኝም” የሚል ምክንያት አልሰጠውም። “ወደ ዓለም የመጣሁት ይህን ዓይነቱን ሥራ ለመሥራት አይደለም” በማለት በግልጽ “እምቢ!” የሚል መልስ ነው የሰጠው። በሌላ ጊዜ ደግሞ ኢየሱስ ወደ ፊት ስለሚጠብቀው ሞትና መከራ ሲናገር፤ ጴጥሮስ ንግግሩ ስላሳደሰተው ኢየሱስን ለብቻው ወስዶ ይገሥጸው ጀመረ። በዚህ ወቅት ኢየሱስ ጴጥሮስን ለሰለሰ ባለ እነጋገር፤ “ምስኪን ጴጥሮስ... የምቀምስው መከራ ለብዙዎች ደህንነት እንደሆነ አልገባውም... ከሀሳቡ ጋር የተሰማማሁ እንዲመለሰው ዝም አበል...” አላለም። ነገር ግን፤

- “አንተ ሲይግን ወደ ጳጳሩ ሂድ! አንተ የሰውን እንጂ የእግዚአብሔርን ነገር አታገብምና በማለት ዝጊጸው” (ማር. 8:33)።

አንድን ሰው እግዚአብሔር ለአንድ ዓላማ ሲጠራው፤ አንዳንድ ሰዎች ከእግዚአብሔር ዓላማ ውጪ ሊያደርጉት ሲሞክሩ ፈቃዳቸውን ተከትሎ የሚሄድ ከሆነ ያ ሰው ከሰዎች እንጂ ከእግዚአብሔር ወገን አይደለም። ጴጥሮስ ሃኢየሱስን ረቀቀው እንደተከተሉ ምሳሌን ትቶታል (1 ጴጥ. 2:21) ይላል። ኢየሱስ የእግዚአብሔር በግን ሕይወቱን ለኃጢአት ለተሞች የሰጠ ትሁትና የዋህ ይሁን እንጂ፤ “አይሆንም... እምቢ!” በማለት አቅም የሌለው አይደለም። እርግጥ ነው ኢየሱስ ዕርዳታችን (ድጋፋችን) ለሚያስፈልጋቸው “እሺ!” እንድንል አስተምሮናል። ይሁን እንጂ፤ በሁሉም ነገር፤ ከሁሉም ሰው ጋር አብረን መጓዝ ለሚጠይቁን ነገር ሁሉ “እሺ!” ማለት አለብን ማለት አይደለም።

5. ሀሳቦችንን ለማስለወጥ የሚሞክረውን ሰው “እምቢ!” የማለት አቅም፤

አንዳንድ ሰዎች እንደ የሚፈልጉትን ነገር ለማግኘት በቀጥታ በመጠየቅ ፈንታ የተለያዩ ዘዴ ይጠቀማሉ። አንዳንዴ እጅ ጥምዝዛ (Manipulation) ይመስላል። እንዲያደርግላቸው የጠየቁት ሰው “አይሆንም!” የሚል መልስ የሚሰጣቸው ከመሰላቸው፤ ጥያቄያቸውን የሚያቀርቡት ረጋብለው ሳይሆን በቁጣ የሚሆንበትም ጊዜ አለ። “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) ከሆኑ በግልጽ “አይሆንም...አላደርግም” አይሉም። አንዳንዴም “እምቢ!” ወይም “እሺ!” ሳይሉ እንዲሁ ተንጠልጥሎ የሚቀርበት ጊዜ አለ። አካልነሽ ባሏ ወግደረስ እንዲያደርግላት የምትፈልገውን ነገር ለማስደረግ ልዩ ልዩ ዘዴ የምትጠቀም ሴት ነች። ለምሳሌ ልጁ ያረፈበትን ቀሚስ ወግደረስ እንዲገዛላት ከፈለገች፤ በግልጽ “እንድ ዐይኔ ያረፈበት፤ ልቤ የተመኘው ቀሚስ እንዲህ ዓይነት ሱቅ ውስጥ አይቻለሁና እባክህ ግዛልኝ” በማለት ፈንታ፤ ፍላጎቷን የምትገልፅበት ልዩ ብልሃት አላት።

አካልነሽ፤ – “ወግደረሱ! ልብህ አኮ የለህም! ለመሆኑ አዲስ ልብህ የገዛህበትን ጊዜ ታስታውሳለህ? ራስህን ያለአግባብ ጣል ታደርጋለህ። ጓደኞችህ እንዴት እንደሚለብሱ ታያለህ...?” ትለዋለች። ይህን ስትል ለባሏ ለወግደረስ የምታሰብ ትመሰላለች።

ወግደረሱ፤ – “ምን ማለትሽ ነው? ያለኝን ልብህ መቼ ለብሽ? ጨረሰኩት? የሰው ትልቅነትና ትንሽነት በሚለብሰው ልብህ አይለካም። እኔን ካሳሳጨነቀኝ አንቺንም ሊያሳጨንቅሽ አይገባም” ሲል መለሰላት።

አካልነሽ፤ – “ጊሆንም በተለይ ወጣ ስትል ጥሩ ልብህ ለብሰህ ወጣ ብትል ደስ አይልህም? ልብህ የለህም ማለቱ ሳይሆን፤ ልብሶችህ ሁሉ አያምሩም ማለቱ ነው። ዝባናችንን ለውጪ ሰው ሳናሳይ ጥሩ ልብህ ሁሉ ታችንም ብንለብስ ምን አለበት?” ትለዋለች።

ወግደረሱ፤ – “እኔ አስበሽ ሳይሆን ለራስሽ እንደሆን ዝባኝ! ለመሆኑ ገንዘብ ከየት የሚመጣ ይመስልሻል። የምናወጣው ከምናስገባው ዝጊ ከሰለጠ ፅዳ በፅዳ እንደምንሆን ተረድተሽዋል? ወግደረስ የአካልነሽ አሳብ ምን እንደሆነ በደንብ የገባው ይመስልኛል።

ላል። የራሷን ፍላጎት ለማስፈጸም ልዩ ዘዴ እየተጠቀመች እንደ ሆነ ገብቶታል።

አካልነሽቶ - “ሁልጊዜ የምታሰበው ስለ ገንዘብ ብቻ ነው። እኔን በፍጹም አትሰማኝም። አንድ ነገር የጠየቅሁህ እንደሆነ ሁል ጊዜ ‘ገንዘብ የለንም’ ነው የምትለኝ። \$5,000 ብር አውጥተህ መስና ስትገዛ ግን ‘ገንዘብ የለንም’ አላልከም። አንድ መቶ ብር የሚያወጣ ቀሚስ ይገዛልኝ ስል ግን ‘ገንዘብ የለንም’ ትላለህ። በአለባበሴ ከጓደኞቼ አንሼ ሲታይ ፈጽሞ ግድ የለህም (ይህን የምትለው የበደለኛነት ስሜት እንዲያጠቃው በማለት ነው።) አካልነሽ ባሏን ወግደረሰን ‘ራስ ወዳድ ነህ’ ማለቷ ነው።

ወግደረሰቱ - “ከአንቺ ጋር መጨቃጨቅ አልፈልግም” ብሎ ቤቱን ጥሎ ሄደ።

ችግሩ ያለው “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) ላይ ብቻ ሳይሆን የሚፈልጉትን ለማግኘት በተለያዩ መንገድና ዘዴ በመጠቀም ሌሎችን አስጨንቀው የሚደዙት ላይ ጭምር ነው። “እሺ!” እንጂ፣ “አይቻልም...እምቢ!... አይሆንም” የሚለውን ዓይነት መልስ መስማት ፈጽሞ አይፈልጉም። ከላይ እንደ ምሳሌ የጠቀስናት አካልነሽን የሚመ ስሉ በዓለማችን ብዙ አሉና አስፈልጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። እንደነዚህ ዓይነቶችን ለረጅም ጊዜ ወዳጅ አድርገን ልንይዛቸው አንች ልም። ወይም ግጭታችንን “እሺ!” በማለት ለማርገብ የምንሞክር ከሆነ፣ ሁልጊዜ “እሺ!” ማለት ስለማንችል አንድ ቀን “እምቢ!” ካልን እንደ ጠላቶቻቸው ስለሚያዩን “እሺ!” በማለት ወዳጆቻችን ልናደርጋቸው አንሞክር።

6. “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) እንሆን ይሆን?

“እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) ምን ዓይነት እንደሆኑ መግለጫቸውን ስናነብ “ይሄ እኔን ጥሩ አድርጎ ይገልጻል” እንል ይሆናል። መጠኑና ዓይነቱ የተለያዩ ይሁን እንጂ፣ ሁላችንም የራሳችንን ፍላጎት ችላ ብለን ሌሎችን የማስደሰት ዝንባሌ አለን። ከሰው ጋር ጥሩ ግንኙነት እንዲኖረን ሌሎችን ማስደሰት የለብንም ወይ? ብለን መጠየቃችን አይቀርም።

ታዲያ ሰውን ማስደሰት ምን ክፋት አለበት? እግዚአብሔርስ ሰውን ሁሉ እንድናስደሰት ይጠበቅብን የለም እንዴ?

- ጳውሎስ “...ራሳችንን ብቻ የምናስደሰት መሆን የለብንም፤ እያንዳንዳችን ሌላው ሰው በእምነቱ እንዲጠነክር እርሱን የሚጠቅ መውገፍ የሚያስደስተውን ነገር እናድርግ። ምክንያቱም ክርስቶስ ራሱን ደስ አላሰነም...” (ሮሜ 15:2-3) አላለም ወይ?

በማለት የመጽሐፍ ቅዱስ ጥቅስ በመጥቀስ ራሳችንን ለማሳመን እንሞክር ይሆናል። ጥያቄው ግን ሌሎችን ለማስደሰት ከመስመር መውጣት፣ ራሳችንን መጉዳት አለብን ወይ? ሌላውን ማስደሰት ጥሩ ነው፤ ግን ትክክል የሆነውን ካልሆነው፣ ከመስመር የወጣውና ያልወጣውን ለይተን ማወቅ አለብን። ለዚህ ጥያቄ ትክክለኛውን መልስ የሚሰጠን የእግዚአብሔር ቃል ነው።

- “በሰው ሁሉ ፊት መልካም የሆነውን ነገር አድርጉ እንጂ ሰዎች ከፉ ነገር ሲያደርጉባችሁ እናንተም መልሳችሁ ከፉ ነገር አታድርጉባቸው” ይላል (ሮሜ 12:17)። በሰው ሁሉ ፊት መልካም የሆነውን እንድናደርግ መጽሐፍ ቅዱስ ያዘናል። ይሁን እንጂ፣ ዋናው ዓላማችን እግዚአብሔርን እንጂ ሰውን ለማስደሰት መሆን የለበትም።
- ጳውሎስ “የምትታዘዙትም የእግዚአብሔርን ፈቃድ ከልብ እንደሚፈጽሙ እንደ ክርስቶስ አገልጋዮች ሆናችሁ ነው እንጂ ሰውን ደስ ለማሰኘት ብላችሁ ሲታይታ አይሁን” (ኤፌ. 6:6) ብሎ ይመክረናል።

ሰውን ደስ ማለኘት ጥሩ ነው፤ ነገር ግን ሰውን እናስደስታለን ብለን ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጪ እንዳንወጣ መጠንቀቅ አለብን። ከእግዚአብሔር ጋር ያለን ግንኙነት መልካም ከሆነ፣ ከሰው ጋር የሚኖረን ግንኙነትም ጤናማ ይሆናል። ነገር ግን ከእግዚአብሔር ጋር መልካም ግንኙነት ከሌለን ከሰውም ጋር የሚኖረን ግንኙነት የተበላሸ ይሆናል።

7. ሁልጊዜ ሌላውን ለማስደሰት መሞከር የሚያደርሰው ጉዳት

አንዳንድ ሰዎች እድገው፣ ራሳቸውን ችለው፣ ትዳር መስርተው ይኑሩ እንጂ፣ ሁልጊዜ ከወላጆቻቸው ትዕዛዝ የሚቀበሉ አሉ። ሰውን ሁልጊዜ ለማስደሰት የሚሞክሩ ሰዎች ራሳቸውን ይጎዳሉ፤

- ሰውን ሁልጊዜ ማስደሰት እንጂ ማስቀየም የሚፈሩ ሰዎች በንግድ ዓለም ተሰማርተው “እምቢ!” ማለት በመፍራታቸው ብቻ ትክክል ያልሆነ ምክር ከሰዎች ተቀብለው የሚከሰሩ እንዳሉ የታወቀ ነው።
- በአገልግሎትም ውስጥ የተሰማሩ፣ አንዳንድ መንፈሳዊ መሪዎችም ሁልጊዜ ሰውን ሁሉ ማስደሰት ያለባቸው ስለሚመስላቸው፣ ያለአግባብ የሚደክሙ የብዙዎች መጫወቻ ይሆናሉ። “አልችልም! እምቢ!” ማለት እንደማይችሉ ስለሚያውቁ፣ ጉዳዩ አሸኛ ካይም ባይሆን በፈለጉት ሰዓት፣ ቀንም ሆነ ሌሊት፣ በበግል ቀን ደውለው ይጠሯቸዋል። እንደ ቤታቸው አሽከር የፈለጉትን ሥራ ያሰሯቸዋል። አገልጋይ በመሆናቸው ሁልጊዜ ዋጋ ከፍለው ማገልገል፣ ለሰዎች ጥያቄ ሁሉ “እሺ!” ማለት ያለባቸው ይመስላቸዋል። የሌሎችን ቤት ሲሠሩ የራሳቸውን ቤት እያፈረሱ መሆናቸው ግን አይታወቃቸውም።
- አንዳንዶች የሚያስቆጣ ነገር ሲገጥማቸው፣ ዋጥ አድርገው ስሜታቸውን መደበቅ ስለሚችሉ፣ ሌላው በእነርሱ ላይ ሲቆጣ ካዩ ዓለም በላያቸው ላይ የወደቀባቸው እስኪመሰሰላቸው ድረስ በጭንቀት የተሞሉ ይሆናሉ። ስለሚለማቸው ስሜት ምንም ግድ የላቸውም። ልጆች ሆነው የወላጆቻቸውን ቁጣ እየፈሩ ያደጉ ሰዎች፣ ማንም ሰው በእነርሱ ላይ እንዳይቆጣ፣ እንዲያደርጉ የተጠየቁትን ሁሉ “እሺ!” እንጂ “እምቢ!” የማለት አቅም የላቸውም።

ከሌላው ሰው ጋር ሰላም መፍጠር የሚቻለው ሌላውን ደስ በማሰኘት ብቻ ነው ብለው ያምናሉ። ሰውን ማስደሰት መልካም ይምሰል እንጂ፣ ከመስመር የወጣ ከሆነ ግን ብዙ ጉዳትን እንደሚያስከትል ማወቅ ይገባል። ይኸውም፤

- ሰውን ለማስደሰት ሰንሞክር፣ ከእግዚአብሔር ፈቃድና ዓላማ ውጪ ልንወጣ እንችላለን።
- ሰውን ለማስደሰት መከራ ስናደርግ፣ በማወቅም ሆነ ባለማወቅ መዋሽታችን ወይም ሌሎች ኃጢአቶችን መፈጸማችን እይቀርም።
- ሰውን ለማስደሰት ሰንል ያልሆንነውን መምሰል፣ ወይም ስሜታችንን መደበቃችን አይቀርም።
- ሰውን ከማስደሰት ያልቅ ቅር የምናሰኝ ከመሰለን በጣም እንጨካለን። እግዚአብሔርን አስደሰተን ደስ ከሚለን ያልቅ፤ ሰውን አለማስደሰታችን የበለጠ ያስጨንቀናል።
- በሕይወታችን “ሁልጊዜ ሰውን ማስደሰት እለብን” ብለን የምናምን ከሆንን፣ አንድ ሰው በእኛ ያልተደሰተ ከመሰለን የበደለኛነት ስሜት ያስጨንቀናል።
- “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic)፣ ወይም ሁልጊዜ “እሺ! ባዮች” በመሆናችን ሰዎች የሚመስኩን እንደ ደካማዎች ወይም “ሰላሴዎች” አድርገው ስለሆነ የሚገባንን ክብር አይሰጡንም።
- የተጠየቅነውን ሁሉ “እሺ! ባዮች” ስለሆንን፣ ብዙ ጊዜ በሰዎች ቁጥጥር ውስጥ የሆንን የራሳችን የሆነ እቋም የሌለን ሰዎች ሆንን ይለማናል።

አንዳንድ ሰዎች፣ ሰውን ሁልጊዜ ማስደሰት ያለባቸው መሰሎ የሚሰማቸው ለምን ይሆን? ሰውን ሁሉ ካሳስደሰቱ እግዚአብሔር የማይወዳቸው መሰሎ እስኪሰማቸው ድረስ ሰውን ማስደሰት የሚፈልጉበት ምክንያት ምን ይሆን? ይወቁትም፣ አይወቁትም “እምቢታ-ፈሪዎች” (No-Phobic) ስለ ራሳቸው ዝቅተኛ ግምት ወይም እስተሳሰብ ያላቸው እንደሆነ ግልጽ ነው። በሕጻንነት ዕድሜ ላይ በነበሩበት ወቅት ያሰቡት የነበረውን ዓይነት እስተሳሰብ ይዘው በመዝለቃቸው ነው። በልጅነታቸው “የማድርገው ነገር ሰውን ሁሉ ካሳስደሰትኩ ሰዎች በእኔ ላይ ይቆጣሉ ወይም ይጠሉኛል። ሰዎች የማይወዱኝ ከሆነ፣ የበደለኛነት ስሜት ያስጨንቀኛል፤ ያ ደግሞ በጣም ያስፈራኛል” እያሉ ያደጉ ናቸው። እምነታቸው ከላይ

የገለጽነው ዓይነት ከሆነ ሁሉጊዜ ሰውን ሁሉ ማለደስት ያለባቸው ይመስላቸዋል። በባሕሪያችን “እሺ ባዮች” ከሆንን።

ሰው ሁሉ የሚወደን መሆን አለብን ብለን እናምናለን። ይሄ ደግሞ ትክክል አይደለም።

- “ማንኛውም ሰው፣ በማንኛውም ሰፍራና ጊዜ፣ ስለማንኛውም ነገር ቅር እንዳይለው አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለብኝ” ብለን እናምናለን። ይሄ ደግሞ ከሰው አቅም በላይ ነው።
- “በማንም ላይ መቆጣት፣ ቁጣ ማሳየት፣ ሌላውን ማስቆጣት የለብኝም” ብለን እናምናለን።
- “ሌላው ሰው የማይቀበለው ምንም ዓይነት ስሜት እንዲኖረኝ አያስፈልግም” እንላለን።
- “ከማንኛውም ሰው ጋር፣ በሁሉም ነገር፣ ሁልጊዜ በህሳብ መስማማት አለብኝ። ከማንም ሰው ጋር መከራከር የለብኝም” እንላለን።

8. “እምቢ” ልንላቸው የሚገባን ሰዎች ምን ዓይነት ናቸው?

በሕይወታችን አስፈላጊውን ስኬት እንዳናገኝ ብዙ እንቅፋት ሊሆኑ ብን የሚችሉ ሁኔታዎች አሉ። ለእነዚህ ሁኔታዎች “እምቢ” ለማለት አቅም ከሌለን፣ የምንጠብቀውን ዓይነት ውጤት ማግኘት አንችልም። ኃጢአት ነት ያላቸው ባይመስሉም በሕይወታችን አንዳንድ “ዕምቢ” ያልናቸው ነገሮች አሉ። እግዚአብሔር የለጠንን አገልግሎት እንደሚገባው ለመፈጸም፣ ጥሩ ውጤት እንዳናገኝ እንቅፋት ለሚሆኑብን ነገሮች፤

- ለምሳሌ ብዙ ሰዓት ቴሌቪዥን ማየት፣ ማንንም የማይገነዝብ አሉ ባልታወረ ለመስማትም ሆነ ለማውራት “እምቢ” ማለት አስፈላጊ ነው። እንዲሁም ስንፍና፣ በተለያዩ መንገድ ሊያጠቁን ለሚሞክሩ፣ ለማችንና ዝናችንን ለማጥፋት የሚታገሉንን ለመከላከልም ሆነ መልሶ ለማጥቃት ጊዜያችንን ማባከን የለብንም።

ለእነዚህ ለእነዚህና እነዚህን ለሚመለስሉ ስሜት ገዳዮች፣ ስለ እነርሱ በማለብ ጊዜያችን እንዳይባከን፣ ለላማችን እንዳይጠፋ “እምቢ” ማለት

መቻል አለብን። “እምቢ” ማለትን መለማመድ ያለብን ጤናማ ካልሆኑ ሁኔታዎች ብቻ ባይሆን፣ መርዘኛ ከሆኑ (Toxic) ሰዎች ጭምር ነው። ሄኔሪ ከላውድና ጆን ታወንሰንድ በሕብረት በጸፉት መጽሐፋቸው፤

- “መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) ምን ዓይነት ሰዎች እንደሆኑ ይዘረዝራሉ።³¹ “መርዘኛ ሰዎች” በፍላጎታችን ላይ እሉታዊ ወይም አፍራሽ የሆነ ተጽዕኖ የሚያደርሱ ናቸው። ጥቂት ደቂቃ አብረናቸው ብናሳልፍ ግራ ተጋብተን፣ ተስፋ ቆርጠን፣ የተሸናፊነት ስሜት ተሰምቶን እንሄዳለን።
- “መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) ጉልበታችንን፣ የነበረንን መነቃቃት፣ ሀልማችንን፣ ዕድገታችንን ከውስጣችን ጨምቀው የሚያወጡ ናቸው። ይህን ሰንል ፊት ለፊት የሚነግሩን ስንሳሳት የሚያርሙን ሰዎች አያስፈልጉንም ማለት አይደለም።
- “መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) ችግራቸው ማረማቸው ወይም ፊት ለፊት መናገራቸው ባይሆን፣ ሁልጊዜ በሰው አፅምሮ ውስጥ የሚያስከትሉት ውጤት ገንቢ ባይሆን፣ አፍራሽ በመሆኑ ነው። እንዲህ ዓይነቶቹን ሰዎች “እምቢ” ማለት መቻል አለብን።

“መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) እንዴት ዓይነት ናቸው? ጥቂቶቹን ከዚህ በታች ለማሳየት እንሞክራለን።

8.1. ሰውን በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ ሰዎች (The Controllers)

ሌሎችን የመጫን፣ በቁጥጥር ሥር የማድረግ ዝንባሌ ወይም ባሕሪ ያላቸው አንዳንድ ሰዎች አሉ። እንዲህ ዓይነት ሰዎችን በቅርብ የምናውቅ ከሆነ፣ የሰውን ሕይወት መራራ ሲያደርጉ ስላየን፣ በምንም ዓይነት እነርሱን መምስል አንፈልግም። “ሰውን በቁጥጥራ ሥር የማድረግ ባሕሪ ይኖረኝ ይሆን?” ብለን ራሳችንን መጠየቁ መጥፎ አይደለም። መጠኑና ዓይነቱ ይለያይ እንጂ፣ ሁላችንም አንዳንድ ጊዜ ይህን ዓይነት ጠባይ ይታይብን ይሆናል። ይህን ዓይነት ባሕሪ በሰው ሁሉ ላይ አናሳይም

³¹ Henry Cloud & John Townsend. It's Not My Fault, Integrity Publishers, Nashville, TN, 1973.

ይሆናል። “እንወዳቸዋለን” በምንላቸው ልጆቻችን ላይ፣ በልጅነት ዘመናቸው ብቻ ሳይሆን ካደጉም በኋላ፣ የራሳቸውን ቤት መሥርተው መኖር ከጀመሩም በኋላ በማወቅም ሆነ ባለማወቅ በቁጥጥራችን ሥር የማድረግ ዝንባሌ ይኖረን ይሆናል። ብዙ ምክር ስናበዛባቸው፣ ወልጆች በመሆናችን በአከብሮት ዝም ይበሉን እንጂ፣ ድፍረት ኖሯቸው ቢናገሩ፣ “ተውኝ! የራሴን ኑሮ ልኑር፤ እናንተን ለመሆን ብልልግ እንኳን እናንተን መሆን አልቻልንም፤ እግዚአብሔር ልዩ አድርጎ ፈጥሮኛል። በቁጥጥራችሁ ሥር ልታውሱኝ አትሞክሩ” ይሉን ነበር። ማንኛውም ሰው “ሌላውን በቁጥጥራ ሥር ለማድረግ የምጥብር ሰው እሆን ይሆን?” ብሎ ራሱን መመርመር አለበት። ይህን ዓይነት ባሕሪ ያላቸው ሰዎች ብዙ ጊዜ ግጭት ይበዛባቸዋል። “እንወደዋለን” ከሚሉት ሰው ጋር አንኳን በሰላም መኖር አይችሉም።

ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ (Controllers) እንዴት ዓይነት ሰዎች ናቸው? ብዙዎቹ ይህን ዓይነት ባሕሪ ወይም ዝንባሌ እንዳላቸው አያውቁም። ይሄ ባሕሪያቸው በግልጽ የሚታይ ከሆነ፣ ድርጊታቸው ትክክል እንዳልሆነ ሲነገራቸው፣ ፈገግ ይሉና።

- “አዎን! በመጠኑ ይህን ዓይነት ባሕሪ ይታይብኝ ይሆናል! አንዳንድ መስተካከል ያለበትን ነገር ሳይ ወይም ልክ ያልሆነ ነገር ሲያጋጥመኝ ዝም ብዬ ማለፍ አይሆንልኝም። ሁሉ ነገር ልክ ቢሆን ኖሮ፣ አርፌ እቀመጥ ነበር”

በማለት ለባሕሪያቸው ምክንያት ለመስጠት ይሞክራሉ። ሚስታቸውን በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ ባሎች።

- “ቀደም ብላ አታሰብም... ሁሉ ነገር የሚታያት መጨረሻ ላይ ነው... እግዚአብሔር በሰጠን አንገል ከሁለት አንዳችን መጠቀም መቻላችን ጥሩ ነው። እርሷ ጥሩ አድርጋ ብትሠራው እኔ ጣልቃ አልገባም ነበር” በማለት ራሳቸውን ይከላከላሉ።

አንዳንዶች ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉት ቤተሰብ ዋናው በመሆኑ፣ የራሳቸውም ሆነ በቁጥጥራቸው ሥር ሊያውሉት የሚሞክሩትም ሰው ባሕሪ በግልጽ አይታያቸውም። ሌላውን በቁጥጥራቸው ሥር ለማዋል የተለያዩ መንገድ ይጠቀማሉ። ስምሳሌ ባሏን በእርሷ ቁጥጥር ሥር ለማዋል የምትፈልግ ሚስት፤

- “ለብቻዬ መሆን እፈራለሁና ትተኸኝ አትሂድ” ትለዋለች። እርሱም የትም ቦታ ሲሄድ የግድ ይዟት መሄድ አለበት። ምክንያቱ “ያመኛል... እፈራለሁ...” የሚል ነው።

አንዳንዶች ደግሞ በቁጥጥራቸው ሥር ሊያውሉት የሚፈልጉትን ሰው የበደለኛነት ስሜት (Guilt) እንዲሰማው በማድረግ ነው።

- ባል ሚስቱን “ካምንቱን ሙሉ ወገቤ እስኪበጠስ ድረስ ሠራሁ” ማለት ማለት ልጆችን ሳለጠና፣ ሥርዓት ሳሰይዝ ደክምኩ... ቅዳሜና ሕሁድ ከጓደኞቼ ጋር ትንሽ ብዝሃና የሚበዛብኝ ይመስልኛል?” ብሎ ይጠይቃል። እምቢ አንዳትል የበደለኛነት ስሜት ለሰሚያላ ጨንቃት ላትወድ “እሺ!” ትላለች።

ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ (Controllers) ሰዎች፣ በተለያዩ መንገድ የሌላውን ሰው ፈቃድ ችላ ብለው የራሳቸውን ፈቃድ የሚያስፈጽሙ፣ በጣም ዘዴኞች በመሆናቸው፣ ሌላውን “እሺ!” የማለገጥ ጥበብ ያላቸው ናቸው። ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ መሆናቸው ሳይታወቅባቸው ፍላጎታቸውን ይፈጽማሉ። “ማንም ሰው በቁጥጥሩ ሥር ሊያደርገኝ አይችልም” የሚሉትንም የማሸነፍ አቅም ያላቸው ናቸው። ብዙዎች በተለይ ሰውን ሁሉ ማስደሰት አለብን ብለው የሚያምኑትን በቀላሉ በቁጥጥራቸው ሥር ማዋል ይችላሉ። አንዳንዶች ለተጠየቁት ነገር ሁሉ “እሺ!” ካላሉ ክርስቲያኖች ያልሆኑ መስሎ ይሰማቸዋል። በልጓም እንደሚመራው ፈረስ በሌላው ሰው ቁጥጥር ሥር እየዋሉ፣ ክርስቲያን በመሆናቸው እሺ ባይነት ከእነርሱ የሚጠበቅባቸው መስሎ የሚሰማቸው አሉ።

በክርስቶስ ሕይወት ውስጥ ሁልጊዜ እሺ ባይነት ይታይ ነበር? ቸርና ደግ ቢሆንም ማንም በቁጥጥሩ ሥር ሊያውለው የይፈረ ሰው ግን አልነበረም። ስለ መስቀል ሞቱ እንኳን።

- “ሕይወቴን በፈቃዴ አሳልፌ እሰጣለሁ እንጂ ከእኔ የሚወስዱት ግንም የሰም፤ ሕይወቴን አሳልፌ ስመስጠትና መልኬም ለሙወሰድ መብት አለኝ” ይላል (ዮሐ. 10:18)።

ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ (Controllers) ሰዎች ከውስጥ የሚሰማቸው ስሜት አላ። ከውጪ ሲታዩ ምንም ያህል

ኃይለኛ፣ ወይም አምባ ገነን ይምሰሉ እንጂ፣ በውስጣቸው ግን ፍርሃትና ስጋት ያለባቸው ናቸው። ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ (Controllors) ሰዎች “እኔ ያልኩት ብቻ ይሁን” የሚሉ ናቸው። የራሳቸውን ምችት ለመጠበቅ የግድ ሁልጊዜ ሌላውን በቁጥጥራቸው ሥር የማዋል ፍላጎት ያላቸው ናቸው። ራሳቸውን ከጭንቀትና ከፍርሃት ለመጠበቅ ሁልጊዜ የግድ ሌላውን ሰው በቁጥጥራቸው ሥር ማድረግ ያለባቸው መስሎ ይታያቸዋል። “መርዛም ሰዎች” (Toxic People) ሌላውን በቁጥጥራቸው ሥር የሚያደርጉ ናቸው።

8.2. “መርዛኛ ሰዎች” ቀናተኛ የሆኑ ሰዎች ናቸው (Toxic People)

የሌላው ሰው ውድቀት ወይም መሸነፍ ደስ የሚያሰኛቸው፣ የሌላው ሰው ሰኬት ወይም ድል የሚያበላጫቸው፣ ጤናማ ያልሆነ አስተሳሰብ ያላቸው አንዳንድ ሰዎች አሉ። እንደነዚህ ዓይነት ሰዎች ውስጣቸው በኃይለኛ ቅናት የተሞላ ነው። አምነው አይቀበሉት እንጂ፣ ከውስጣቸው ባይነት የሚሰማቸው ናቸው። የሌላው ሰው ሰኬት እነርሱን የሚነዳ ወይም አንቅፋት የማይፈጥርባቸው ቢሆንም፣ በመደሰት ፈንታ ያበላጫቸዋል። በሌላው ሰው በመቅናት ፈንታ እርሱ ያገኘውን ዓይነት ሰኬት ለማግኘት በበኩላቸው ምንም ዓይነት ጥረት ለማድረግ የማይፈልጉ ናቸው። ጤናማ ባልሆነ መንገድ የሌሎችን ህልም አጥፊዎች ወይም ገዳዮች ናቸው።

- “ያደፋፍረኛል” ብሎ ለሚያስበው የቅርብ ጓደኛው፣ “ዘመኔን መላ የኩሊ ሥራ እየሠራሁ መኖር አልፈልግም” ትምህርት ቤት ገዛቸው ራሴን የግድ ማሻሻል አለብኝ” ይለዋል። የቅርብ ጓደኛውም በድንጋጤ ተሞልቶ፣ “ተምረህ ምን ልትሆን ነው? የተማሩት ሰብአንተ በምን ይሻላሉ? ማስትሬት ዲግሪ ኖሯቸው ታክሲ የሚነዱ ሰዎች ለንት እንዳሉ ታውቃለህ? ይልቁንስ ጥሩ ሥራህን ትተህ ከመውጣት ተጨማሪ ለዓት እየሠራህ ኑርህን ብታሸንፍ ይሻላል” ይሉታል።

ይህን የሚሉት የዚያ ሰው ተቆርቋሪ በመምሰል እንጂ፣ በቅናት ምክንያት የዚያን የጓደኛቸውን ህልም ለመግደል የሰጡት ምክር መሰሉ አንዳይታይ አሰራላቸውን ጥንቃቄ በማድረግ ነው። የራሳቸውን ሰኬት ሸንትን የሚሸፍኑት፣ በሌላው ሰው ተሸናፊነት ነው። በግልጽ ባይናገሩትም፣ “እኔ ኩሊ ሆኜ ከኖርኩ፣ ጓደኛዬም ኩሊ ሆኖ ይኑር” ማለታቸው ነው። እሚረካ የሚኖሩ ብዙ ኢትዮጵያውያን ቀናተኛ የሆኑ ሰዎች በሚሰጧቸው ትክክል ባልሆነ ምክር ምክንያት ለራሳቸው ዕድገት የከለከሉ፣ በትግል የሚኖሩ ሰዎች ብዙዎች ናቸው። የቀናተኛ ሰዎችን ምክር “ዕምቢ” የማለት አቅም ሊኖራቸው ይገባል። ገንቢ ያልሆነ ምክር የሚሰጣቸው ሰው፣ ለአነርሱ ወደ እሚረካ መምጣት ዋና ቁልፍ ወይም ምክንያት ሊሆን ይችላል። ስለዚህ ሊመሰገን ይገባል። ይሁን እንጂ፣ “እኔ አሰ መጥኛው ከእኔ ሊበልጥ አይገባም” ማለት ግን ትክክል አይደለም። ምክር ሰሚውም፣ “እርሱ ማደግ ካልፈለገ፣ እኔ እፈልጋለሁ” በማለት በድፍረት መካሪውን “እምቢ” የማለት አቅም ሊኖረው ይገባል። የሚቀናባችሁ ሰው እንዳለ የምታውቁ ከሆነ፣ ከእርሱ ምንም ዓይነት ምክርም ሆነ አስተያየት እንደማትፈልጉ ፊት ስፊት መንገር ያስፈልጋል። እንዲህ ዓይነት ወዳጅ ወይም ጓደኛ ስለማያስፈልጋችሁ፣ “ይህን ሰው ፊት ለፊት በመናገሩ ወዳጅነቱን አጣ ይሆናል” ብላችሁ መፍራት አያስፈልጋችሁም። “ምክርህንም ሆነ አስተያየትህን አልፈልግም” ስትሉት በጅ የማይል ከሆነ፣ ያንን ሰው በርቀት መያዝ ያስፈልጋል።

8.8. “መርዛኛ ሰዎች” አሉታዊ (አፍራሽ) የሆኑ ሰዎች ናቸው (Toxic People)

“መርዛኛ ሰዎች” (Toxic People) አሉታዊ ወይም አፍራሽ ሰዎች ናቸው። አንዳንድ ሰዎች በባሕሪያቸው ሁልጊዜ ነገርን አጣመው የሚናገሩ ናቸው። በዚህ ምክንያት በሰው ሕይወት ውስጥ “አሉታዊ” የሆነ ፍሬ የሚያፈሩ ናቸው። ነገርን ሁሉ የሚያዩት አጨልመው ስለሆነ፣ ተስፋ አስቆራጮች ናቸው። ለተጠጋቸው ሰው የሚሰጡት አስተያየት ከዚህ በታች የጠቀስናቸውን ይመስላል።

■ “እያሠሩ መግር ፈጽሞ አይቻልም። እኔም ብዙ ጊዜ ሞክረው አልተሳካልኝም። ከሥራ ወጥተህ፤ ደክሞህ ውለህ እንደገና ወደ ትምህርት ቤት መሄድ ከሰው አቅም በላይ ነው...”

■ “ከበደትህን ለመቀነስ ስትታገል አይሃለሁ። በየወሩ ለጂም የምታወጣውን ገንዘብ ብታጠራቅመውና አንድ ነገር ብትሠራበት ይሻላል። አሁን ብትቀንስ ትንሽ ቆይተህ መጨመርህ አይቀርም። ለመቀነስ የምታደርገው መከራ አይቀጥልም፤ ትንሽ ቆይተህ ታቆማለህ...”

■ “ይህን ቤት በጽዳት መያዝ አትችይም። አሁን ብታስተካክይው፤ ብታጸጂው ትንሽ ቆይቶ ምስቅልቅሉ መውጣቱ አይቀርም። ለምን እንዲሁ ትደክሚያለሽ?... ”

እነዚህ “መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) ተስፋ አስቆራጭ ወይም አፍራሽ የሚሆኑት በሌሎች ሰዎች ሕይወት ላይ ብቻ ሳይሆን በራሳቸውም ሕይወት ላይ ነው። በራሳቸው ላይ እንደ ምርጫቸው የፈለጉትን ማድረግ ይችላሉ። በእኛ ሕይወት ውስጥ መርዘኛውን እንዳይረጨ ግን “እምቢ!” የማለት አቅም ወይም ጉልበት እንዲኖረን ያስፈልጋል። ራዕያችንን ተግባራዊ ለማድረግ ጊዜን፤ ጉልበትን፤ መውደቅ መነሳትን ይጠይቃል። አፍራሽ ወይም ተስፋ አስቆራጭ የሆነውን አስተያየታቸውን ወደ አዕምሯችን በመርጨት ራዕያችንን እንዲያጨናግፉ ብርቱ ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። አንዳንዴም ተስፋ አስቆራጭ የሆነ አስተያየት ለሚሰጡን ፊት ለፊት ወይም በግልጽ “ለማድረግ ዕቅድ አድርጌ የተነሳሁት፤ ከውስጤ በጣም ደስ ብሎኝና ተነቃቅኜ ነው። የሚያበረታታኝን እንጂ፤ ተስፋ የሚያስቆርጠኝን አስተያየት መስማት አልፈልግም። የምትነግረኝ ነገር አሉታዊ ከሆነ፤ ራዕዬን ተግባራዊ ለማድረግ ሰሞክር የሚያጋጥሙኝን አንዳንድ ዕንቅፋቶችን ለይቼ እንዳውቅ የሚረዱኝ ከሆነ እነዚያን ለመስማት ፈቃደኛ ነኝ። ነገር ግን ሁልጊዜ የምትነግረኝ ተስፋ እንድቆርጥ የሚያደርገኝን አሉታዊ ነገሮችን ብቻ ከሆነ አስተያየትህን መስማት አልፈልግም” ልንለው ይገባል።

8.4. “መርዘኛ ሰዎች” ችግራቸውን ሌላው እንዲፈታላቸው የሚፈልጉ ናቸው (Toxic People)

ችግር ያሰባቸውን ሰዎች መርዳት በጣም ተገቢ ነው። ይሁን እንጂ፤ እንደነዚህ ዓይነት ሰዎች በሚረዳቸው ሰው ሕይወት ውስጥ “መርዘኛ” (Toxic) የመሆን ዝንባሌ አላቸው። ሁልጊዜ ዕርዳታ ስለሚፈልጉ በራሳቸው መቆምን የመለማመድ ዕድል ያጣሉ። አንዳንድ ሰዎች ችግር፤ መከራ፤ የተቆላለፈ ነገር ወደ ሕይወታቸው እንደ ማግኔት የሚሰቡ ይመስላሉ። ዛሬ መክረናቸው፤ ጥቂት ቆይተው ሌላ ነገር ይዘው ብቅ ይላሉ። ጉልበታችንን፤ ጊዜያችንን ይወስዳሉ። እኛ ከሌለንና ለጥያቄ ያቸው መልስ ካልሰጠን፤ በሕይወት መቆም ወይም መለንበት የማይችሉ መስሎ ይሰማቸዋል። ትዳራቸው ፈርሰባቸው፤ ወይም ለረጅም ጊዜ ከሚሠሩበት መሥሪያ ቤት በመባረራቸው ምክንያት ከፍተኛ ህዘን ደርሰባቸው በውስጣቸው የሚሰማቸውን ህዘን ሲገልጹ፤ ጊዜ ስጥቶ የሚያዳምጠቸው፤ ችግራቸውን የሚፈታላቸው ወይም የሚረዳቸው ሰው ይፈልጋሉ። ራሳቸውን በመርዳት ፈንታ ለትልቁም ሆነ ለትንሹም ሁልጊዜ የሌላውን ዕርዳታ የሚፈልጉ በመሆናቸው እንደነዚህ ዓይነቶቹ “መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) ናቸው።

ገደብ ካላበጀንለት እንዲህ ዓይነቱ ሰው፤ ጊዜያችንን የሚገድል፤ ጉልበታችንን የሚያደክም “መርዘኛ” (Toxic) ሰው መሆን ይችላል። እርግጥ ነው ችግረኞች ሰዎች አስፈላጊውን ዕርዳታ፤ ጊዜና የሚያነቃቃቸው ምክር ያስፈልጋቸዋል። ችግረኞችን መርዳት እንዳለብን መጽሐፍ ቅዱስም “ልጄ ሆይ! ለሌላቸው ችግር መናገር ለማይችሉ ሰዎች አንተ ተናገርላቸው፤ ፍርድ አጥተው ለተጨነቁ ሰዎች መብታቸውን አስከብረላቸው፤ ለእነርሱ ተከራክር፤ በቅንም ፍርድላቸው፤ የድክሞችንና የችግራቸውን መብት ጠብቅ” (ምሳሌ 31:9) በማለት ይመክረናል። የእኛ እርዳታ በእርግጥ የሚያስፈልጋቸው ካሉ፤ ለእነዚያ ሰዎች መስዋዕት ከፍለንም ቢሆን ልንጠነቀቅላቸው ይገባል። ከላይ በገለጽነው ዓይነት “መርዘኛ ሰዎች” (Toxic People) ከሆኑ ግን፤ እንጠቅማቸዋለን ብለን የበለጠ እንዳንነሳቸው መጠንቀቅ ያስፈልገናል። ሁልጊዜ በእኛ ላይ ብቻ እንዲደገፉ፤ የራሳቸው ሰዎች እንዳይሆኑ፤ ሁልጊዜ ምርኩዛቸው አድርገው እንዳይጠቀሙብን እስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለብን። አንዳንድ ጊዜ እኛ ልንሰጣቸው ከምንችለው በላይ ከእኛ የሚፈልጉበት ጊዜ አለ።

ዕርዳታ በሚፈልጉበት ሰዓት፤ “ይደክመው ይሆን?... ተችቶ ይሆን?... ዕረፍት ላይ ይሆን?...” ብለው አይጠይቁም። ያ ሰው ሃያ እራት ሰዓት እነርሱን ብቻ ለማገልገል የተቀመጠ ይመስላቸዋል። ሁል ጊዜ ሲታዘዝቸው ቆይቶ እንድ ቀን “ለልጅልም...” ቢላቸው፤ እንደ ጠላት የሚያዩትም አሉ። እንዲህ ዓይነቶቹ “መርዘኛነት” (Toxic) ያልናቸው ሰዎች፤ ሁልጊዜ “እሺ!” ከማለት ይልቅ፤ እንደ ሁኔታው “እምቢ!” ማለት ሰራላቸውም ሆነ ለሚረዳቸው ሰው ጠቃሚ ነው።

ጭምድ ስምንት

ሳያጣሩ መፍረድ ግጭትን ያባብሳል

“በእኩዓይን ያለውን ግንድ ሳታይ ስለምን በሌላው ሰው ዓይን ያለውን ጉድፍ ትመለከታለህ?”

(ማቴ 7:3)

በሁለቱም ወገን ያለውን እውነት እንደሚገባው ሳንሰማና ሳናጣራ በችኮላ ሰንፈርድ ወይም እስተያየት ሰንሰጥ፤ በሌላው ሰው ሕይወት ላይ ልናደርስ የምንችለው ጉዳት ምን ያህል ከፍተኛ ሊሆን እንደሚችል ብዙ ዎቻችን የተረዳነው እንመስልም። ባልና ሚስት በመካከላቸው አንዳንድ አለመስማማት ሲፈጠር፤ ከሁለት እንዳቸው የምክር ዕርዳታ ፍለጋ ሲሄዱ፤ ዕርዳታ ሰጪው የሁለቱንም ወገን ታሪክ እንደሚገባው ሳይሰማና ሳያጣራ በመፍረዱ፤ ወይም ምክር በመስጠቱ፤ ትዳራቸው የተበላሸባቸው ወይም የፈረሰባቸው እሉ። እንዲሁም የብዙ ዘመን ወዳጆችና ጓደኞች ከላይ በገለጽነው ምክንያት እንድንታቸው የፈረሰ፤ ግጭታቸው በመርገብ ፋንታ የበለጠ የከረረባቸው እንዳሉ ግልጽ ነው።

1. ሳያጣሩ መፍረድ ግጭትን አያረግብም

በሁለት ሰዎች መካከል አለመስማማት ሲፈጠር፤ የሁለቱንም ወገን ሳይሰሙና በአግባቡ ሳያጣሩ እስተያየት መስጠት፤ ወይም መፍረድ፤ ግጭታቸውን በማርገብ ፈንታ የበለጠ ሊያራርቃቸው ስለሚችል ብርቱ

ጥንቃቄ ማድረግ ያስፈልጋል። ለዚህ ጥሩ ምሳሌ አንዲሆንን ይህንን አውነተኛ ታሪክ አቅርቤላችኋለሁ።

እኩል ሌሊት ላይ ሞባይሌ ፎካል ከእንቅልፈ ቀለቀሰች። “ከዚህ በፊት የሚደውል ማን ነው?” ብዬ “ሄሎ!” ስልገ እያለቀሰች “ዝናሽ ነች” (እውነተኛ ሰሟ አይደለም) አለችኝ። የባሏን ስም ጠርታገ “ይኸውልህ እከሌ እስካሁን ቤት አልመጣም። ከጓደኞቼ ጋር ሲጠጣ ነው የሚያመሸው። እስከ መቼ ነው እንቅልፍ አጥቼ እርሱን እየጠበቅሁ የማድረግ? ከዚህ በኋላ ምን ማድረግ አለብኝ?” አለችኝ። እኔም ትንሽ ካረጋጋ ሳት በኋላ “ምናልባት አደጋ ደርሶብትብሆን? ከዚህ በፊት ይህን ያህል አምሸቶ ያውቃል እንዴ?” ብዬ ጠየቅት። ለጠይቅኋት ጥያቄ መልስ በመስጠት ፈንታገ ጋጢአቱን አብዝታ ነገረችኝ። ማምሸት ብቻ ሳይሆን “እንዲያውም ይደበድበኛል...” አለችኝ። ሁኔታው በጣም አሳስበኝ። ይህ ሰው ዛሬ ሚስቱ የገለጸችውን ዓይነት እንዳልሆነ ስለማውቅ የእርሷን ሪፖርት ከመጠራጠር ይልቅ “ይሄ ሰው ምን ሆነ? ጠጪ ሰው አይደለም። የሰላም እንጂ ተደባዳቢ አይደለም! ምን ነካው? ምን ለወጠው?” ብዬ ጠይቅኋት። “አንተ ባታውቀው ነው እንጂ እንዲህ ዓይነት ሰው ነው” አለችኝ።

በአንድ በኩል ፈረድኩበት፤ በሌላ በኩል ደግሞ “የሁለቱንም ወገን በቅድሚያ ማዳመጥ አለብኝ፤ ከእርሷ እንደ ሰማሁት፤ ለእርሱም ዕድል መስጠት አለብኝ” በማለት ከራሴ ጋር ከተነጋገርኩ በኋላ “አይዞሽ! ታገሺ! ብርታቱን ይስጥሽ። እርሱን ነገ አነጋግረዋለሁ” ብዬ አጽናንቼ ተሰናበትኳት። በማግስቱ ለባሏ ደወልኩለትና ሚስቱ ዝናሽ ደውላልኝ እንደ ነበረ ከነገርኩት በኋላ፤ ትላንት ማታ የት እንዳመሽ ጠየቅሁት። የሰጠኝ መልስ የበለጠ አስገረመኝ። “ማታ ዝናሽ ስለ አንዳንድ ነገር እንነጋገር” አለችኝ። እኔም በጣም ደክሞኝ ስለ ነበረ፤ “እባክሽን ሌላ ጊዜ እንነጋገራለን ዛሬ ደክሞኝ ፍልና እረፍት እፈልጋለሁ” አልኳት። በጠባዩዋ “እምቢ! አይሆንም” የሚለውን መልስ መቀበል የማትፈልግ ቤት ስለሆነች፤ ተናደደችና ጫማዎቼን አንስታ ወደ ውጪ ወረወረ

ረቻቸው። እኔም አዝኜ ጫማዬን ለማምጣት ሰወጣኝ በሩን ዘጋችብኝ። ባንኳኳ አልከፍትም አለችኝ። ሁለት በፃት ያህል መኪናዬ ውስጥ ተቀምጦ እንደ ገና አንኳኳሁ። የማትከፍትልኝ መሆኗን ሳውቅ ሌሊቱን መኪናዬ ውስጥ ከማደር “እኔ እከሌ ዘንድ ሄጄ ልደር ብዬ ሄድኩ።” እውነተኛው ታሪክ ይሄ ነው” አለች።

ማንኛውም የምክር አገልግሎት ሰጪ በሁለት ሰዎች መካከል ግጭት ተፈጥሮ ከሁለቱ አንደኛው ዕርዳታ ፍለጋ ወደ አርሱ ዘንድ ቢመጣ፤ በሁለቱም ወገን ያለውን ታሪክ በደንብ ሳይለማ ምክር ለመስጠት ቢሞክር፤ ችግራቸውን በመፍታት ፈንታ ግንኙነታቸውን የበለጠ ሊያበላሽባቸው ስለሚችል፤ አስፈላጊውን ጥንቃቄ ማድረግ አለበት። በተፈጥሮ ሯሾችን መመስገን እንጂ መነቀፍ ስለማንወድ፤ ማንም ሰው ባይነቅፈን፤ ወይም ባይፈርድብን ምን ያህል ደስ ባለን ነበር። ይሁን እንጂ፤ ሥጋ ለባሾች በመሆናችን፤ የራሳችን የሆነ ድካም ስላለን፤ በዚህ ዓለም ውስጥ ከሰዎች ነቀፋና ፍርድ ምንጊዜም ቢሆን ነጻ ሆነን መኖር አንችልም። በተለይ የተነቀፍንው ወይም ሰዎች የፈረዱብን ትክክል ባልሆነ ምክንያት ከሆነ ስሜታችን በጣም ይጎዳል።

ኢየሱስ “...በእናንተ ላይ እንዳይፈረድባችሁ በማንም ሰው ላይ አትፍረዱ” (ማቴ. 7:1) በማለት በግልጽ ቢያስጠነቅቅም፤ አንዱ በሌላው ላይ ሲፈርድ ማየት የተለመደ ነው። ይሄም ምን ያህል ከእግዚአብሔር ቃል ውጪ እንደምንኖር ያሳያል። ደካሞች ስለ ሆንን አልፎ አልፎ ስለ ምናባላሽ ብንነቀፍ፤ “ለምን ተነቀፍኩ?” በማለት ቅሬታችንን ከማለማት ይልቅ ነቀፋውን ለጥቅማችን ማዋል ይገባናል። በሌላ በኩል ደግሞ ያለ አግባብ የምንነቀፍበት ጊዜ አለ። በነቀፋ ውስጥ የምናልፈው አኛ ብቻ ባንሆን፤ ሌሎች ታላላቅ መንፈሳዊ አባቶችም ከእኛ በፊት ያለአግባብ ተነቅፈዋል። እስራኤላውያንን ከግብጽ ምድር ያወጣው ታላቅ መሪ የነበረው ሙሴም በመነቀፍ ሕይወት ውስጥ አልፏል። እግዚአብሔር እንዲያደርግ የጠየቀውን ነገር የሚያደርግ ሰው ቢሆንም፤ ሥልጣን የተጠሙ አንዳንድ ሰዎች በእርሱ ላይ ተቃውሟቸውን ያሰሙ ነበር። ተቃውሞ የማንንም ሰው ስሜት የመጉዳት ኃይል ስላለው፤ ሙሴም ሰው ስለሆነ ጉዳት አልተሰማውም አንልም። ይሁን እንጂ፤ እግዚአብሔር የሰጠውን ኃላፊነት በተቃውሞ ምክንያት ችላ ያለ ሰው አልነበረም።

የእግዚአብሔርን ፈቃድ የሚከተሉ እውነተኛ መሪዎች የተጠሩበትን ኃላፊነት ሲፈጽሙ ወዳጅ ወይም ደጋፊ እንደሚያሳጣቸው ቢያውቁም፤ በእመክብት ጸንተው ይቆማሉ። አገልግሎታቸውን የሚፈጽሙት “ሰዎች ምን ያላሉ” በሚለው አሳብ ላይ ተመሥርተው ሳይሆን፤ “እግዚአብሔር ምን ይላል?” በሚለው ላይ ነው።

2. በመፍረድና አስተውሎ በመረዳት መካከል ያለው ልዩነት

2.1. “መፍረድ” (Judgment)

“መፍረድ” (Judgment) ማለት “አስተውሎ መረዳት” (Discernment) ይሆን? በእነዚህ ሁለት ሀሳቦች መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው? ይህንን ለይቶ ለመረዳት፤ አዲስ ኪዳን መጀመሪያ በተጻፈበት የግርክ ቋንቋ የተገለጸበትን ቃል ማወቅ ይጠቅማል። “መፍረድ” የሚለውን ቃል በግሪክ ቋንቋ “ክሪኖ” (Krino) ሲለው፤ ትርጉሙም “ፍርድ መስጠት፤ የፍርድ ውሳኔ፤ በአዕምሮም ሆነ በሕጋዊ መንገድ መፍረድ፤ መወሰን” ማለት ነው።

ምሳሌ፡ አንድ ቤተሰብ የቤተ ክርስቲያን የአምልኮት ፕሮግራም ጨርሰው ወደ ቤታቸው ሲሄዱ፤ በመንገድ ላይ ስለ ነበራቸው የአምልኮ ጊዜ ይነጋገሩ ነበር። እባትየው አስተያየት ሲሰጥ፤ “ዛሬ መጋቢት የሰበከው ሰብከት ፈጽሞ አልጣመችም። ምን ማለት እንደ ፈለገም እልገባኝም። በቂ ጊዜ ውስዶ አልተዘጋጀም። መጽሐፍ ቅዱስን የማንበቢያ ጊዜም ያለው እይመስለኝም። ሁልጊዜ በየቤቱ ሲዞር ነው የማየው። የሚሰቱን አለባበስ አይታችኋል? የሲኒማ አክተር ነው የምትመስለው። ልጆቻቸው ደግሞ ለአምልኮ ቤተ ክርስቲያን አይገቡም። ውጪ ሲራገጡ ነው የሚቆዩት። የራሱን ቤት ማስተዳደር ሳይችል እንዴት የእግዚአብሔርን ቤት ማስተዳደር ይችላል?” አለ። ይሄ ምሳሌ “አስተውሎ መረዳት” ነው ወይስ በመጋቢው ላይ “መፍረድ” ነው? ከላይ የሰበከውን መግለጫ መሠረት አድርገን ብንመረምር፤ ይህ ሰው መፍረዱ እንደሆነ በጣም ግልጽ ነው።

(1) በሌላው የሚፈርድ ሰው ግልጽ በሆነው ድካማቸው ላይ ይፈርዳል። ያልተረዳው ነገር ግን፤ ያንን ሰው በፈረደበት ነገር ላይ፤ ራሱም ነጻ አለመሆኑን ወይም ያላሸነፈው ድክመት መሆኑን አለመረዳቱ ነው።

- “በሌላው ሰው ላይ የምትፈርድ (ክሪኖ) አንተ ለራህ የምታመካኘው የለህም፤ ምክንያቱም በሌላው ሰው ስትፈርድ በራህ ላይ ትፈርዳለህ፤ አንተ በሰው ላይ እየፈረድህ ያ የፈረድህበት ሰው የሚያደርገውን ታደርጋለህ” (ሮሜ 2:1)።
- “ታዲያ አንዱ በሌላው ሰው ላይ ስምን ይፈርዳል? (ክሪኖ) አንዱስ ሌላውን ስምን ይንቃል? ሁላችንም እኮ በእግዚአብሔር የፍርድ ወንበር ፊት እንቀርባለን” (ሮሜ 14:10)።

(2) በሌላው የሚፈርድ ሰው፤ ሰው የነገረውን፤ ሲባል የሰማውን መሠረት በማድረግ “እንዲህ ነው” ብሎ የነገሩን ትክክለኛነት ሳያረጋግጥ ብያኔውን (ፍርዱን) ይሰጣል።

- “በቅንነት ፍረዱ (ክሪኖ) እንጂ የሰው ፊት አይታችሁ በማዳላት አትፍረዱ” (ዮሐ. 7:24)።
- “በሕጋችን መሠረት አንድ ሰው የነገሰ መልስ አስቀድሞ ሳይሰጥ ስትና ምን እንዳደረገ ሳይታወቅ ይፈረድበታልን? አላቸው” (ዮሐ. 7:51)።
- “ወንድሞቼ ሆይ! እርስ በእርሳችሁ አትተማሙ፤ ሰውን የሚያማ ወይም በሰው ላይ የሚፈርድ ሕግን ያማል፤ በሕግም ላይ ይፈርዳል፤ በሕግም ላይ ብትፈርዱ፤ ፈራጅ መሆን ነው እንጂ ሕግን ፈጻሚ አይደለህም” (ያዕ. 4:11)።

(3) በሌላው የሚፈርድ ሰው፤ የፈረደበትን ሰው በአደባባይ ያጋልጣል። ይህን ሲያደርግ ሌሎችም፤ ራሳቸው ተመሳሳይ ችግር ያለባቸው ሰዎች እንዲፈርዱበት ማድረግ ነው።

- “በጣም ላይ አትፍረዱ በእናንተም ላይ እይፈረድባችሁም፤ ሌሎችን አትንቀፉ፤ እናንተም አትንቀፉም፤ ይቅር በሉ እናንተም ይቅርታ ታገኛላችሁ” (ሉቃ. 6:37)።

አንዳንድ ክርስቲያኖች ባላቸው አቋም፣ በሚከተሉት የሕይወት መመሪያ፣ በሚወለዱቸው እርምጃዎች፣ በችኮላ ያለአግባብ ተፈርዶባቸው ጉዳት የደረሰባቸው አማኞች በዘመናት ምን ያህል አንደሆኑ አስዘንና ጠይቀን ይሆን? እውነቱን ሳያጣሩ፣ በቂ መረጃ ሳይሰበሰቡ የቤተሰቡ አባል በሆነው አንደኛው ክፍል ላይ ያለአግባብ ተፈርዶበት፣ በዚህ ምክንያት የፈረሱ ትዳሮች ምን ያህል ይሆኑ? አንዳንዶች የዘሩት የጥርጣሬ ዘር አብቅሎ፣ ለረጅም ጊዜ ወዳጆች የነበሩትን፣ የሰንቆቹን ፍቅር እንዳቀዘቀዙ፣ እንደነታቸውን እንዳፈረሱ ማን ያውቃል? በዚህ ዓይነት ስንት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያናትና ቤተ እምነቶች በዓለም የነበራቸው መልካም ምስክርነት እንደተበላሸባቸው ማን ያውቃል? መንፈሳዊ ብስለት በሌላቸው ሰዎች ያለአግባብ ተፈርዶባቸው ከአግዚአብሔር ቤት እንዲሸሹ የተደረጉ፣ መንፈሳዊ ሕይወታቸው እንዲቀዘቅዝና በመጨረሻም ከቤተ ክርስቲያን ሕብረት እንዲወጡ የሆኑ ክርስቲያኖች፣ ሁኔታው አስደንግጧቸው የጠፋ ነፍሳት፣ የፈረሱ ትዳሮች ብዛት፣ ቤታቸው ብቻ ይቁጠራቸው። ለዚህ ጥፋት ዋና ምክንያት ጥበብና ማስተዋል የጎደላቸው አንዳንድ ሰዎች በሌላው ሰው ሕይወት ላይ ትክክል ያልሆነ ፍርድና ትችት በማስተላለፋቸው ነው።

ሰሜታችን የደነዘዘ ካልሆነ በስተቀር፣ ባስተላለፍነው ፍርድና ትችት፣ ሌላው ወገናችን ሲደማና ሲቆስል ጉዳቱ ሳይሰማንና ሳይቆረቁረን አይቀርም። “በጦር ሜዳ የቆሰሉትን ቁስለኞቻቸውን መልሰው የሚያቆሱ ክርስቲያኖች ብቻ ናቸው” በማለት በዓለማውያን ዘንድ አስተያየት የሚሰጥብን ለምን ይሆን? አባባላቸው በመጠኑም ቢሆን እውነትነት እንዳለው አንክድም። ታዲያ የቆሰለውን መልሰን የምናቆስለው ስምን ይሆን? በኢትዮጵያ መንፈሳዊ እንቅስቃሴ ውስጥ ቀደም ሲል ብዙ መልካም የሆኑ ሥራዎች ተሠርተዋል። ይሁን እንጂ፣ ከብዙ ዓመት በኋላ በዕድሜም፣ በአዕምሮም፣ እንዲሁም በክርስትና ሕይወታችን ከበሰልን በኋላ መለስ ብለን ሠርተን ያለፍነውን ለንመልከት፣ በተለይ በሌላው ላይ ያስተላለፍናቸው ፍርዶችና ውሳኔዎች ያላፍሩናል። አላዛኝ የሚሆነው ግን፣ እነዚያን ስህተቶች ተመልሰን ዛሬም የምናደርጋቸው ከሆነ አቋማችንን በጥንቃቄ መመርመር ሳይስፈልገን አይቀርም።

ማርያም እጅግ ውድ የሆነና የከበረ የፍርዶስ ሸቶ የሞላችበትን የአልባስጥሮስ ብልቃጥ ይዛ መጥታ፣ ብልቃጡን ስብራ ሽቶውን በኢየሱስ ራስ

ላይ በማፍሰሷ፣ በወቅቱ እዚያ በነበሩት ሰዎች ትልቅ ነቀፋና ተቃውሞ ደረሰባት (ማር. 14:3-5)። ማርያም ያደረገችው ነገር መልካም ቢሆንም ትልቅ ተቃውሞና እንዲሁም ነቀፋ አስከተለባት። ነቀፋው የመጣው ከውጪ ሳይሆን፣ “ኢየሱስን እንወደዋለን” ከሚሉት ደቀ መዛሙርቱ መካከል ነበር። ነቀፋው የመጣው ኢየሱስን ከማያውቁት፣ ከሚጠሉትና ሊገድሉት ከሚፈልጉት፣ ለሃይማኖታቸው ከሚቆረቆሩ ፈረሳውያንና ሰዱቃውያን፣ “የተሰጠው ሰጦታ ይበዛበታል” ከሚሉት ሰዎች መካከል ቢሆን ኖሮ ይህን ያህል አይደንቀንም ነበር። ነቀፋው “እናከብረዋለን፣ እንወደዋለን” ከሚሉት ከራሱ ደቀ መዛሙርት መሆኑ ማርያምን ምን እንደተሰማት አናውቅም። ስሜቷ ግን በጣም እንደተጎዳ አንጠራጠርም። ማርያም የማያስወቅሰው ሲያስወቅሳት፣ የማያስነቅፈው ሲያበነቅፋት ስታይ ስሜቷ ይጎዳ እንጂ፣ የሚከላከልላት፣ የወደደችውና በሰጦታዋ ልታከብረው የምትፈልገው ጌታ አጠገቧ በላ ነበረ ጣልቃ ገብቶ የነቃፊ ዎቿን አፍ አዘጋላት።

- “...ተውዋት! ሰለምን ታሰጧንቋታላችሁ? እርሷ ለእኔ መልካም ነገር አድርጋለች...” በማለት (ማር. 14:6) ኢየሱስ ያስጨንቋት የነበሩትን ተቃዋሚዎቿን ዝም አስነሳት።
- “ያለአግባብ ሲፈረድብን፣ ስንነቀፍ፣ ያላልነውን እንዳልን ሆኖ ስንከሰስ በሲድብ ድንጋይ ስንደበደብ፣ የት ነው ጌታ ያለው? በዚህ ሁሉ ውስጥ የእርሱ ሚና ምንድነው? ነቀፋውና ተቃውሞው ለብርብራችንን ሲያወግን ጌታ ምን ይላል? ለማርያም ጣልቃ ገብቶ ተቃዋሚዎቿን ሁሉ ዝም እንዳስነሳት፣ ለእኛ ለምን አያደርግም?” ብለን መጠየቃችን አይቀርም።
- ዳዊት ተቃዋሚዎቹን ሲገልጽ፣ “ሰው እንደሚበሉ አንበሶች የሆኑ ጠላቶች ከበውኛል፤ ጥርሳቸው እንደ ጦርና እንደ ፍላጻ ነው። ምላሳቸው እንደ ተሳለ ሰይፍ ነው፤ ጠላቶቹ እኔን ለመያዝ ወጥመድ ዘርግተውብኛል” ይላል (መዝ. 57:4)።

ያለአግባብ ተፈርዶብን፣ ተነቅፊን ይሆናል። ከተፈረደብን ነገር ወዲያው፣ በቅርቡ፣ ወይም ቆይተን ነጻ የምንወጣበት ጊዜ ይኖራል። ምናልባት በዚህ ምድር ነጻ መሆን ባንችል፣ በአግዚአብሔር ፊት ስንቀርብ ከተፈረደብን ነገር ነጻ መሆናችን አይቀርምና፣ ተቃዋሚዎቻችን ያደረሱ

ብንን ጉዳት በአዕምሯችን ማብሰልሰሉ ምንም አይጠቅመንም። የማይታየው የእግዚአብሔር እጅ በሚያስደንቅ ሁኔታ ከተቃዋሚዎቻችን እጅ ያድነናል።

2.2. አስተውሎ መረዳት (Discernment)

“አስተውሎ መረዳት” (Discernment) - የግሪኩ ቋንቋ በሦስት የተለያዩ ቃላት ይገልጻል።³²

- “ዶክሚዝም” (Dokimazo) - “መፈተን፣ መመርመር፣ መተርጎም፣ ማረጋገጥ፣ በግልጽ ማሳየት...”
 - “አናክሪኖ” (Anakrino) - “ጥያቄ መጠየቅ፣ መፈተን፣ መገምገም፣ በጥንቃቄና በጥልቀት መመርመር...”
 - “ዲያክሪኖ” (Diakrino) - “ሰይፋዊ ማወቅ፣ በጥንቃቄ መመዘን...”
- ➔ ምሳሌ፣ አስተማሪው ከተማሪዎቹ መካከል አንዱን ሦስት ፈተና በተከታታይ ከማለፊያው ነጥብ በታች በማግኘቱ ተማሪው በተወሰነ ሰዓት ቢሮው እንዲመጣ ነገረው። በተባለው ሰዓት ቢሮው ቢመጣ፣ “በማከታተል ሦስት ፈተና ወደቅህ። በዚህ ዓይነት ከቀጠልክ ወደሚቀጥለው ክፍል አታልፍም። ችግርህ ምንድነው? ውጤትህን ከፍ ለማድረግ እኔ ልረዳህ የምችለው ነገር ምንድነው?” ብሎ ጠየቀው። ይሄ አስተማሪ በተማሪዎቹ ፊት “ወድቀኃል...” አላለውም። ወይም ለሌሎች ተማሪዎች ስለ እርሱ መውደቅ አልተናገረም። በልጁ ላይ ከመፍረድ ይልቅ፣ የልጁን ድካም ለመረዳት እንደሞከረ እናያለን። እዚህ ላይ አስተማሪው ፊሪጅ ሆኖ አይታይም።

“አስተውሎ መረዳት” (Discernment)

ሀ) “አስተውሎ መረዳት” (Dokimazo) የሚፈልግ ሰው፦

የሌላውን ሰው ድርጊት (ሕይወት) ከመመርመሩ በፊት የግል ሕይወቱን በጥንቃቄ ይመርምራል።

1. “...እያንዳንዱ ሰው የራሱን ሥራ መርምሮ ይፈትን (ዶክሚዝም)...” (ገላት. 6:4)።
2. “...ሕዝቡን ከመብላቱና ይህንንም ጽዋ ከመጠጣቱ በፊት ራሱን መመርመር (ዶክሚዝም) አለበት” (1 ቆሮ. 11:28)።
3. “በእምነት መሆናችሁን ለማረጋገጥ ራሳችሁን መርምሩ፤ ራሳችሁን ፈትኑ...” (2 ቆሮ. 13:5)።

ለ) “አስተውሎ መረዳት” (Anakrino) የሚፈልግ ሰው፦

“እንዲህ ነው” ብሎ ከመደምደሙ በፊት፣ ያቀረባቸው ሀሳቦች አውነትነት ያላቸው መሆናቸውን አስቀድሞ መመርመር አለበት።

1. “የእግዚአብሔር መንፈስ ያለው ግን ሁሉን ነገር መመርመር (አናክሪኖ) ይችላል፤ እርሱ ግን በማንም አይመረመርም” (1 ቆሮ. 2:15)።
2. “ሁሉን ነገር ፈትኑ (አናክሪኖ) መልካም የሆነውን ያዙ” (1 ተሰ. 5:21)።
3. “...መንፈሶች የእግዚአብሔር መሆናቸውንና አለመሆናቸውን መርምሩ” (1 ዮሐ. 4:1)።

ሐ) “አስተውሎ መረዳት” (Diakrino) የሚፈልግ ሰው፦

ችግር መስሎ ስለታየው ነገር፣ ከሚመለከተው ሰው ጋር በግል ይነጋገራል እንጂ፣ በአደባባይ አስተያየት አይሰጥም።

1. “...አንድ ክርስቲያን ሌላውን ክርስቲያን ከሰላ ወደ አረግውያን ፍርድ ቤት መውሰድ ይገዛል?” (1 ቆሮ. 6:6)።
2. “ወንድምህ ቢበድልህ አንተና እርሱ ብቻችሁን ሆናችሁ በደሉን ንገረው፤ ቢሰማህ እንደገና ወንድምህ እንዲሆን ታደርገዋለህ” (ማቴ. 18:15)።

³² Institute in Basic Youth Conflicts. Printed in the United States of America, 1976.

3. በመገሰጽና በመንቀፍ መካከል ያለውን ልዩነት እንወቅ

እግዚአብሔር ልጆቹ ከመስመር ሲወጡ ይገሰጻል። እንዲሁም የቤተ ክርስቲያን መሪዎች የእግዚአብሔርን ሕዝብ ሲመሩ፤ የሚሰቱትን መገሰጽ እንዳለባቸው መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። ጳውሎስ መንፈሳዊ ልጁን ጢሞቴዎስን “ቃሉን ስበከ፤ ቢመችም ባይመችም በማንኛውም ጊዜ ተገተህ ሥራ፤ እያሰረዳህ እየገሰጸህና እየመከርህ በትዕግሥትና በማሰተማር ጽና” በማለት ይመክረዋል (2 ጢሞ. 4:2)። “መገሰጽ” (Reproving) “መፍረድ” (Reviling) ምንድነው? በእነዚህ ሁለት ሀሳቦች መካከል ያለው ልዩነት ምንድነው? ይህንን ለይቶ ለመረዳት አዲስ ኪዳን መጀመሪያ በተጻፈበት የግርክ ቋንቋ የተገለጸበትን ቃል ማወቅ ይጠቅማል። “መገሰጽ” የሚለውን ቃል በግሪክ ቋንቋ በሦስት የተለያዩ ቃላት ይገልጻል።

3.1. መገሰጽ

(ሀ) “እሌንቾ” (Elencho) ሲለው፤ ትርጉሙም “...ስህተቱን መንገር፤ ...በትህትና ማስጠንቀቅ፤ ...ስህተተኛ መሆኑን ማሳመን፤ ...መረጃ መስጠት” ማለት ነው።

(ለ) “ኤፒቲሞ” (Epitimaō) ሲለው፤ “ትዕዛዝ መስጠት፤ ...ማዘዝ፤ ...ማስጠንቀቅ” ማለት ነው።

(ሐ) “ፓራካሎ” (Parakaleo) ሲለው፤ “መለመን፤ ማደፋፈር፤ መጠየቅ፤ ማጽናናት ወዘተ.” ማለት ነው።

የመገሰጽ ዋና ዓላማ ለመስደብ ወይም ለመንቀፍ፤ የሰውየውን ድካም በአደባባይ ለማውራት ሳይሆን፤ ያጠፋውን ወንድም ከገሰጹ በኋላ መልሶ ለመገንባት ነው።

1ኛ፥ በአግባቡ የሚገሰጽ ሰው ዓላማው ያጠፋውን ሰው ከገሰጸውና ካስተካከለው በኋላ መልሶ ለመገንባት መሆን አለበት።

- “...እያሰረዳህና እየገሰጸህና እየመከርህ በትዕግሥትና በማሰተማር ጽና” (2 ጢሞ. 4:2)።

- “...በንጹህ ቃል ሌሎችን መምከርና ይህን ቃል የሚቃወሙትን ሰዎች መገሰጽ ይቻላል” (ቲቶ 1:9)። የመገሰጹን ዓላማ ሲገልጽ “...በእምነት ጤናማዎች እንዲሆኑ” ነው ይላል (ቲቶ 1:13)።

- “እንግዲህ እነዚህን ነገሮች አሰተምር፤ በሙሉ ሥልጣንም ምክር፤ ገሥጽም፤ ማንም አይናቅህ” (ቲቶ 2:15)

2ኛ፥ በአግባቡ የሚገሰጽ ሰው፤ ግላጼው በፍቅርና በእውነት ላይ የተመሠረተ መሆን አለበት። እውነት በፍቅር ተቀምጦ ካልቀረበ፤ የማይመች ይሆናል። እውነት ላይ ካልተመሠረተ ወላዋይ ያደርጋል።

- “እኔ የምወዳቸውን ሁሉ እገሥጽባለሁ፤ እቀጣቸዋለሁም፤ ስለዚህ ትጋ፤ ገሱክም ግባ” (ራዕ. 3:19)።

- “ሌሎች እንዲፈሩ ኃጢአት የሚሠሩትን በሰዎች ሁሉ ፊት ገሥጽ” (1 ጢሞ. 5:20)።

- “...ወንድምህ ቢበድልህ ገሥጸው፤ በበደሉ ከተጸጸተም ይቅር በለው” (ሉቃ. 17:3)።

3ኛ፥ በአግባቡ የሚገሰጽ ሰው፤ እንደፈለገው ሳይሆን፤ ገደቡን ያውቃል።

- “ኸማግሌን እንደ አባትህ አድርገህ ምክረው እንጂ አትገሥጸው...” (1 ጢሞ. 5:1)።

- “የመላእክት አለቃ ሚካኤል እንኳ ስለ ሙሴ አሰከሬን ከዲያብሎስ ጋር በብርቱ በተከራከረ ጊዜ ‘እግዚአብሔር ይገሥጽህ!’ አለው እንጂ የሰድብ ቃል በመናገር ሊፈርድበት አልደፈረም” (ይሁዳ ቁ. 9)።

3.2. መንቀፍ

“መንቀፍ” የሚለውን ቃል በግሪክ ቋንቋ በሦስት የተለያዩ ቃላት ይገልጻል።

- (1) “አነዲዞ” (Oneidizo) ሲለው፤ “መንቀፍ፤ ማውገዝ፤ መስደብ፤ ማንንጠጥ፤ መቆጣት” ማለት ነው።
- (2) “ሎይዶሮ” (Loidoreo)፤ “ሰለ ሌላው ክፉ መናገር፤ መስደብ፤ መንቀፍ፤ ሰም ማጥፋት፤ ጸያፍ ንግግር” ማለት ነው።
- (3) “ብላስፌሞ” (Blasphemeo)፤ “ሰም ማጥፋት፤ እምነት ማሳጣት፤ ክፉ መናገር” ማለት ነው።

(ሀ) ነቃፊ ሰው፤ ዋና ዓላማው አስቀድሞ የፈረደበትን ሰው ድካም ለሌሎች አጋልጦ ለማሳየት ነው።

- “ከኢየሱስ ጋር ከተሰቀሉት ወንጀለኞች አንዱ ኢየሱስን ‘አንተ መሲሕ አይደለህምን? እስኪ በል ራስህንና እኛን አድን!’ እያለ ይሰድበው ነበር” (ሉቃ. 23:39)።
- “ከመንገድ የሚያልፉትም ራሳቸውን እየተቀዱ የሰድብ ናዳ በማውረድ እንዲህ ይሉት ነበር...” (ማር. 15:29)።

(ለ) ነቃፊ ሰው፤ ከነቀፈው ሰው ጋር ምንም ዓይነት ግንኙነት እንዲኖረው አይፈልግም።

- “እነርሱም እንዲህ እያሉ ሰደቡት፤ ‘የእርሱ ደቀ መዝሙር አንተ ነህ፤ እኛ ግን የሙሴ ደቀ መዝሙር ነን’” (ዮሐ.9:28)።
- የሚነቅፍ ሰው፤ የሌላውን ሰው ሲያጠፋ ምንም ወደኋላ አይልም።
- “በእኔ ምክንያት ሰዎች ሲሰድቡአችሁና ሲያሳድዱአችሁ፤ በውሽትም ስማችሁን ሲያጠፉ ደስ ይበላችሁ” (ማቴ. 5:11)።

በመግለጽና በመንቀፍ መካከል ያለውን ልዩነት እንደሚገባ ካለመረዳታቸው የተነሳ አንዳንድ ሰዎች በሌላው ሰው ላይ የሚያደርሱት ጉዳት አይታወቃቸውም። ይነቅፉና፤ ወንድሜን ለማስተካከልና ለማረም ብዬ እንጂ ለመጉዳት አይደለም። ይላሉ። የበለጠ ሀሳቡን ለመረዳት እንድንችል ይህን ምሳሌ አንመልከት።

አንዲት ወጣት ልጅ በወላጆቿ ላይ በማመጽ በጣም ታሰቸግራቸው ነበር። ብዙ ጊዜ እያመሸች፤ ውጪ እያደረች ትመጣ ነበር። ወላጆቿ የሚሰጧትን ምክርም ሆነ ማስጠንቀቂያ መስ

ማትም መቀበልም አትፈልግም ነበር። ወላጆቿ ክርስቲያኖች ናቸው። እንዲያውም አባቷ የቤተ ክርስቲያን ሽማግሌ ነው። ከቤት ከወጣች ከሁለት ወር ስኋላ አንድ ቀን ወደ ወላጆቿ ዘንድ መጥታ፤ ወላጆቿን “በጣም አዝናለሁ! በራሴ መንገድ በመሄድ ስማችሁን በክፉ እስጠርቻለሁ። አሁንም የመጣሁት ማርገዜን ልነግራችሁና ይቅርታ ልጠይቃችሁ ነው። አሁን ወደ ቤቴ መመለስ እፈልጋለሁ። የኃጢአቴን ውጤት በዓይኔ እያየሁት ነውና ይቅርታ ሰጥታችሁ ተቀበሉኝ፤ ከዚህ በኋላ ሕይወቴን ማስተካከል እፈልጋለሁ” አለቻቸው። አባትየውም ሲመልስላት፤ “ከእግዚአብሔርና በቤተሰብሽ ላይ ሰላመጽሽ፤ ስለ ሠራሽው ኃጢአት የግድ ዋጋ መክፈል አለብሽ። ሕይወትሽ ለተቀሩት ልጆቻችን ትምህርት ይሆናል። የአንቺን አርአያ ቢከተሉ ምን እንደሚደርስባቸው ያሳያቸዋል። ስለዚህ ወደ ቤት መምጣትሽን አልደግፍም። እፈለግሽበት ቦታ ድረሺ” በማለት ወደ ቤተሰቧ እንዳትመጣ አደረጋት።

እንዲህ ዓይነቱ ችግር በልጆች ላይ የሚደርስ ብቻ ሳይሆን፤ መላውን ቤተሰብ የሚነካ ነው። አንዳንድ ጊዜ ይህን የመሰለ ችግር ሲፈጠር፤ ወላጆች ችግሩን ወደ መልካም በመለወጥ ፈንታ ሁኔታውን የበለጠ የከፋ እንዲሆን የሚያደርጉት ጊዜ አለ። ይህ አባት ማድረግ የነበረበት ነገር ምን ነበር?

1ኛ፤ ከእግዚአብሔር ፈቃድ ውጪ መውጣት፤ የራሱን ፈቃድ መከተል ምን ዓይነት ችግር ሲያመጣ እንደሚችል በግልጽ ለተቀሩት ልጆቹ መንገር፤

2ኛ፤ ልጁ በወጣትነት ዕድሜዋ ተፈትና የጣላት ምን እንደሆነ በጥሞና ተመልክቶ፤ ራሱም ቢሆን ተመሳሳይ ወይም ሌላ ዓይነት ፈተና ሊጥሰው እንደሚችል ተገንዝቦ የራሱን ልብ መመርመር፤

3ኛ፤ ልጁ ሳታገባ በማርገዜ እፍፈት ለእርሱና ለቤተሰቡ አመጣች በማለት ሀፍረቱን ለመደበቅ ከመሞከር፤ ራሱን ዝቅ አድርጎ፤ እግዚአብሔር የእርሱን ኃጢአት ይቅር ብሎ በዚያው እንደተቀበለው፤ እርሱም ልጁን መቀበል ነበረበት። ከልጅቷ የሚወለደው ሕጻን፤ እግዚአብሔር ቤተሰቡን ለማስተማር የፈለገውን ነገር ልብ ብለው

እንዲያስተውሉ የሚያደርጋቸው እንደሆነ አድርገው በመቀበል ሕጻኑን ማሳደግ ይገባቸው ነበር። ልጁን ወደ ቤተሰቡ መልሶ መገንባት (መቀላቀል) ስላልቻለ፤ ያ አባት ልጁን መገለጹ ሳይሆን፤ በኃይል መጉዳቱ ነው።

4. በችኮላ መፍረድ፤ ሁሉም ሰው ላይ ጉዳት ያደርሳል

ችኮሎ በመፍረድ ሌሎችን የጎዳንበት እኛም የተጎዳንበት ጊዜ አለ። በአዕምሮም በዕድሜም ባልበሰልንበት ዘመን ከሠራናቸው ስህተቶች መካከል እንደኛውና ትልቁ ፍቅር ባልተቀላቀለበት ሁኔታ፤ በወንድሞቻችንና በእህቶቻችን ላይ እናስተላልፈው የነበረው የፍርድ ቃል ነበር። አንዱ ሌላውን ሲጎዳ፤ እርሱ ደግሞ በሌላው ይጎዳል። እርስ በርሳችን ስንቆሳበል፤ አርስ በአርሳችን ስንጎዳ፤ ብዙ ዘመን አላልፈናል። የሚያሳዝነው ግን የአንዳንዶቻችንን የተሳሳተ ፈለግ በመከተል አላግባብ በሌሎች ላይ በመፍረድ ቤተ ክርስቲያንን ለማንጸት ወይም ለመገንባት የሚሞክሩ አሁንም መኖራቸው ነው። አንዱ ያለአግባብ በሌላው ላይ መፍረድ፤ የተፈረደበትን ሰው ይጎዳል አንጂ ቤተ ክርስቲያንን አያንጽም፤ ለአማኞች የቅድስናን መንገድ አያስተምርም። የእምነታቸው አቋም ሳይታወቅላቸው፤ ያልሆኑትን “ናቸው”፤ የሚያምኑትን “አያምኑም” በማለት ልዩ መለያ ተለጥቷቸው ሌሎች እንዳይጠንቀቁ የተደረጉ አማኞች ብዙዎች ናቸው።

አንዳንዶቹ ይህንን የመሰለ አሳዛኝና ክፉ ነገር የሚያደርጉት ለእግዚአብሔርና ለእግዚአብሔር ቤት ተቆርቋሪው ሳይሆን፤ ይቀድመናል ብለው የሚያስቡትን ለው ለመጉዳት እንደሆነ ግልጽ ነው። ይህን ዓይነት የተንኮል ሥራ በሚፈጽሙት ላይ እግዚአብሔር ዝም የሚለው፤ ምሕረቱና ጸጋው ሰፊ ስለሆነ ብቻ ነው አንጂ፤ ስለ ተንኮል ሥራቸው እግዚአብሔር ግድ የለውም፤ ወይም የልባቸውን ክፉትና ተንኮል አላወቀም ማለት አይደለም። በሌላ በኩል ደግሞ አንዳንዶቹ ይህን የሚያደርጉት በልባቸው ተንኮል ይዘው ሳይሆን፤ ለእግዚአብሔር ተቆርቋሪው ቤቱን በዚህ ዓይነት ማጽዳት ያለባቸው ስለሚመስላቸው እንደሆነ ግልጽ ነው። በሌሎች ላይ እንዳንፈርድ፤ በዚህም ዓይነት የቅዱሳንን እንድንትና ፍቅር

እንዳናበላሽ፤ የምናደርጋቸውና የምንወስዳቸው አርምጃዎች ሁሉ ጥንቃቄ የሞላበት ሊሆን ይገባዋል።

በብሉይ ኪዳን ዘመን የእስራኤል መሪዎች በችኮላ ፈርደው ውሳኔውን ተግባር ላይ ከማዋላቸው በፊት ሁኔታውን ጊዜ ወስደው መመርመር በመቻላቸው ምክንያት ትልቅ ዕልቂት በሰው ሕይወት ላይ እንዳይደርስ እንዳደረጉ መጽሐፍ ቅዱስ ይናገራል። የእስራኤል ሕዝብ እግዚአብሔር ቀደም ሲል የሰጣቸውን የተስፋይቱን ምድር በሚያስደንቅ ሁኔታ ጠላቶቻቸውን ድል አድርገው ይዘው ነበር። የሮዳኖስን ከመሻገራቸው በፊት፤ የሮቤልና የጋድ ነገዶች እንዲሁም ግማሹ የምናሴ ነገድ መሪዎች ወደ ሙሴ ሄደው፤ ከዮርዳኖስ በስተምሥራቅ በኩል ያለውን ምድር “ርስት አድርጋችሁ ስጡን፤ የሮዳኖስን ወንዝ ተሻግረን በዚያ እገድን ስጥረ አታድርጉን” (ዘኁ. 32:4) በማለት ጠየቁ። ሙሴም ጥያቄያቸውን ካዳመጠ በኋላ፤ “ወገኖቻችሁ እስራኤላውያን ወደ ጦርነት ሲሄዱ እናንተ እዚህ መቅረት ትፈልጋላችሁን? የእስራኤል ሕዝብ የሮዳኖስን ተሻግረው እግዚአብሔር ወደ ሰጣቸው ምድር እንዳይዘቡ ተስፋ የምታስቆርጡት ለምንድነው?” (ዘኁ. 32:7) በማለት ተቆጥቶ ተናገራቸው። እነርሱም ለሙሴ ሲመልሱለት፤ “ሌሎች እስራኤላውያን ሁሉ ለእነርሱ የተመደባላቸውን ምድር እስኪሟወርሱ ድረስ ወደ ቤታችን አንመለስም፤ እኛ የራሳችንን ድርሻ እዚህ ከዮርዳኖስ በስተ ምሥራቅ ስለ ወሲድን ከዮርዳኖስ ግዳ ለእነርሱ ኩተመደበው ርስት ምንም አንወስደም” (ዘኁ. 32:18-19) አሉት። ሙሴም በሀሳባቸው ተስማማ። ጦርነቱ ካለቀና ሁሉም ነገድ የራሱን ድርሻ ካገኘ በኋላ የሮቤል፤ የጋድና በምሥራቅ የሚኖሩት የምናሴ ነገዶች ቀደም ሲል ወደ ያዙት ምድር ተመልሰው መሰውያ ሠርተው መኖር ጀመሩ።

መሰውያ መሥራታቸው ግን የተቀረውን ወገን አላስደሰተም ነበር። ከጥቂት ጊዜ በኋላ፤

• “የቀሩት የእስራኤል ሕዝብ እነሆ አድምጡ! የሮቤል፤ የጋድና በምሥራቅ ያሉት የምናሴ ነገዶች ሕዝብ በዮርዳኖስ ወንዝ አጠገብ በስነዓን ምድር በምትገኘው የእኛ ይዞታ በሆነችው በገሊሎት መሥዊያ ሠርተዋል፤ የሚል ወሬ ሰሙ፤ የእስራኤልም ሕዝብ ይህንን በሰሙ ጊዜ ሁሉም በእንደነት ወደ ሌላ መጥተው

በመሰብሰብ በምሥራቅ ነገዶች ላይ ሊዘምቱ ተዘጋጁ" (ኢ.ያሱ 22:11-12)።

ሌላ መስዋዕት መሥራታቸው በእግዚአብሔር ላይ ማመጸቸው ነው ብለው በማሰብ በምሥራቅ ነገዶች ላይ ሊዘምቱ በሲሎ ተሰበሰቡ። እንዲሁም አስተዋይ ለዎች ለጦርነት የተዘጋጀውን ሕዝብ ካረጋጉት በኋላ ከአልአዛር ልጅ ከፊንሐስ ጋር ዐሥር ታላላቅ ሰዎች በምዕርብ ከሚገኙት ነገዶች የተወጣጡ በየንባቸው የቤተሰብ መሪዎች የሆኑትን የሮቤል የጋድና በምሥራቅ የሚኖሩት የምናሴ ሕዝብ ወደሚኖሩበት ወደ ገለጻድ ምድር ላኳቸው። ሁኔታውንም ለማጣራት ወደ ሮቤል ጋድና ምናሴ ነገዶች መልዕክተኞችን ላኩ።

- የተላኩትም መልዕክተኞች ለመላው የእግዚአብሔር ሕዝብ "...በእስራኤል አምላክ ላይ ስለምን ይህንን ክፉ ነገር አደረጋችሁ? ምክንያቱም ይህንን መሥዊያ ለራሳችሁ በመሥራታችሁ በእግዚአብሔር ላይ አምጽኻል፤ እርሱንም መከተል ትታችኋል... በአምላካችን በእግዚአብሔር ላይ አታምጹ፤ ወይም አስቀድሞ ከተሠራው ከአምላካችን ከእግዚአብሔር መሠዊያ ጋር በተጨማሪ ሌላ መሠዊያ በመሥራት እኛንም ጭምር ዐመፀኞች አታድረጉ?" አሏቸው (ኢ.ያሱ 22:16-19)።

እነዚያም ሦስት ነገዶች መልዕክተኞቹ ያመጡላቸውን መልዕክት ካዳመጡ በኋላ መሰውያውን የሠሩት በእግዚአብሔር ላይ ለማመጽ ብለው እንዳልሆነ ነገሯቸው።

- "እኛ እርሱን የሠራነው በእኛና በእናንተ ሕዝብ መካከል ምልክት ሆኖ እንዲኖር ነው፤ ይኸውም ከእኛ በኋላ ለሚካሄዱት ትውልዶች በተቀደሰ ድንኳን ፊት እግዚአብሔርን እንደምናመልክ የሚቃጠልና ሌላም መሥዋዕት ስናቀርብ ለመኖራችን ምስክር ይሆናል፤ ይኸውም የእናንተ ዝርያዎች የእኛን ዝርያዎች ከእግዚአብሔር ጋር ምንም ግንኙነት የላቸውም እንዳይሏቸው ለማድረግ ይጠቅማል...እኛ በእርግጥ በእግዚአብሔር አላመጽንም፤ የሚቃጠል መሥዋዕት ለማቅረብ እስከን ሌላ መሠዊያ በመሥራት እግዚአብሔርን ግምለክ አልተወገንም፤ እርሱ በሚመለከብን ድንኳን

ፊት ለፊት ለቆመው ለአምላካችን ለእግዚአብሔር ከተሠራው ሌላ የተለየ መሠዊያ አልሠራንም አሏቸው" (ኢ.ያሱ 22:27-29)።

ሦስቱ ነገዶች አሳባቸውን በትክክል በመግለጻቸውና በእግዚአብሔር ላይ ማመጸቸው እንዳልሆነ የእስራኤል መሪዎች አምነው ተቀበሏቸው። ቁጣቸው ነድዶ ጦርነት ከማወጅ ተቆጠቡ። መልዕክተኛ ልክው ሌላ መሠዊያ በመሥራት እግዚአብሔርን ትተው እንደሆነ ሳያጣሩ ጦርነት ገጥመው ቢሆን ኖሮ ያለአግባብ የብዙ ሰዎች ደም በከንቱ ይፈላል።

- "እስራኤላውያንም በመልሱ ረከተው እግዚአብሔርን አመሰግኑ፤ ከዚያም በኋላ የሮቤልና የጋድ ሕዝብ የሚኖሩበትን ምድር ለመደምሰስ ጦርነት ስለማገዣት ጉዳይ መናገር አልፈለጉም" (ኢ.ያሱ 22:33)።

በእንዳንድ አስተዋይ መሪዎች ምክንያት ነገሩ ተጣርቶ በሰላም እንዲያልቅ ሆነ። ዛሬስ ያለአግባብ ተፈርዶባቸው የሰንቶቹ ሕይወት ያለአግባብ ይጠፋ ይሆን? እርግጥ ነው ዛሬ በክርስቲያኖች መካከል የሚፈሰው ደም በጦር ሜዳ ላይሆን በቤተ ክርስቲያን ውስጥ ነው። በየአጥቢያ ቤተ ክርስቲያን ያለአግባብ ተፈርዶባቸው ከቤተ ክርስቲያን ሕብረት በመባረር የቆሰሉ፤ አገልግሎታቸውን ያጡ ብዙዎች እንደሆኑ የታወቀ ነው። ጎጂ የሆነ ፍርድ በወንድሞቻችንና በእህቶቻችን ላይ እንዳናሰተላልና፤ ከላይ ካነበብነው ከእስራኤል ታሪክ ውስጥ ጠቃሚ የሆነ ትምህርት ልንቀሰም ይገባል። በማወቅም ሆነ ባለማወቅ በሌላው ሰው ላይ እንዳንፈርድ ማድረግ ያለብንና የሌለብን ነገር ምንድነው?

4.1. በመፍረድና አስተውሎ በመረዳት መካከል ያለውን ልዩነት እንወቅ

ኢየሱስ "...በእናንተ ላይ እንዳይፈረድላችሁ በግንም ሰው ላይ አትፍረዱ" (ማቴ. 7:1) ሲል፤ ሁኔታዎችን በመገምገም መልካም የሆነው እንዳንረዳ መከልከሉ እንዳልሆነ ግልጽ ነው። ጌታ ኢየሱስ "...ላፍ ሁሉ በፍሬው ይታወቃል..." (ማቴ. 12:33)፤ እንዲሁም "...ዕንቁላችሁንም በዐሣማዎች ፊት አትጣሉ..." (ማቴ. 7:6) ሲል፤ ሁሉም ነገር የሚመረጥ አለመሆኑን ማሳየቱ ነው። ደቀ መዛሙርቱ የትኞቹ ዐሣማዎች እንደሆኑና

እንዳልሆኑ ለይተው ማወቅ ይጠበቅባቸው ነበር። አሁንም ክርስቲያን ተብለው ከሚጠሩት ውስጥ ፍሬያማ የሆኑትና ያልሆኑት የግድ መታወቅ አለባቸው። በተለይ ያለን መረዳት በጣም የተወሰነ ስለሆነ በራሳችን በመመዳደቅ በሌሎች ላይ ችኩለን እንዳንፈርድ ኢየሱስ ያስጠነቅቀናል። አንዴ መፍረድ ከጀመርን ሃላማውያን ያላቸውን ዓይነት ባሕሪ መውሰዳችን ይሆናል። በብሉይ ኪዳን ውስጥ በተለይ በኢያሱ ወልደ ነዌ ዘመን ከላይ ባነበብነው ታሪክ እስራኤላውያን ያሳስበው ሦስቱ ነገዶች መሰውያ መሰራታቸው ሳይሆን ለመሥራት የተነሱበት ምክንያት ትክክል አይደለም በማለት ነበር። መጀመሪያ ላይ መርምረው ለማወቅ በመሞከር ፊንታ ፈርደውባቸው ጦር ሠራዊት ሊያዘምቱባቸውና ሊያጠፏቸው ነበር። ዕርቅ በመፈለግ ፊንታ፣ የከፋ፣ ጠብ ሊጭሩ ነበር። ያሰቡትን ቢፈጽሙ ኖሮ ትልቅ ለህተት ላይ መውደቃቸው ነበር። ክርስቲያኖች ሆነን ትክክል ያልሆነ ፍርድ በሌሎች ላይ ስናስተላልፍ ክርስቶስን ያለአግባብ ከፈረዱበት ሰዎች የከፋን መሆናችንን ማለብ አለብን። ክርስቲያኖች ሆነን እርስ በእርሳችን ዕርቅ በመፈለግ ፊንታ ያለትክክልኛ ምክንያት አንዳችን በሌላው ላይ ብንፈርድ ትልቅ ለህተት መሥራታችን ይሆናል። ስለዚህ በችኩላ ከመፍረዳችን በፊት በቂ ጊዜ ውስደን ሁኔታዎችን በጥንቃቄ መመርመር አለብን።

4.2. በሰማነው ወሬ እንዳንረበሽ እንጠንቀቅ፤

ከማንኛውም ሕዝብ የበለጠ እስራኤላውያን አብዛኛውን ጊዜ በቀላሉ ለአመጽ የሚነሳሳ ሕዝብ እንደ ነበረ የብሉይ ኪዳን ታሪክ ይመስክራል። እምነታቸውን የሚጸረርና እንዲሁም ደስ የማያሰኛቸውን ዓይነት ሪፖርት ሲደርሳቸው በችኩላ እርምጃ ለመውሰድ ወደ ኋላ የማይመለሱ ሕዝቦች ነበሩ። አጥጋቢ ያልሆነ መረጃ ይዘው የራሳቸውን ሕዝብ ጦርነት ለመግጠም እንዴት ተቀስቅሰው እንደ ነበረ ከላይ ታሪካቸውን ተመልክተናል። እግዚአብሔር የሰጣቸው አንድነት ብትንትኑ ሊወጣ ትንሽ ነበር የቀረው። እኛም በወንድማችን ላይ ከመፍረዳችን በፊት ቀደም ሲል የሰማነው ነገር ትክክል መሆኑን ወይም አለመሆኑን በጥንቃቄ ማግራት አለብን። የሰማነውን ሁሉ ሁልጊዜ “አሜን!” ወይም “ነው!” ብለን

መቀበል አለብን ማለት አይደለም። በሰማነው አሉባልታ ተቀስቅሰን እርምጃ የምንወስድ ከሆነ በራሳችንም ሆነ በሌሎች ሰዎች ሕይወት ላይ ትልቅ ችግር እንፈጥራለን። በአሁኑ ጊዜ እንደሚገባው ሲያጣሩ በስሙት ወሬ ወይም አሉባልታ ተረብሸው ፈጣን እርምጃ ለመውሰድ የሚነሳሱ የቤተ ክርስቲያን መሪዎች እንዳሉ የታወቀ ነው። አሉባልታ ለሰሚው የሚጣፍጥ ይምስል እንጂ አሉባልታው ለሚወራበት ሰው ግን በጣም ጎጂነት አለው። የአንዱ ጤናማ ያልሆነ ሰው ምላስ በቤተ ክርስቲያን ላይ ከፍተኛ ጥፋት ሊያደርስ እንደሚችል ግልጽ ነው። ሐዋርያው ያዕቅብ የምላስን አደገኛነት ሲገልጽ “...ምላስ ትንሽ የአካል ክፍል ስትሆን በታላላቅ ነገሮች ትመካለች፤ ትልቅ ጫካ የሚቃጠለው በትንሽ እሳት ነው። ምላሱም እንደ እሳት ናት፤ ምላስ በአካል ክፍሎችችን መካከል የምትገኝ ከሉ ዓለም ናት፤ ሥጋችንም ሁሉ ታረክላለች፤ እንደ ገዝመ (እሳት ሰውነታችንን ሁሉ ታቃጥላለች) ይላል (ያዕ. 3:5-6)። ብዙ ጊዜ እንዳንድ በስፋት ተሰራጭተው የምንሰማቸውን ዜናዎች ብንመረምር ከተረጋገጠ ምንጭ የተገኙ እንዳልሆኑ እንረዳለን። ታዲያ በትክክል ያልተጣራ መረጃ ይዘን በሌላው ላይ መፍረድ ትክክል ይሆን?

4.3. የሰላም ሐዋርያ እንሁን

ከላይ በሰማነው የእስራኤል ታሪክ ውስጥ በሦስቱ ነገዶች ላይ ጦር ለማዝመት በተዘጋጁበት ወቅት “ይህን አታድርጉ... መጀመሪያ የተወራው ወሬ ትክክል መሆኑን አጣሩ...” ብሎ ማን እንደተናገራቸው በግልጽ አይታወቅም። የምናውቀው ነገር ቢኖር አንድ ሰው ተከራክሮ የመሪዎችን ውሳኔ ያስለወጠ አንድነታቸውን ሊደመስስ በሰው ሕይወት ላይ ሊደርስ የሚችለው አደጋ እንዲቀለበስ ያደረገ አንድ ሰው መኖር አለበት። ይህንን ሰው የሚመስሉ በጥበብ የተሞሉ በአሁኑ ጊዜ በየአጥ ቢያ ቤተ ክርስቲያናቱ በቤተሰብ መካከል በመንግሥት አስተዳደር ውስጥ ብዙዎች ያስፈልጋሉ። አሜሪካ በሁለት አከራካሪ ጦርነቶች ውስጥ አልፋለች። አንደኛው የቪትናም ጦርነት ሲሆን ሁለተኛው የኢራቁ ጦርነት ነው። የሁለተኛው ገና አላበቃም። እስከ ዛሬ ድረስ ጦርነቱ ትክክልና ተገቢ ነው ብሎ ማላመን የቻለ የለም። እነዚህ ጦርነቶች እንዳይደረጉ መሪዎችን “ወደ ጦርነት ከመሄዳችን በፊት ሁኔታውን ለመስ

ወጥ ሌላ የተሻለ መንገድ አለና እርሱን እንመርምር" በማለት ማሳመን የሚችል ሰው ቢኖር ኖሮ፤ በጦርነት ምክንያት የጠፋው የሰው ሕይወት፤ የጠፋው ንብረት መዳን በቻለ ነበር። እኛ የአገር መሪዎችን ለማሳመን፤ በመንግሥት አስተዳደር ውስጥ ሥፍራ ያለን አይደለንም። ይሁን እንጂ፤ ባለንበት አጥቢያ ቤተ ክርስቲያን፤ ባለንበት አካባቢ፤ እንዲሁም በምንኖርበት ቤተሰብ ውስጥ ክፉ ነገር እንዳይደርስ የራሳችንን ድርሻ መፈጸም አንችላለን።

4.4. ለመፍረድ ሳይቻሉ ነገሩን ማጣራት ይጠቅማል

እውነቱን ሳያውቁና እንደሚገባው ሳያጣሩ በአንድ ወገን ያለውን ታሪክ ብቻ ለምተው በሌላው ላይ የሚፈርዱ፤ መጥፎ ግምት የሚኖራቸው፤ ከዚያም አልፎ በድፍረት ለሌው መጥፎ ሪፖርት የሚሰጡ ሰዎች ብዙ ናቸው። በተለይ የሥነ ምክር አገልግሎት የሚሰጡ ሰዎች፤ መጠንቀቅ ካለባቸው ነገሮች መካከል አንደኛውና ዋናው፤ ጉዳዩ የሚመለከታቸው ሰዎች ሁለት ሲሆኑ፤ የአንደኛውን ወገን ታሪክ ብቻ ለምተው ለችግሩ መፍትሄ ይሆናል የሚለው ምክር ወይም አስተያየት ከመስጠት መጠበቅ አለባቸው። በዚህ ዓይነት ሁኔታ ላይ መጠንቀቅ ያለባቸው የሥነ ምክር አገልግሎት ሰጪዎች ብቻ ሳይሆኑ፤ ያለአግባብ ተፈርዶባቸው ስለሚሳዱ ሰዎች የሚቆረቆሩ ሁሉ ናቸው።

“እከሌ ሚስቱን እየደበደበ ኃጢአቱ ሳይቆረቁረውና ሳይለማው ይሰብካል። በጣም ስለሚቀና አንድ ቀን ከሥራ ስትወጣ ወደ ቤቷ ለመሄድ ታክሲ አጥታ ዘግይታ በመምጣቷ፤ “ከማን ጋር ሄደሽ ነው?” በማለት በቦክስ ዘርሮ ጣላት። ከፍተኛ ጉዳት ስላደረሰባት በአስቸኳይ ሆስፒታል ተወሰደች” የሚል ወራ በአካባቢው ይሰማል። ይህን ዓይነቱን ወራ የሰማው ሰው፤ ያ ወራ ትክክል መሆኑንና አለመሆኑን ሳያጣራ፤ ከሰማው የበለጠ ጨምምሮ ለሌላው ማውራት ይጀምራል። ወራው በዚህ ዓይነት ከአንዱ ሰው ወደ ሌላው ሰው እየተላለፈ ይህን መጥፎ ዜና ያካባቢው ሰው ሁሉ ይሰማዋል። የሚያስደንቀው ከሰሙት ሰዎች መካከል አንድም ሰው ቀርቦ “ሚስትህን ለምንድነው የምትደበድባት?” ብሎ የጠየቀው ሰው ያለመናፋት ነው። በብዙዎች ዘንድ ይሄ “ሚስቱን ይደበድባል” የተባለው

ሰው፤ በጣም የተጠላ ሆኖ ሰዎች ሁሉ ፊታቸውን ያዞሩ በታል። ይሄ ሁሉ ሲሆን ወራው የተወራበት ሰው፤ የመጠላቱ ምክንያት ምን እንደሆነ አያውቅም። ማንም ድፍረት ኖሮት ወራውን ለማጣራት የሞከረ ሰው አልነበረም። አንዳንዶቹም “ከሽምግልና መውረድ አለበት” በማለት የሚወድቅበትን ጉድጓድ መቆፈር ጀምረዋል።

ይህ ዜና ከየትም ይምጣ ከየት፤ ዘጠና ከመቶ (90%) ልክ ያልሆነ ሲሆን፤ አስር ከመቶው (10%) ግን ልክ ነው። እስቲ ለትምህርታችን እንዲሆን ወደ ውስጥ ገባ ብለን እንመርምረው፤

- ይህ ሰው ከሚስቱ ጋር የተጣላበት ጊዜ ነበር? (እውነት)
- ሆስፒታል ሂዳ ታክማለች? (እውነት)
- “ሁልጊዜ ሚስቱን ይደበድባል” (ሀሰት)
- “በቦክስ ሚስቱን ዘርሮ ጥፏል” (ሀሰት)
- “በሚስቱ ይቀናል” (ሀሰት)
- “ከማን ጋር ነው ያመሽሽው?” ብሎ ጠይቋታል? (ሀሰት)
- “አርፍዳ ወደ ቤቷ መጥታለች?” (ሀሰት)

ታዲያ ይህን ዓይነት ዜና ከየት መጣ? ሰዎች ከማውራታቸው በፊት በአግባቡ ቢጠይቁ ኖሮ፤ በዚህ ምስኪን ሰው ላይ አይፈርዱም ነበር። ጠጋ ብለው ቢጠይቁት እንዲህ ዓይነት መልስ ይሰጣቸው ነበር። ማንኛውም ሰው ከኑሮ ጓደኛው ጋር አልፎ አልፎ እንደሚጋጩው ሁሉ ይህም ሰው ይጋጫል። አንድ ቀን ከሱቅ ገዝታ ያመጣቸውን ልብስ ስታላየው፤ “ቅናሽ አግኝቼ የገዛሁትን ቀሚስ ላሳይህ” አለችው። ሁኔታዋ አበሳጩና “የፈለገውን ያህል ቅናሽ ብታገኝ ይሄ ሁሉ ዕዳ እያሰብን፤ ብዙ ቀሚስ እያለሽ ሌላ ተጨማሪ መግዛትሽ ያሳዝናል! ለምን አታስቢም” ብሎ በእጁ ያያዘችውን ቀሚስ ነጥቆ ከሰፋው ላይ ወረወረው። ሰፋው ላይ መወርወሩ ሳይሆን፤ ለምን ይህን አደረግሽ? በመባላ ተበላጭታ፤ “ቀሚሴን ለምን ትወረውራለህ?” ብላ እየጮሽች ጫማውን አንስታ ወደ ውጪ ወረወረች። መኝታ ቤት እየሮጠች ገብታ ከሞዲኖ ውስጥ የነበሩትን ልብሶቹን ስብስባ ውጪ ልትወረውራቸው ስትል፤ ሁለቱን እጆቿን ያዝ ሲያደርግ፤ “ልቀ

ቃኝ!” ብላ ስትመናጩት ከኋላዋ የነበረው ወንበር አደናቀፋትና ወደ ኋላ ወደቀች። የባሏን ኃጢአት አጉልቶ ለማሳየት “ወገሜ ተሰበረ... ሆሰፒ ታል መሄድ አለብኝ...” ብላ ማልቀስ ጀመረች።

አንደ አጋጣሚ ሆኖ በዚህ ሁኔታ ላይ እያሉ ለአንዲት ባለማግባቷ ሁልጊዜ የምታዘን ጓደኛዋ ብቅ አለች። “ሆሰፒ ታል ውሰዱኝ” አያለች ሲታለቅሰች መኪናውን አሰነሰቶ ይዟት ሆሰፒ ታል ሄደ። መኪና ውስጥ ወደ ሆሰፒ ታል ሲሄዱ አያለቀሰች ያቺ ጓደኛዋ እየለማቻት “አንተን ብሎ ሰባኪ... አንተን ብሎ ሽማግሌ...” እያለች ትሳደባለች። ሆሰፒ ታል ሄዳ ህኪሙ ካያት በኋላ “ደህና ነሽ! አጥንትሽ እልተሰበረም” ብሎ መለሳት። ያቺ እህት ይህን ዜና የምታስራጭበት መንገድ ዘዴ ትፈልግ ነበር። የመጀመሪያ ወሬዋን ማውራት ስትጀምር ለመንደርደሪያ አንዲሆናት “እግዚአብሔር ሃሬ ትልቅ ትምህርት አስተማረኝ። ብዙ ጊዜ ጓደኞቼ ሁሉ ሲያገቡ ለምን እኔ አላገባሁም? እያልኩ እማረር ነበር። ጌታ ግን ካላገባሁ ብለሽ የምታለቅሽው ለዚህ ነው? ብሎ አለኝ። ጋብቻ እንደ እክሌና እንደ እክሊት ዓይነት ከሆነ በአፍንጫይ ይውጣ” በማለት ወሬውን ማሰፋፋት ጀመረች። ከላይ የለማችሁት ክፉ ዜና ምንጩ ከየትና እንዴት እንደ ተሰፋፋ ማየት እንችላለን።

“በእናንተ ላይ እንዳይፈረድባችሁ በማንም ሰው ላይ አትፍረዱ” (ማቴ 7:1) የሚለውን የክርስቶስን ቃል አንዘንጋ። መፍረድ ማለት በራስ ለመመዳደቅ ብቻ ለመፍረድ የሚያስችለን በቂ የሆነ መረጃ ሳይኖረን መረጃ ቢኖረንም አንኳን እውነተኛነቱን ሳናጣራ የተፋጠነ ፍርድ ወይም ውሳኔ በሌላው ላይ መስጠት ማለት ነው። አንዳንዶች በሌሎች ላይ የሚፈርዱት የፈረዱባቸውን ወንድሞችና እህቶች ወደ ቅድስና ሕይወት ለመመለስ ወይም ለማስተካከል ሳይሆን በበቀል በቅናት ወይም በጥላቻ መንፈስ ከሆነ ትልቅ ስህተት መሆኑ ብቻ ሳይሆን በእግዚአብሔር ዘንድ ተጠያቂ የሚያደርጋቸው መሆኑን ማወቅ አለባቸው። አንድ አማኝ ሲስት የሚገሰጽበትን ቅደም ተከተል ኢየሱስ በማቴ 18:15-17 ባለው ቃሉ ግልጽ በሆነ መንገድ አሳይቶናል። አንዳንድ የእስራኤል ነገዶች ጥንት ከራሳቸው ወገኖች ጋር በወቅቱ የተፈጠረውን አንዳንድ ችግር የሚያቃልሉበት የተለያዩ መንገዶች ሞክረው ካላቃታቸው በስተቀር ጦርነት አያውጁም ነበር።

ክርስቲያኖችም “በድኅል” በተባለው ወንድም ላይ ፍርድ ከማስተላለፋቸው በፊት ያንን ወንድም ለማስተካከል የተለያዩ መንገድ ሊፈልጉ ለት ይገባል እንጂ ቆርጠው በመጣል ለማስተካከል መሞከር የለባቸውም። ውሳኔ ከመወሰናችን ወይም “በደለ” በተባለው ሰው ላይ ፍርድ ከማስተላለፋችን በፊት በሌላው ወገን ያለውን ሁኔታ ማጣራትና መመርመር ያስፈልጋል። አንዳንድ ጊዜ ልንፈርድበት ባለብነው ሰው በኩል ያለውን በአግባቡ ጠይቀን ስንረዳ ከዚህ በፊት ያላየነውንና ያላስተዋልነውን ነገር እናያለን። ይህን በማድረጋችን ፍርዳችን የተዛባ እንዳይሆን ይጠብቀናል። ከመፍረዳችን በፊት ያ ወንድም በአርግጥ ሠርቷል የተባለውን ስህተት መሥራቱን አርግጠኞች እንሁን።

4.5. የራስን ሕይወት መመርመር

ስኮትላንድ ውስጥ አንድ ወጣት ሲያገባ የሚፈጽሙት አንድ ዓይነት ልማድ አላቸው። ይኸውም በሠርጉ ዕለት የሙሽራው ጓደኞች የሠርጉ በዓል አንድ ቀን ሲቀረው መሸት ሲል ጓደኞቹ ሙሽራውን ተሸክመው ወደ አዘጋጁት አንድ ሥፍራ ይወስዱታል። ሚማውንና ካልሲውን ካወለቁ በኋላ እግሩን የሚያጥቡ መስለው ይቀርባሉ። ከዚያ በፊት ግን ሁሉም አጆቻቸውን ጥላሽት ይለቀልቃሉ። የሚያጥቡ መስለው የሙሽራውን እግር በጥላሽት ይለቀልቃሉ። ይሄ የስኮትላንድ ልማድ ምን ማለት እንደሆነ ያነበብኩት ታሪክ በግልጽ አያስረዳም። ይሁን እንጂ ወንድማችንን ቆሻሻ ለማስመሰል እግሩን በቆሸሸ እጃችን እንዳናጥብ ትምህርት ይሰጠናል ብዬ አምናለሁ። የሌላውን ክርስቲያን ሕይወት ለማጥራት ከመሞከራችን በፊት የራሳችን ሕይወት ንጹህ መሆኑን እንመርምር። ብዙ ጊዜ የራሳችን ድክመት እንዳታይብን የሌሎችን ድካም አጉልተን ለማሳየት እንሞክራለን።

ኢየሱስ “በእናንተ ዐይን ያለውን ግንድ ሳታይ ሰለምን በሌላው ሰው ዐይን ያለውን ጉድፍ ትመለከታለህ?” (ማቴ 7:3) ሲል “የወንድምህን እግር ለማጠብ ከመሞከርህ በፊት እጅህን በቅድሚያ ታጠብ ማለቱ ነው።

ጳውሎስ አንጾክያ ውስጥ ጴጥሮስን ፊት ለፊት እንደተቃወመው ይናገራል። “የእነርሱ አድራጎት ከወንጌል እውነት ጋር አለመስማማቱን ባየሁ ጊዜ ጴጥሮስን “እንተ አይሁዳዊ ሆኑ ሳለ በአይሁዳውያን ሥርዓት

ሳይሆን በአረማውያን ሥርዓት ትኖር ነበር። ታዲያ አረማውያን በአይሁዳውያን ሥርዓት እንዲኖሩ ለምን ታስገድዳቸዋለህ? ስል በሁሉም ፊት ታቅወምሁት” ይላል (ገላት. 2:14)። ጳውሎስ ጴጥሮስን የነቀፈው፣ የጴጥሮስን ድካም በመግለጽ ራሱን ከፍ አድርጎ ለማሳየት ሳይሆን፣ ጴጥሮስንም ሆነ በአካባቢው የነበሩትን አማኞች ከግብዝነት መንፈስ ለማስጠንቀቅና ለመምከር ነበር። የጳውሎስ ነቀፋ በእውነት ላይ የተመሠረተ ስለነበር፣ ጴጥሮስን አላስቀየመውም። በሁለቱ መካከል የነበረው ፍቅርና አንድነት አልተበላሸም። ጴጥሮስ ምስጋናን ብቻ ሳይሆን፣ ነቀፋንም በአግባቡ ማስተናገድ የቻለ ሰው ነበር። የብዙዎቻችን ችግር ብዙ ምስጋና ተቀብለን፣ አንድ ትንሽ ገንቢ ያልሆነ አስተያየት ወይም ነቀፋ ስንሰማ ስብርብራችን የሚወጣ መሆኑ ነው። ከብዙ እመስጋኞች ይልቅ የጥቂት ተቃዋሚዎች ድምጽ ጎልቶ ይሰማናል። ምንጊዜም ቢሆን ከነቃፊዎች ነጻ ሆነን መኖር ስለማንችል፣ ጥረታችን የአግዚአብሔርን ፈቃድ ለመፈጸም ይሁን እንጂ፣ ከነቃፊዎች ምላስ ለማምለጥ እይሁን። ታላላቅ መሪዎች ጥቂት የሆኑ ተቃዋሚዎቻቸውን ማስተናገድ እያቃቃቸው የሚወዱትን አገልግሎታቸውን ትተው እንደሚወጡት እንዳንሆን አስፈላጊውን ጥንቃቄ እናድርግ።

ፌምዕራፍ ዘጠኝ

ይቅር መባባል፣ ግጭትን ለማርገብ በር ይከፍታል

“እርሰ በእርሳችሁ ታገሡ፤ ከእናንተ አንዱ በሌላው ላይ ቅር የተሰገበት ነገር ቢኖር ይቅር ተባብሩ፤ ክርስቶስ ይቅር እንዳላችሁ እናንተም ይቅር በሉ”
(ቆላሲ. 3:13)

እኛ ክርስቲያኖች ብዙ ይቅርታ የተደረገልን ሰዎች በመሆናችን፣ እኛም ለሌላው ይቅርታ ሰጪዎች መሆን አለብን። ይሁን እንጂ፣ ለብዙዎቻችን “ጎዳን” ለምንለው ሰው ከልባችን የሆነ ሙሉ ይቅርታ መስጠት እስከ ጋራ የሚሆንብን ጊዜ አለ። የሁላችንም ጉዳት መጠኑና ዓይነቱ ይለያያል፤

- ♦ የቅርብ ጓደኛችሁ፣ “ምስጢር ነው” ብላችሁ ያሜወታችሁትን ነገር ለሌላ ሰው በማውራቱ በጣም አዝናችሁበት ይሆናል፤
- ♦ በጣም በተቸገረበት ጊዜ ገንዘብ አብድራችሁት “አልተበደርኩም” በማለት ሙልጭ አድርጎ ከድጋችሁ ይሆናል።
- ♦ ከዚህ በፊት ብዙ ያደረጋችሁለት ሰው፣ እናንተ በተራችሁ በተቸገራችሁበት ወቅት እንዲረዳችሁ ጠይቃችሁት መርዳት የሚያስችል አቅም ቢኖረውም፣ ሊረዳችሁ ፈቃደኛ ባለመሆኑ ልባችሁ በጣም አዝናበት ይሆናል።